

Alexandre Dumas

Catherine Blum

Alexandre Dumas

Catherine Blum

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Alexandre Dumas: *Catherine Blum* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Alexandre Dumas: *Catherine Blum* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

1. Det nye hus på Soissonsvejen

Midtvejs på det terræn, der strækker sig mellem den nordlige og vestlige del af skoven ved Villers-Cotterêts [Note 1](#)), bugter sig som en uhyre slange landevejen fra Paris til Soissons.

På højre side af denne vej, hvor den gennemskærer skoven, hæver sig et eneste hus; det blev opført på Philippe Egalité's tid til bolig for skovførsteren. Man kaldte det dengang "*det nye hus*", og skønt det nu næsten er halvfjerds år siden, at det skød frem ligesom en champignon ved foden af de kæmpemæssige bøge- og egetræer, der beskygger det, har det dog, ligesom en gammel kokette, der lader sig kalde ved sit døbenavn, bevaret den ungdommelige benævnelse, det først er blevet bekendt under.

Og hvorfor ikke det? Pontneuf, der blev bygget i 1577 under Henrik den Tredje, hedder jo Pontneuf endnu i vore dage!

Lad os vende tilbage til det nye hus, der er centrum for den simple begivenhed, som vi nu vil fortælle, og lad os give læseren en detaljeret beskrivelse af det.

Når man går fra Villers-Cotterêts til Soissons, rejser det nye hus sig en smule på den anden side af "Hjortespringet", et sted, hvor vejen ligesom klemmes ind imellem to stejle skrænter, og som bliver kaldet således, fordi en forfulgt hjort på en af hertugen af Orleans' jagter (ved hertugen af Orleans mener jeg altid Philippe-Egalité, for Louis Philippe var som bekendt ikke jæger) sprang fra den ene skrænt til den anden, over et mellemrum af mere end tredive fod.

Når man kommer ud af dette *défilé*, ser man omtrent fem hundrede fod foran sig det nye hus, der er to etager højt, tækket

med tegl og har to vinduer i hvert stokværk.

I de forskellige årstider har huset et forskelligt udseende.

Om foråret dækkes det af de grønne vinranker, som af en tynd forårsdragt, og varmer sig ligesom i solen. Dets vinduer er da prydet med blomster, der danner ligesom grønne jalousier, broderet med blomster af guld, safir og sølv. Røgen, der stiger op af skorstenen, er kun en blåagtig og gennemsigtig damp, der næppe engang efterlader noget spor i atmosfæren. De to hunde, der har deres bolig på den højre side af porten, kommer da frem af deres skjul; den ene sover fredeligt med snuden imellem sine poter; den anden, der uden tvivl har sovet nok om natten, sidder gravitetisk på sin hale og plirrer med øjnene imod solen. De lyder navnene Ravaude og Barbaro.

Om sommeren er det noget andet, da holder huset siesta; det har lukket sine skovøjelåg til, og intet dagslys kan trænge derind. Kun porten, der vender imod nord, står åben for at holde øje med vejen.

Om efteråret bliver vinløvet rødt, og i stedet for den grønne forårsdragt ser man nu kun varmere farver. Vinduerne står halvt åbne, men forårsblomsterne er forsvundet, og skorstenen sender sine hvide røgskyer op imod luften. Ravaude og Barbaro har rystet deres søvnighed af sig: de er fulde af ild og utålmodighed; de slider i deres lænke, de hyler, og de gør; det er ligesom de føler, at virksomhedens tid er begyndt for dem, at jagten tager sin begyndelse, og at de igen skal til at føre krig, en alvorlig krig med deres evige fjender harerne, rævene og vildsvinene.

Om vinteren ser huset mørkt ud: det er ligesom det fryser. Vinrankerne har mistet deres blade; man ser hverken den

grønne forårsdragt eller den røde efterårs ditto, og kun de nøgne grene breder sig hen over muren. Vinduerne er hermetisk tillukket; alle blomster er borte, og en tyk røgsøjle, der hæver sig spiralformet fra skorstenen, tyder på, at man ikke sparer på brændet. Ravaude og Barbaro vil man forgæves søge på deres gamle plads; men hvis tilfældigvis døren til huset åbner sig, i det øjeblik en rejsende passerer der forbi, og han kaster et nysgerrigt blik ind i det indre, vil han kunne se dem liggende foran kaminluen, hvor de stadig udsætter deres poter og deres snude for et halvt hundrede graders varme, som de ikke kender noget andet våben imod, end at vende hovedet melankolsk til højre eller venstre eller at trække snart den ene og snart den anden pote til sig med et klagende hyl.

Således var dengang, og således er endnu den dag i dag det nye hus på Soissonsvejen, set udvendig fra.

Inden i det underste stokværk var der en stor stue, hvis møbler bestod af et bord, en skænk og seks stole af nøddetræ; på væggene hang der billeder af de forskellige herskerfamilier, der har afløst hinanden i Frankrig: der så man Napoleon, Josephine, Marie Louise, kongen af Rom, prins Eugen og Poniatotowskis død; der så man hertugen og hertuginde af Angoulême, Ludvig den Attende, hans broder og hertugen af Berry; der så man endelig Louis Philippe og Marie Amalie, hertugen af Orleans og en gruppe af blonde og sorthårede børn: hertugen af Nemours, prinsen af Joinville, hertugen af Aumale og prinsesserne Louise, Clementine og Marie.

Hvem der hænger der i vore dage, skal jeg ikke kunne sige [Note 2\)](#).

Lad os endnu tilføje, at fem eller seks generationer af skovførstere havde afløst hinanden i dette hus, men at det på den tid, da denne fortælling tager sin begyndelse, det vil sige i de første dage af maj 1820, beboedes af skovførsteren Guillaume Watrin, af hans kone Marianne-Charlotte Choron og af deres søn Bernard Watrin, almindeligt kun kaldet Bernard.

En ung pige, heltinden i denne historie, Catherine Blum, havde også boet i dette hus, men i de sidste atten måneder boede hun der ikke længere.

Klokken er tre om morgenen; det første dagskær sniger sig ind igennem grenene, der endnu er dækket med dette jomfruelige grønne, som kun holder sig i nogle uger; den mindste vind bringer en iskold nattedug til at dryppe ned fra grenene og kaster ligesom en regn af diamanter hen over det høje græs.

Et ungt menneske på tre til fireogtyve år med kloge, livlige øjne og lyse hår, går hen ad Soissonsvejen mod det nye hus. Han er iført en skovbetjents uniform, det vil sige en blå trøje med et lille sølv-egeblad på kraven, en blå kasket, fløjsbenklæder og gamacher af skind med store kobberspænder. Han har en flint over skulderen og holder en sporhund i en rem ved hånden.

I det nye hus er døre og vinduer lukket, og alt derinde ligger endnu i den dybeste søvn.

"Godt!" mumlede det unge menneske; "det lader til, at man tager sig det mageligt inde hos papa Watrin! De gamle, det kan jeg da nok forstå, men Bernard, der er forelsket! Hvor kan man dog sove, når man er forelsket!"

Han gik henimod huset, øjensynligt i den hensigt uden videre at vække alle syvsoverne.

Ved lyden af hans skridt kom begge hundene frem og ville lige til at gø ad manden og hans ledsager; men uden tvivl genkendte de et par venner, for deres flab åbnede sig ikke til en truende gøen, men til en venskabelig gaben, på samme tid som de logrende fejede jorden med deres haler, alt som jægeren og hans hund nærmede sig til dem.

Da de havde nået dørtærsklen, gav sporhunden sig til at fraternisere med sine kammerater, mens den unge skovbetjent satte sit gevær fra sig og gav sig til med knyttet hånd at hamre på døren.

Ingen svarede.

"Oho, papa Watrin," brummede det unge menneske, idet han hamrede på endnu stærkere end før; "er De måske blevet døv lige på engang?"

Han lagde øret til døren.

"Nå! Endelig!" udbrød han et øjeblik efter, "det var da heldigt!"

Det unge menneske havde et alt for godt øre til at tage fejl af den lyd, han hørte derinde. Han hviskede hen for sig: "Ah, det er papa Watrin!" og derpå tilføjede han højt: "Luk op, papa Watrin! Godmorgen, det er mig!"

"Ah, ah!" lød en stemme indefra, "er det dig, François?"

"Ja for pokker, hvem skulle det ellers være?"

"Nu kommer jeg, nu kommer jeg!"

"Nå, nå, giv Dem kun tid og tag bukserne ordentligt på! Det har jo ikke heller så forskrækkelig hast, skønt det falder noget koldt her."

Det unge menneske gav sig til at trampe med fødderne på jorden for at varme sig, mens sporhunden, der var

gennemblødt af duggen ligesom dens herre, satte sig ned og rystede af kulde.

I samme øjeblik åbnedes døren, og man så den gamle skovfoged stikke sit grå hoved frem med tobakspiben i munden.

Denne tobakspibe forlod aldrig den gamle Watrins mund, uden når den skulle udkradses og stoppes; så snart det var sket, indtog den igen sin gamle plads i den venstre side af munden mellem to tænder, der var udhulede ligesom en tang. Der var et eneste tilfælde endnu, hvor piben kom ud af munden: det var, når jægermesteren engang imellem viste ham den store ære at henvende et par ord til ham.

I dette tilfælde tog papa Watrin ærbødigt sin pibe ud af munden, tørrede læberne af på sit ærme og holdt piben bag på ryggen, imens han svarede.

Papa Watrin syntes at tilhøre Pythagoras' skole; når han lukkede munden op for at komme med et spørgsmål, var dette spørgsmål altid så kort affattet som muligt; når han lukkede munden op for at svare, var det ligeledes umuligt at svare kortere. Forresten er det ikke ganske rigtigt at sige: "Når han lukkede munden op", for egentlig talt lukkede han aldrig munden op, uden at det skulle være for at gabe, forudsat at han nogensinde har gabet, hvilket slet ikke er sandsynligt.

Han var forresten en mand på halvtreds år, lidt over middelhøjde, rank og tør med nogle enkelte hår, der faldt stærkt i det grå, tykke øjenbryn, små stikkende øjne, en lang næse, en spottende mund og en spids hage. Uden at synes at lytte eller at se efter, var han dog altid på sin post og så og hørte alt på den vidunderligste måde, både hvad der passerede

mellem hans kone, hans søn og hans niece, og hvad der passerede mellem agerhønsene, harerne, rævene, ilderen og grævlingen, dyr, der lige fra verdens begyndelse have ført en lige så blodig krig med hinanden som messenierne førte med spartanerne fra anno 744 f.Kr. til anno 370.

Watrín havde stor ærbødighed for min fader, general Dumas, og holdt meget af mig. Han gemte under en glaskuppel det bæger, som min fader plejede at drikke af, når han var på jagt med ham, og hvorefter han ti eller tyve år derefter også lod mig drikke, når vi var på jagt sammen.

Således var den mand, der med piben i munden stak sit spottende ansigt ud igennem dørspærken i det nye hus på Soissonsvejen klokken tre om morgenen, for at lukke op for den unge skovbetjent, der beklagede sig over, at han frøs, selv om det efter Mathieu Laensbergs beregning allerede var en måned og syvogtyve dage henne i foråret.

Da den gamle Watrín så, hvem han havde for sig, lukkede han døren op på vid gab og lod det unge menneske træde ind.

2. Mathieu

François gik lige hen til kaminen og satte sit gevær i en krog, mens sporhunden, der lød det karakteristiske øgenavn "Skelevip", satte sig uden ceremonier hen i asken, der endnu var varm fra den forrige aften.

Hvad der havde givet anledning til dette øgenavn var en lille busk røde hår, der var skudt frem i det ene hjørne af øjenlåget og som bragte hunden til at skele, ikke uafladeligt, men dog engang imellem.

Skelevip havde ord for at være den bedste sporhund i tre miles omkreds, ligesom dens herre, hvor ung han end var, blev betragtet som en af de snildeste jægere på egnen.

Når en eller anden ulv skulle opjages, eller et vildsvin opspores, var det altid François, der måtte påtage sig dette lidet lønnende arbejde.

Hvor mørk skoven end var, havde den dog ingen hemmeligheder for ham: et knækket græsstrå, en nedfalden gren, en dusk hår på en tornebusk fortalte ham, lige fra den første til den sidste scene, et helt natligt drama, der ikke havde haft anden skueplads end grønsværen, ingen andre tilskuere end træerne, ingen andre lysekroner end stjernerne.

Da der næste søndag skulle fejres en landlig fest i Corcy, havde skovbetjentene på egnen fået tilladelse til at dræbe et vildsvin i denne anledning. For at man kunne være ret forvisset om, at dette vildsvin ikke skulle undslippe, havde François fået det hverv at opspore det i tide.

Han havde netop udført dette med sin sædvanlige samvittighedsfuldhed, da vi før traf ham udenfor papa Watrins dør.

"Hvad er det?" udbrød papa Watrin, da François havde sat geværet fra sig, og hans hund havde taget plads på den varme aske. "Jeg tror, du fryser i maj måned? Hvad ville du så have sagt, din frossenpind, hvis du skulle have gjort felttoget med i Rusland?"

"Stop lidt! Når jeg siger, at det ikke er varmt, så forstår De da nok, gamle papa, at det er en talemåde. Jeg mener nemlig, at hvad natterne angår, så er det noget koldt: Om dagen er man i maj måned og om natten i februar."

Watrins, der var i færd med at slå ild, holdt inde og kastede et sideblik til François:

"Hør, min dreng," sagde han, "skal jeg sige dig noget?"

"Sig kun væk, gamle papa," svarede François.

"Du snakker for din æske, tror jeg."

"Det forstår jeg ikke."

"Nå så det gør du ikke?"

"Nej, det kan jeg bande på."

"Du siger, at du fryser, for at jeg skal give dig noget at drikke."

"Nej, det tænkte jeg dog ikke på! Det vil da sige, hvis De endelig vil byde mig noget, så siger jeg heller ikke nej! Nej papa ... det har jeg alt for megen respekt for Dem til."

Den gamle svarede blot med et Hm! der antydede både hans tvivl om François' uegennyttighed og om hans store respekt for ham, og gav sig derpå igen til at slå ild. Da han var færdig med denne vigtige forretning, gik han hen til skænken, hvorfra han fremtog en flaske og to glas.

"Lad gå!" sagde han. "Nu vil vi først snakke et lille ord med den flaske cognac, og derpå kan vi tale om vor egen sag."

"Et lille ord, papa? Hvorfor skal vi knibe således på det?"

Den gamle fyldte begge glassene til randen uden at svare; derpå stødte han sit sagte mod det unge menneskes og sagde: "Din skål, François!"

"Deres igen! Og Deres kones med! Gid Vorherre vil være så god at gøre hende lidt mindre stædig for eftertiden!"

"Ja, det er godt!" sagde den gamle med en grimasse, der skulle se ud som et smil. Og idet han som sædvanlig lagde hånden med piben bag på ryggen, tog han glasset med den anden hånd og tømte det i ét drag.

"Men bliv dog et øjeblik!" råbte François smilende. "Jeg var jo ikke helt færdig: vi må dog også drikke Bernards, Deres søns skål."

Dg han tømte det lille glas, men ikke nær så overilet som den gamle førster. Da han havde drukket ud til den sidste dråbe, stampede han i gulvet, ligesom fortvivlet.

"Nå!" udbrød han, "nu har jeg dog glemt én!"

"Og hvem er det, som du nu har glemt?" spurgte førsteren.

"Hvem jeg har glemt?" råbte François. "Fy for pokker! Jomfru Catherine, Deres niece! ... og det skal slet ikke være godt at glemme de fraværende! Men nu er glasset desværre tømt – hvad skal vi gøre ved det, papa?"

I det samme vendte han glasset om og klinkede med kanten på neglen af tommelfingeren.

Den gamle Watrin, der, som vi har sagt, ikke var nogen ven af mange ord, gjorde en grimasse, der omtrent kunne betyde: Jeg kender dig nok, din Hans Kvast, men lad gå, siden det er for

Catherine. Og dermed tog han flasken på ny og skænkede glasset så fuldt, at det svømmede.

"Se så," sagde han.

"O ho!" råbte François, "denne gang kniber han ikke på det! Man kan nok se, at fatter holder en klat af sin smukke søsterdatter."

Derpå løftede han glasset til læberne med en varme, som den unge pige og cognacen kunne have lige stor andel i, og råbte:

"Men hvem holder ikke af hende, den kære, gode jomfru Catherine!" hvorpå han, efter papa Watrins eksempel, denne gang tømte glasset i ét drag.

Den gamle førster foretog den samme handling med en ganske militærisk punktlighed; kun udtrykte de hver for sig deres tilfredshed på en forskellig måde, idet den ene råbte et langtttrukket: Hum! og den anden et langtttrukket: Ah!

"Fryser du endnu?" spurgte den gamle.

"Nej," sagde François, "nu har jeg det med varme."

"Godt! lad os så snakke lidt om vildsvinet."

"Å, vildsvinet!" råbte François, idet han plirrede med øjnene; "det tror jeg nok, at vi har allerede."

"Ja, ligesom sidst!" råbte bagved dem en hæs og spottende stemme, der fik dem begge to til at vende sig om.

Den person, disse ord kom fra, lod til at være husvant, for han føjede blot til: "Goddag i stuen!" og gik derpå hen og satte sig ved kaminen, hvor han gav sig til at gøre ild på med en svovlstik; derpå tog han nogle kartofler op af lommen, lagde dem ved siden af hinanden på den varme aske og dækkede dem med emmer.

Da han spiller en vigtig rolle i vor fortælling, vil vi udkaste et lille portræt af hans personlighed.

Det var en knøs på tyve til toogtyve år med røde og stride hår, en lav pande, skelende øjne, en fladtrykt næse, en fremstående mund og et grimt skæg. Hans kejtede arme syntes at være uforholdsmæssigt lange og gav hans gang noget slæbende, hvorved han selv fik en lighed med disse aber, som min ven Geoffroy Saint-Hilaire har betegnet med navnet: chimpanserne. Som han sad der på hug henne ved kaminen og med sine lange arme hentede til sig alt, hvad han skulle bruge, forresten uden så godt som at bevæge overkroppen, blev ligheden med disse karikaturer af tobenede væsener endnu mere slående. Hvad hans moralitet angik, var det endnu mindre bevendt med den. Ganske modsat disse grimme og hæslige skeder, der tit omslutter en skarp og ypperlig klinge, indesluttede Mathieu Goguelues grimme legeme en endnu grimmere sjæl. Så meget er vist, at ethvert væsen, der var svagere end Mathieu, altid udstødte et skrig, når det blot kom i hans nærhed: Fuglen, fordi han rev fjerene af den, hunden, fordi han trådte den på poterne, barnet, fordi han trak det i håret; men overfor den stærkere var Mathieu ydmygheden selv: slog eller fornærmede man ham, så kunne slaget eller fornærmelsen være nok så blodig, men Mathieu vedblev ligefuldt at smile med sit sædvanlige sløve smil; imidlertid indskrev han slaget eller fornærmelsen med uudslettelige bogstaver i sit hjerte, og én eller anden dag, når man allermindst ventede det, blev det onde gengældt hundrede fold, og Mathieu havde i det mindste i øjeblikket en hemmelig fryd, der lod ham ligesom føle sig lykkelig over det onde, man

tilføjede ham, ved tanken om, at han ved lejlighed ville give det tilbage med renter.

Til undskyldning for hans slette natur må vi tilføje, at han havde været forfulgt af ulykke lige fra sin fødsel. En dag så man ham komme frem af en kløft, hvori han uden tvivl var blevet ladet tilbage af en omstrejfende sigøjnerbande. Han var dengang tre år gammel, halvt nøgen og kunne næppe tale. – Den bonde, der tilfældigvis traf på ham, hed Mathieu, den kløft, som han kom ud af, hed Goguelue: deraf sammensatte man hans navn. Om at døbes var der aldrig nogen tale, for han kunne ikke sige, om han var døbt eller ikke. Hvem brød sig desuden om sjælen, når legemet var i en så ussel forfatning, at han ikke kunne friste livet uden at tigge eller at rapse!

Således nåede han den modnere alder. Skønt han var hæslig og vanskabt, var han dog kraftfuld; skønt han tilsyneladende var åndssløv, var han dog snedig og listig. Hvis han var født i Oceanien, på bredderne af Senegal eller øerne i det japanske hav, kunne de vilde have sagt om ham, hvad de siger om aberne: "De taler ikke, fordi de er bange for, at man skal antage dem for mennesker og tvinge dem til at arbejde!"

Mathieu lod, som om han var svag; Mathieu lod, som om han var en tåbe; men når der tilbød sig en lejlighed, hvor det kom an på at lægge styrke eller forslagenhed for dagen, viste han sig i besiddelse af bjørnens rå kraft eller rævens snedige list; men så snart det kritiske øjeblik var forbi, blev Mathieu igen den af alle velbekendte, hånede, udygtige og uforstandige Mathieu.

Sognepræsten, fader Grégoire, havde haft medlidenhed med dette ringebegavede væsen, og da han betragtede sig som den stakkels faderløses fødte formynder, havde han søgt at bringe

ham lidt højere til vejrs på de levende skabningers stige, ved et helt år igennem at plage sig selv for at lære ham at læse og skrive. Efter et års forløb forlod han den værdige præst med det renommé, at han var et dumt og et ærkedumt asen. Den almindelige mening var, at han ikke engang kendte et O og ikke var i stand til at skrive et J; men heri tog man dog fejl: Mathieu læste vel ikke som herr de Fontanes, der blev anset for den bedste forelæser på sin tid, men han læste og læste flydende nok; Mathieu skrev heller ikke som herr Prudhomme, men Mathieu skrev dog. og skrev meget læseligt. Kun var der ingen, der nogensinde havde *set* ham hverken læse eller skrive.

På sin side havde også papa Watrin forsøgt at brage Mathieu ud af sin dyriske tilværelse af samme grund, der bevægede fader Grégoire til at forsøge noget lignende, nemlig af barmhjertighed imod sin næste og af den følelse for, hvad man skylder sig selv, der findes hos ethvert godt menneske. Han havde hos Mathieu lagt mærke til en vis færdighed i at efterligne fuglenes sang og de vilde dyrs skrig og i at forfølge et spor; han havde desuden mere end engang lagt mærke til, at der manglede ham selv på krudt eller kugler, og han havde deraf draget den slutning, da man ikke absolut behøver at se ud som en Apollo eller en Antinous for at blive en god skytte, at det dog måske kunne lykkes ham at udvikle nogle anlæg hos Mathieu og gøre en tålelig god skovbetjent af ham. I denne hensigt havde han talt med herr Deviolaine, godsinspektøren, om ham, og denne havde givet den gamle Watrin tilladelse til at give sin protegé en flint imellem hænderne. Mathieu fik da et gevær, men efter seks måneders øvelse i sin nye metier havde han skudt to hunde og såret en klapper, uden nogensinde at

have så meget som blot truffet et stykke vildt. Papa Watrin var da endelig kommet til den overbevisning, at Mathieu havde alle mulige anlæg til at blive en krybskytte, men ikke det ringeste til at blive jæger; han havde derfor taget den flint fra ham, som han havde gjort en så ubehændig brug af, og Mathieu, der var ufølsom imod denne fornærmelse, som berøvede ham alle hans glimrende udsigter, vendte igen tilbage til sit forrige dagdriverliv.

Midt i dette omflakkende liv var det nye hus på Soissonsvejen og papa Watrins gæstfrie arne et af hans kæreste tilflugtssteder, til trods for den instinktive uvilje, som både husmoderen og hendes søn Bernard nærede imod ham; den første, fordi hun vidste, at hans nærværelse gik ud over hendes spisekammer, den anden, fordi han uden tvivl anede, hvilken uheldig indflydelse dagdriveren engang skulle få på hans fremtid.

Forresten har vi ikke omtalt, at ligesom ingen vidste, hvilke skjulte fremskridt Mathieu havde gjort hos den gode præst i at læse og skrive, således anede heller ingen, at også hans øvrige ubehændighed kun var forstillelse, og at han forstod at sende et skud hagl efter en agerhøne eller en kugle efter et vildsvin med lige så stor sikkerhed som de bedste skytter af profession. Men hvorfor skjulte Mathieu disse talenter for sine kammerater, og hvorfor unddrog han sig den almindelige beundring? Det kom ganske simpelt af, at Mathieu indså, at det både kunne være ham nyttigt at skrive og at skyde et gevær af, men at det kunne være ham endnu nyttigere i et givet tilfælde, at man troede om ham, at han hverken kunne det ene eller det andet.

Som man ser, var det altså et temmelig dårligt subjekt, der afbrød François i hans glæde over allerede så godt som at være i

besiddelse af vildsvinet, med den ondsksfulde bemærkning:
"Ja, ligesom sidst."

"Å," svarede François, "det er ikke værd at tale om sidst! Det kan vi altid snakke om."

"Men hvor er da det vildsvin?" spurgte den gamle, idet han igen stoppede sin pibe.

"Det er jo i saltmadsfadet," sagde Mathieu spottende, "siden François allerede har det."

"Endnu ikke," svarede François; "men inden det gamle stueur står på syv, skal det nok være der! – Tror du ikke det, Skelevip?"

Hunden, som lå hensunket i et behageligt velvære ved den nylig antændte kaminild, drejede sig om ved sin herres tilråb, og idet den fejede gulvet med sin lange hale, lod den høre en venskabelig knurren, der syntes at svare bekræftende på det spørgsmål, han havde henvendt til den.

Tilfreds med dette svar, vendte François øjnene fra Mathieu med en modbydelighed, som han slet ikke gjorde sig umage for at skjule, og fortsatte igen sin samtale med den gamle, der glad over sin pibe hørte på ham med munterhed og opmærksomhed.

"Min mening er den, papa Watrin, at dyret er en lille fjerdingvej herfra, tæt ved Meutart. Fyren er klokken halv tre i morges smuttet ud af krattet ved vejen til Dampieux ..."

"Stop!" afbrød Mathieu ham, "hvorledes ved du det, da du først selv er gået ud klokken tre?"

"Nej, han er god, papa Watrin! Han spørger mig, hvorledes jeg ved det! Det skal jeg fortælle dig, min ven Skelevip; det kan du måske engang føre dig til nytte."

François havde nemlig den slemme vane, der i høj grad krænkede Mathieu, at han uden forskel henvendte navnet "Skelevip" både til ham og til hunden, fordi de delte den samme svaghed.

"Hvad tid falder vel duggen?" vedblev han. "Klokken tre om morgenen, ikke sandt? Godt! Hvis dyret var gået, efter at duggen var faldet, så havde det oprodet den fugtige jord, og der havde ikke været vand i dets spor; derimod har det oprodet den tørre jord, derpå er duggen faldet og har lavet vandpytter, som rødkælken kan drikke af, så langt som det er gået. Kan du forstå det?"

"Hvor gammelt er det?" spurgte papa Watrin.

"Seks à syv år," svarede François uden betænkning.

"Nu skal man nok se, at det har vist ham sin døbeseddel," sagde Mathieu ondskabsfuldt.

"Netop! og det har underskrevet den med sin egen klo, – det er ikke enhver, der kan gøre dyret det efter! – Ja, hvis det ikke har nogen særegen grund til at skjule sin alder, så indestår jeg for, at det har sin rigtighed. Ikke sandt, Skelevip? Ser De, papa, Skelevip siger, at jeg har ret!"

"Er det alene?" spurgte den gamle.

"Nej, det har hunnen med sig, og hun er drægtig ..."

"Aha!"

"Og den er lige ved at kaste."

"Du har altså været jordemoder hos vildsvinene, du?" spurgte Mathieu, der ikke kunne finde sig i at lade François roligt fortsætte sin fortælling.

"Hvor det klæder ham godt at være ondskabsfuld! Skulle man tro det, papa, at den lømmel er blevet fundet midt i en skov, og

han ved ikke engang, når en so er drægtig eller ikke! Men hvad har du dog lært i din skoletid, du? ... Den er drægtig, forbi den går tykt, dosmer! fordi dens kløer skiller sig fra hinanden, når den går, som om de skulle flækkes, og det kommer af, at maven er tung på den, det stakkels bæst!"

"Er det et nyt dyr?" spurgte den gamle, som det lå på hjertet at vide, om antallet af vildsvinene i hans distrikt aftog eller tiltog.

"Hun, soen, er ny!" svarede François med sin sædvanlige sikkerhed; "men han ikke! Hendes spor har jeg aldrig set før, men ham kender jeg godt. Det er den samme, som jeg for fjorten dage siden satte en kugle i den venstre lænd i nærheden af Yvors."

"Og hvorfor tror du, at det er den samme?"

"Det skal jeg sige Dem. Jeg vidste meget godt, at jeg havde truffet ham."

"Hm!" sagde den gamle, idet han rystede på hovedet, "men han blødte jo ikke."

"Nej, fordi kuglen blev siddende i fedtet mellem skindet og kødet. Nu begynder såret at læges, og det bringer dyret til at gnide sig. Og det har gnedet sig, og det på det tredje egetræ til venstre for Sarrasins-dammen ... Det har gnedet sig sådan, at der er blevet siddende en hel tot hår i barken på træet. Her skal De se!"

François tog i det samme en lille dusk hår, der endnu var sammenklæbet af størknet blod, op af sin vestelomme. Førsteren tog den, kastede et kenderblik på den og rakte François den igen med de ord:

"Ja, min dreng! Sagen er rigtig! Jeg kan se ham for mine øjne."

"Å! De skal nok få den at se bedre endnu, når vi får givet ham hans bekomst!"

"Hør, du får mine tænder til at løbe i vand. Jeg får ordentlig lyst til at gøre en lille udflugt henad den kant."

"Ja, gå De kun! Jeg er ganske rolig for, at De vil finde alting, således som jeg har sagt det. Hvad ham angår, da har han sit tilhold i det store brombærkrat i nærheden af Salmon. De behøver ikke at gøre mange omstændigheder med herren; De kan gå lige så nær til den, som De vil, og han vil ikke røre sig af stedet, for når gemalinden er syg, er gemalen galant!"

"Godt, så vil jeg straks begive mig på vej," sagde den gamle.

"Vil De ikke tage Skelevip med?"

"Nej, hvorfor det?"

"Det er også sandt; De har øjne i hovedet at se med, og når De ser Dem for, så finder De også."

"Ak, Mathieu," sagde den gamle, idet han sørgmodigt så på dagdriveren, der roligt fortærede sine kartofler henne ved kaminen, "når et eger kryber op i et træ, kan han sige mig, hvor det sidder. Når en væsel løber hen over vejen, kan han vise mig dens spor. Det er noget, du aldrig får i dit hoved."

"Og hvad bryder jeg mig om at få det i mit hoved! Hvad pokker skulle jeg bruge det til?"

Den gamle trak på skuldrene over en sådan sløvhed, der måtte være en gammel skovførerster uforståelig; derpå trak han sin kjole på, knappede gamacherne, greb sit gevær, trykkede François i hånden og gik.

Så snart han var ude af døren, gik François hen til skabet, lukkede det op og tog et sort brød ud af det, som han skar i stykker til Skelevip, idet han mumlede:

"Nej, se mig til den gamle sporhund; mens jeg står og afgiver min rapport, så klør fødderne under ham! ... Nå, Skelevip! min gamle ven, der har du en ordentlig skofte, fordi du har arbejdet så flinkt."

Dermed gik han ud af stuen og lød Mathieu, uden at værdige ham et blik, blive alene tilbage med sine kartofler.

3. Den ildevarslende fugl

Aldrig så snart var François ude af sigte, førend Mathieu løftede hovedet i vejret, og et udtryk af kløgt, som man ikke skulle have tiltroet hans plumpe fysiognomi, fo'r som et lyn henover hans ansigt.

Så snart han hørte skovbetjentens trin fjerne sig, gik han på tæerne hen til cognacsflasken, som den gamle havde glemt at sætte til side, idet han skelede hen til døren. Derpå løftede han flasken i vejret, for at se, hvor meget der endnu var i den, og hvor meget han kunne skylle i sig, uden at det kunne mærkes.

"Nej, se mig til den gamle knark," sagde han; "se, om han skulle byde mig det mindste!"

For at bøde på førsterens glemsomhed, satte Mathieu flasken til munden og nedslugte hurtigt den ene slurk efter den anden af den brændende drik; men da François' trin i det samme nærmede sig igen, var dagdriveren i det næste øjeblik henne på sin plads ved kaminen, hvor han, med den uskyldigste mine af verden istemte en sang, som dronningens dragonregiment, der havde været kasereret i lang tid på slottet i Villers-Cotterêts, havde været vant til at synge.

Mathieu var ved det andet vers, da François viste sig på tærsklen.

For at vise, hvor lidt han brød sig om, enten François var der eller ikke, vedblev Mathieu at synge sin uendelige vise; men François blev stående foran ham og spurgte i en kort tone:

"Nå så du synger nu?"

"Er det forbudt at synge?" spurgte Mathieu. "Så må herr mairen være så god at lade opslå, at man ikke må synge mere."

"Nej," svarede François, "det er ikke forbudt, men det bringer ulykke."

"Hvorfor det?"

"Fordi når den første fugl, jeg hører om morgenen, er en natugle, så ved jeg, at det går ilde."

"Det vil altså sige, at det er mig, der er en natugle. Nå lad gå! ... jeg er alt, hvad det skal være."

I det samme satte han begge hænderne til munden, efter at have spyttet i dem, og udstødte nu et skrig, der på det mest skuffende efterlignede natfuglens sørgelige og ensformige sang.

François fo'r sammen.

"Vil du tie, din ulykkesprofet!" sagde han til ham.

"Skal jeg tie?"

"Ja."

"Men hvis jeg nu netop havde noget at synge for dig, hvad siger du så?"

"Jeg siger, at jeg ikke har tid til at høre på dig ... men bliv lidt. Du kan gøre mig en tjeneste."

"Og hvad er det?"

"Du kan holde mit gevær lidt hen foran ilden, for at det kan tørres, mens jeg går hen og skifter gamacher."

"Oho, skifte gamacher! så hr. François er bange for at forkøle sig."

"Nej, jeg er ikke bange for at forkøle mig, men jeg vil tage de befalede gamacher på, fordi inspektøren kan komme til jagten,

og jeg vil have, at han skal se mig klædt reglementeret ... Nå, det lader ikke til, at du har lyst til at tørre mit gevær?"

"Nej, hverken dit eller noget andet ... Man må knuse mit hoved imellem to sten, hvis jeg nogensinde i mit liv rører mere ved et gevær!"

"Nå, der var da ikke tabt meget ved det, efter den brug, som du har gjort af det!" sagde François, idet han åbnede en slags skab, hvori der fandtes en mængde gamacher af alle slags, hvoriblandt han opsøgte sine.

Mathieu fulgte ham med det venstre øje, mens han med det højre øje udelukkende syntes beskæftiget med sin sidste kartoffel, som han langsomt pillede skallen af; derpå mumlede han imellem tænderne:

"Hvorfor skulle jeg også bryde mig om at bruge et gevær, når jeg skal bruge det for andre? ... Lad der komme en lejlighed til at bruge det for min egen regning, så skal du nok få at se, om jeg er mere kejthåndet end du!"

"Og hvad vil du så bestille, når du ikke vil røre ved et gevær?" spurgte François, idet han satte den ene fod op på stolen og begyndte at knappe sine lange gamacher.

"Jeg vil tage tjeneste hos mairen!"

"Hvad for noget, du vil være tjener hos mairen? Tjener hos herr Raisin, tømmerhandleren?"

"Hos herr Raisin, tømmerhandleren, eller hos herr mairen, det er mig lige godt."

"Bravo!" sagde François, idet han vedblev at knappe sine gamacher, med en foragtelig trækken på skulderen.

"Har du noget imod det?"

"Jeg?" svarede François, "nej, det er mig aldeles ligegyldigt. Jeg spørger kun om, hvad der så skal blive af den gamle Pierre?"

"Ih!" svarede Mathieu ligegyldigt, "han bliver sagtens jaget på porten."

"Jaget på porten?" gentog François med et udtryk af medlidenhed med den gamle tjener.

"Ja, rimeligvis! Når jeg skal have hans post, må han sagtens tøfle af," vedblev Mathieu.

"Men det er jo umuligt!" råbte François, "han har jo været i Raisins hus i hele tyve år."

"Så er der så meget mere grund til, at han snart bliver løst af," sagde Mathieu med sit ondskabsfulde smil.

"Hør, du er en styg krabat, Skelevip!" råbte François.

"Jeg hedder ikke Skelevip," svarede Mathieu, "det er hunden, som hedder således."

"Ja du har ret," sagde François. "Og den ville vist tage mig det meget ilde op, når den vidste, at jeg kaldte dig for det samme."

"Tror du det? Så du anser mig altså for en styg krabat, François?"

"Ja, det gør både jeg og alle andre."

"Og hvorfor det da?"

"Du skammer dig ikke engang ved at tage brødet ud af munden på en stakkels gammel mand! Hvad skal der blive af ham, når han mister sin stilling? Han vil jo blive nødt til at gå om og tigge med sin kone og sine to børn."

"Ih! så giver du ham nok en pension af de trehundrede og halvtreds livres, du har om året som skovbetjent."

"Jeg kan ikke give ham nogen pension," svarede François, "for med disse tre hundrede og halvtreds livres må jeg også ernære

min gamle moder, og hun går før alting; men en skefuld løgsuppe, en mundfuld brød og et stykke kaninkød kan han altid få hos mig ... Tjener hos mairen!" vedblev François, der var færdig med at spænde sine gamacher; "hvor det ligner dig at gøre dig til tjener."

"Å hvad! det ene liberi er lige så godt som det andet," sagde Mathieu, "og så holder jeg dog mest af det, der giver noget i lommen."

"Stop lidt, min ven!" råbte François. Men i det samme afbrød han sig selv og sagde: "Nej, jeg tog fejl. Du er ikke min ven ... Vor kjole er ikke et liberi: den er en uniform."

"Å! om der er et egeblad broderet på graven, eller der er syet en guldtrasse på opslaget, det kommer ud på ét," sagde Mathieu i en ligegyldig tone.

"Ja," svarede François, der ikke ville lade ham beholde det sidste ord; "kun er der den forskel, at med egebladet på kraven arbejder man, men med guldtrassen på ærmet dovner man. Det er nok også derfor, at du har valgt det sidste, dit dovendyr."

"Ja, det kan såmænd gerne være," svarede Mathieu; derpå udbrød han, ligesom om han pludselig fik en ny idé:

"Apropos, man siger at Catherine kommer i dag tilbage fra Paris."

"Hvad vil det sige, Catherine?" spurgte François.

"Ih Catherine, det er jo Catherine, papa Watrins søsterdatter og herr Bernards kusine, der har lært modehandlen i Paris, og som nu skal overtage jomfru Rigolots udsalg på Fontaine-pladsen i Villers-Cotterêts."

"Og hvad så?" spurgte François.

"Jo, for hvis hun kommer i dag, så går jeg ikke før i morgen tidlig, for her skal så sagtens straks være stort kalas i anledning af dette dydsmønsters hjemkomst."

"Hør Mathieu," sagde François med en alvorlig mine, "når du i dette hus taler om jomfru Catherine, så vil jeg dog råde dig til at lægge mærke til, hvem du taler med."

"Hvorfor det?"

"Fordi hun er en datter af papa Watrins egen søster."

"Ja vist, og herr Bernards kæreste, ikke sandt?"

"Når nogen spørger dig om dét, Mathieu, gør du bedst i at sige, du ved det ikke."

"Ja, men deri tager du fejl, for jeg ved det meget godt. Man har da ikke øjne og øren i hovedet for ingenting."

"Hør," sagde François, idet han så på Mathieu med en ubeskrivelig blanding af foragt og modbydelighed, "du har dog gjort ret i at blive lakaj, for du er som født til at være øjentjener og spion ... God lykke i din nye håndtering! Når Bernard kommer ned, så sig til ham, at jeg venter ham på samlingspladsen henne ved Hjortespringet, hører du?"

Han kastede sit gevær på skulderen og gik ud af stuen, idet han gentog: "Nej, jeg tog ikke fejl, Mathieu, du er både en styg og en ondskabsfuld krabat!" –

Mathieu så efter ham med sit stadige smil; da den unge skovbetjent var ude af døren, fo'r der igen et glimt af kløgt henover hans ansigt, og med en truende stemme, der blev stærkere, jo mere den anden fjernede sig, råbte han efter ham:

"Ah! Du tog ikke fejl, jeg er en styg og ondskabsfuld krabat! Ah, jeg kan ikke skyde! Ah, Bernards hund ville tage dig det ilde op, at du kalder mig ligesom den! Ah, jeg er en spion, et

dovendyr, en øjentjener! ... Tålmodighed! Tålmodighed!
Tålmodighed! Verden er ikke forbi med i dag, og jeg får vel nok
hævn over dig, inden du aner det!"

I det samme øjeblik lød der trin udenfor på trappen, som
førte ned fra det andet stokværk; en dør åbnedes, og en smuk
og kraftig ung mand, i en underførsters uniform, trådte ind i
stuen.

Det var Bernard Watrin, sønnen i huset, som allerede et par
gange er blevet nævnt i det foregående.

Det unge menneskes udvortes var smukt og tiltalende: hans
blå frakke med sølvknapperne lod se en velskabt figur; hans
fløjlsbenklæder og lædergamacherne sluttede snævert om et
kraftigt og velformet ben; og hans blonde hår og skæg
harmonerede fortræffeligt med hans ansigtsfarve, som hverken
sol eller vind havde berøvet dens ungdommelige friskhed.

Der var noget så sympatetisk hos den unge mand, som vi
netop har ført frem på scenen, at man – til trods for hans blå
øjnes noget for faste blik og hans fremstående hage, der tydede
på en fasthed i viljen, som let kunne gå over til stædighed –
umuligt kunne andet end føle sig tiltrukket af ham.

Men Mathieu var ingenlunde af dem, der lader sig tiltrække
af noget. Bernards smukke udvortes, der dannede en så
skærende kontrast til hans egen hæslighed, havde fra
begyndelsen af været en kilde for ham til had og misundelse.
Han hadede ham i den grad, at han gerne selv havde mistet ét
øje, når Bernard måtte miste to, og at han gerne havde ladet ét
ben slå over på sig, når bare Bernard måtte knække dem begge.

Denne følelse var så uovervindelig hos ham, at han, hvor
meget han end gjorde sig umage for at smile til Bernard

ligesom til alle andre, dog ikke kunne drive det videre end til en trækning om læberne.

Bernard lagde slet ikke mærke til disse frugtesløse bestræbelser; han lod til at være i et lykkeligt humør, og kærlighed og livsglæde syntes alene at herske i hans hjerte.

"Det forekom mig," sagde han, "at jeg hørte François' stemme hernede. Har han ikke lige været her?"

"Jo, han var her rigtignok; men han blev ked af at vente på Dem og gik sin vej."

"Det er godt, så træffes vi nok på mødepladsen."

Med disse ord gik Bernard hen til kaminen, tog sin bøsse ned, blæste ind i løbene for at sikre sig, at de var tomme og rene, kom fængkrudt på pandhætterne, stoppede en patron i hver bøssepipe og tog to forladninger af filt ud af sin jagttaske.

"De bruger endnu stadig den samme forladning?" spurgte Mathieu.

"Ja, jeg finder at den er bedst for krudtet ... Men hvor har jeg dog gjort af min kniv?"

Bernard søgte efter i sine lommer, men forgæves.

"Vil De ikke bruge min?"

"Jo, kom med den."

Bernard tog kniven, skar to kors i to kugler og puttede de to kugler i lommen.

"Hvorfor gør De det?" spurgte Mathieu.

"Jeg markerer mine kugler for at kunne kende dem igen i tvivlstilfælde. Når man er to, der skyder på det samme vildsvin, og det kun har én kugle i livet, så er det ikke så galt at vide, hvem der har ramt."

Med disse ord gik Bernard hen imod døren. Mathieu fulgte ham med sit skelende blik, og der lå i dette blik et ubeskriveligt udtryk af grusomhed. Den unge mand var allerede på tærsklen, da han råbte efter ham:

"Å, et lille ord endnu, herr Bernard! Siden det er François, Deres kæledægge, Deres favorit, Deres ét og alt, der har opsporet vildsvinet, så ved De godt, at De ikke kommer bagefter. Så tidligt på morgenen har hundene heller ingen lugt."

"Nå, hvad har du da at sige mig? Tal."

"Hvad jeg har at sige Dem?"

"Ja."

"Er det sandt, at det ottende underværk kommer her i dag?"

"Hvem mener du?" spurgte Bernard, idet han trak øjenbrynene sammen.

"Ih, Catherine!"

Næppe havde Mathieu udtalt dette navn, førend en voldsom ørefigen brændte ham på kinden.

Han trådte et par skridt tilbage, uden at udtrykket i hans ansigt forandrede sig; men idet han holdt hånden til kinden, spurgte han blot:

"Men hvad går der dog af Dem i denne morgenstund, herr Bernard?"

"Intet," svarede underførsteren; "jeg vil blot lære dig at tale med respekt om en person, som både jeg og enhver her i huset har den største agtelse for."

"Å," sagde Mathieu, idet han endnu stadig holdt den ene hånd til kinden og rodede rundt i sin lomme med den anden, "når De får at vide, hvad der står på dette papir, så vil De nok fortryde den ørefigen, De har givet mig "

"På det papir?" gentog Bernard.

"Ja."

"Lad mig se det."

"Ja, vent lidt!"

"Lad mig se det, siger jeg!"

Han gik hen til Mathieu og rev ham papiret ud af hænderne.

Det var et brev med følgende udskrift:

"Til jomfru Catherine Blum, Rue du Bourg-l'Abbé nr. 15 i
Paris."

4. Catherine Blum

Alene berørelsen af dette papir og synet af denne udskrift fik Bernard til at skælve, som om han havde kunnet gætte, at dette brev indeholdt for ham en hel række af ukendte ulykker.

Den unge pige, til som dette brev var adresseret til, har vi allerede omtalt som en datter af den gamle Watrins søster. Hvorledes kom hun da til at bære dette tyske navn? Hvorfor var hun ikke blevet opdraget hos sine forældre? Og hvorfor var hun nu i Rue du Bourg-l'Abbé i Paris? Det skal vi nu til at fortælle.

I året 1808 kom efter slagene ved Friesland og Eylau en kolonne tyske fanger igennem Frankrig, hvor de, ligesom de franske soldater, indlogeredes i privathuse. En ung badenser, der var blevet hårdt såret i det første af disse slag, havde fået en indkvarteringsbillet til Guillaume Watrin, der var blevet gift for nogle år siden og havde i huset hos sig sin søster Rose, en smuk ung pige på en sytten til atten år.

Den fremmedes sår, der allerede havde været betænkeligt, da han forlod ambulancen, havde i den grad forværret sig under marchen ved anstrengelser og mangel på pleje, at han, efter en attest af lægen og kirurgen i Villers-Cotterêts, var nødt til at blive tilbage i sin fødeby.

Man ville lægge ham ind på hospitalet, men den unge soldat forrådte en så stor utilbøjelighed for dette, at papa Watrin – der dengang hed kort og godt Guillaume, eftersom han var en smuk, ung mand på otteogtyve til tredive år, – var den første, der foreslog ham at blive på Fasangården.

Således hed i 1808 Guillaumes embedsbolig, der lå et par kilometer fra byen, under de største og smukkeste træer i den del af skoven, som man nu kalder Parken.

Hvad der i særdeleshed havde indgydt Frederik Blum – således hed den sårede – denne modbydelighed for hospitalet, var ikke blot hans værts og den unge kones venlighed og renlighed, den sunde luft på Fasangården og den smukke udsigt fra hans værelse, der vendte ud til haven og skoven, men det var også synet af en anden blomst, der overgik alle de andre, Rose Watrin.

Da hun på sin side havde set det smukke unge menneske, der så så bleg og lidende ud, og som netop skulle lægges på de fattiges bør og transporteres hen til hospitalet, havde dette syn gjort et sådant indtryk på hende, at hun ilede hen til sin broder, med foldede hænder og med tårer i øjnene, uden at sige et eneste ord, men langt mere veltalende i denne tavshed, end om hun havde brugt de kraftigste ord i verden.

Watrin havde straks forstået, hvad der foregik i hans søsters hjerte, og han samtykkede øjeblikkelig i, at den unge badenser forblev på Fasangården.

Ligesom efter en stiltiende overenskomst overtog Watrins kone fra dette øjeblik af opsigten med huset og tilsynet med sin lille søn Bernard, der dengang var tre år gammel, mens Rose, den smukke skovblomst, alene helligede sig til at pleje den sårede.

Som vi allerede har sagt, havde badenserens sår været meget farligt: man havde ikke kunnet få kuglen ud, og kirurgen havde villet foretage en amputation, som Frederik Blum heftigt havde modsat sig, idet han erklærede, at han hellere ville dø end blive

krøbling for livstid [Note 3](#)). Da han havde med franske kirurger at gøre, som det var ligegyldigt for, om han døde eller ikke, lod de ham skøtte sig selv.

Imidlertid var der indløbet ordre til at transportere fangerne til Frankrig. Hvad enten de var sårede eller ikke, blev de alle sammen sat på vogne og ekspederet videre – og imellem dem også Frederik Blum. – På denne måde havde han tilbagelagt to hundrede mile; men da han kom til Villers-Cotterêts, havde hans lidelser tiltaget i den grad, at det var ham umuligt at komme videre.

Hvad man havde betragtet som en forværrelse af sygdommen var lykkeligvis en begyndelse til hans helbredelse. Hvad enten kuglen var drevet nedad ved sin egen vægt eller ved en eller anden voldsom rystelse, nok sagt, den havde gennembrudt sit abnorme hylster, var trængt ned igennem musklerne og havde sønderrevet deres mellemrumsvæv. Det er let at indse, at dette naturens mirakel, denne forunderlige helbredelse, som legemet foretager på sin egen hånd, ikke foregår på et øjeblik eller uden voldsomme smerter. – Den sårede tilbragte hele tre måneder på sit feberleje; først lidt efter lidt bedredes han mærkbart; han kunne stå op, gå hen til vinduet og derpå hen til døren; nogen tid efter så man ham spadserere, langsomt og støttet til Roses arm, under de høje træer, der omgiver Fasangården; endelig følte han på en smuk dag et legeme trille ned langs med sit venstre ben; han lod kirurgen hente: denne gjorde et let indsnit, og kuglen, der så nær var blevet hans død, faldt nu uskadelig ned i kirurgens hånd.

Frederik Blum var helbredet; men efter denne helbredelse så man, at der i Watrins hus var to sårede i stedet for én.

Lykkeligvis blev freden sluttet ved Tilsit. Et nyt kongerige var blevet oprettet siden 1807; fra det forrige hertugdømme Westphalen havde det taget bispedømmerne Horn, Paderborn og Bielefeld; hertil føjede det en del af den overrhinske og nedersachsiske kreds; desuden indbefattede det den sydlige del af Hannover, Hessel-Cassel og fyrstendømmerne Magdeburg og Werden. Dette kongerige blev kaldet kongeriget Westphalen. Efter at have ført en slags mytisk tilværelse, så længe det store spørgsmål endnu ikke var blevet afgjort ved våbenmagt ved Friedland og Eylau, blev det i freden ved Tilsit anerkendt af Alexander og regnedes fra nu af med iblandt de europæiske kongeriger, mellem hvilke det dog kun i seks år skulle figurere. En smuk morgen vågnede altså Frederik Blum som virkelig westphaler, og som en følge deraf som det franske folks allierede, i stedet for at han tidligere havde været dets fjende. Nu blev der alvorlig tale om at realisere den idé, der i løbet af seks måneder havde beskæftiget de to unge mennesker, nemlig at gifte sig sammen.

Den væsentligste hindring var nu bortryddet: Guillaume Watrin var alt for god franskmand til at ville gifte sin søster med en mand, der kunne være udsat for at komme til at tjene mod Frankrig; men nu, da Frederik Blum var blevet westphaler, og følgelig franskmand, var de to unge folks giftermål den simpleste ting af verden.

Frederik gav, som redelig tysker, sit ord i pant på at vende tilbage om tre måneder, og rejste. Der flød mange tårer ved afrejsen; men kærligheden stod i den grad malet på det unge menneskes ansigt, at ingen tvivlede om hans tilbagekomst.

Han havde fattet en plan, som han ikke havde talt om til nogen. Han havde besluttet at henvende sig til den nye konge i Cassel og overrække ham en ansøgning, i hvilken han ville fortælle ham hele sin historie og bede ham om en ansættelse som skovførerster i dette uhyre skovdistrikt, der under navn af Schwarzwald strækker sig fra Rhinen til Donau.

Planen var simpel og naiv: den lykkedes netop på grund af disse egenskaber.

En dag så kongen fra balkonen på sit slot en soldat med et papir i hånden, der syntes at anråbe ham om nåde; han var i godt humør som næsten alle konger, når de nylig er kommet på tronen: I stedet for at sende bud efter ansøgningen, sendte han bud efter soldaten; denne udviklede for ham i tåleligt godt fransk, hvad der stod i hans ansøgning. Kongen skrev "Bevilget!" under hans begæring, og Frederik Blum var nu skovførerster i Schwarzwald.

En afsked på en måned, for at give den nye skovførerster lejlighed til at hente sin forlovede, og et gratiale af femhundrede gylden til rejsepenge fulgte med bestallingen, der sikrede de to unge menneskers fremtid. Frederik Blum havde talt om en tre måneders fraværelse; allerede seks uger efter vendte han tilbage. Det var et bevis på hans kærlighed, der talte så højt i sig selv, at Guillaume Watrin ikke havde flere indvendinger at gøre.

Men Mariane havde én, og den var alvorlig nok.

Mariane var en god katolik, der hver søndag hørte messen i kirken i Villers-Cotterêts, og som på alle de store festdage i året gik til skrifte hos fader Grégoire.

Frederik Blum derimod var protestant, og i Marianes øjne var Frederik Blums sjæl uundgåelig fortabt og Roses svævede i den øjensynligste fare.

Man lod fader Grégoire kalde.

Præsten var en fortræffelig mand og lige så blind som en muldvarp på det legemlige øje; men det var, ligesom om denne materielle blindhed havde gjort hans åndelige syn så meget skarpere. Man kunne umuligt have en rigtigere anskuelse af alt, hvad der findes i Himlen og på jorden, end denne værdige fader, og aldrig har nogen præst, efter at have aflagt sine selvfor nægtende løfter – det tør jeg nok indestå for – holdt dem mere ubrødeligt end han.

Fader Grégoire svarede, at der var én religion, som man fremfor alt måtte følge, og det var sjælens: Nu havde de to unge folks sjæle tilsvoret hinanden en gensidig kærlighed; Frederik Blum ville følge sin religion, og Rose Watrin sin; børnene ville blive opdraget i landets religion, og på den yderste dag ville Gud, der er albarmhjertigheden selv, nøjes med at adskille – det var den brave præsts håb – ikke katolikkerne fra protestanterne, men alene de gode fra de slette.

Denne fader Grégoires afgørelse blev taget til følge, og det blev bestemt, at brylluppet skulle finde sted, så snart alle borgerlige og kirkelige formaliteter var iagttaget.

Disse formaliteter medtog tre uger, efter hvilken tid Rose Watrin og Frederik Blum blev viet i mairiet i Villers-Cotterêts, i hvis register man kan finde deres navne under datum af tolvte september 1809. Manglen af en protestantisk præst foranledigede, at det kirkelige ægteskab først blev højtideligholdt efter de to ægtefolks ankomst til Westphalen. En

måned derefter blev de igen ægteviet af sognepræsten i Werden, og alle de ceremonier, der forbandt de to bekendere af en forskellig religion, blev således opfyldt.

Ti måneder efter kom der en lille pige til verden, der fik navnet Catherine, og som efter skik og brug i det land, hvori hun var blevet født, blev opdraget i den protestantiske religion.

Tre og et halvt år forløb nu for de to unge ægtefolk i en uforstyrret lyksalighed; derpå fulgte felttoget 1812, den uheldsvangre moder til det endnu ulykkeligere felttog 1813.

Den store armé forsvandt under Ruslands sne og Beresinas is. En ny armé måtte udskrives, og alt, hvad der engang havde været opført på armens kadrer, alt, hvad der endnu ikke havde fyldt det tredivte år, blev på ny kaldet til våben.

Ifølge dette reskript måtte Frederik Blum to gange betragtes som soldat: soldat, fordi han tidligere havde været opført på armeens kadrer, og soldat, fordi han kun var niogtyve år og fire måneder gammel.

Måske havde han hos kongen af Westphalen kunnet opnå en kassation ved at anføre, at han undertiden led grueligt af sit tidligere sår; men han tænkte ikke engang på det; han rejste til Cassel, fremstillede sig for kongen, blev genkendt af ham, bad om tilladelse til at tjene, ligesom tidligere, i kavaleriet, anbefalede monarken sin kone og sit barn og drog bort som vagtmester i det westphalske Chasseur-regiment.

Han var med iblandt sejrherrene ved Lützen og Bautzen; han var med iblandt de overvundne og faldne i slaget ved Leipzig.

Dengang gennemborede en sachsisk kugle hans bryst, og han faldt for aldrig at rejse sig mere imellem de tres tusinde,

der lemlæstedes på denne dag, hvor der faldt ikke mindre end hundrede og sytten tusinde kanonskud, eller hundrede og elleve tusinde flere end i slaget ved Malplaquet. Man ser, at kunsten stiger med århundrederne!

Kongen af Westphalen glemte ikke sit løfte: En pension af tre hundrede gylden blev tilstået Frederik Blums enke; men ved begyndelsen af 1814 eksisterede kongeriget Westphalen ikke mere, og kong Jérôme havde ophørt at regnes blandt de kronede hoveder.

Frederik Blum var blevet dræbt i de franskes rækker; det var nok i denne reaktionens tid til at gøre hans kone ilde set i dette Tyskland, der nu rejste sig imod Frankrig. – Hun gav sig derfor på vejen med resterne af den franske armé, der gik tilbage over grænsen, og en morgen kom hun med sit barn på armen og bankede på sin broder Guillaumes dør.

De blev modtaget af den brave Watrin, som om de var sendt fra himlen.

Den lille pige – hun var den gang tre år – blev den niårige Bernards søster, og moderen opslog sin bolig i det værelse, hvor den sårede Frederik Blum var blevet plejet.

Den stakkels kone var desværre langt farligere syg, end hendes mand havde været dengang: Sorg og overanstrengelse havde fremkaldt en brystbetændelse, der udartede til en virkelig brystsyge og medførte døden til trods for al den omhyggelige pleje, som hendes broder og svigerinde ødslede på hende.

Mod slutningen af 1814 var den lille Catherine Blum både fader- og moderløs i en alder af fire år.

Imidlertid var hun kun forældreløs af navn, for hun havde straks fundet en fader og moder i Guillaume Watrin og hans kone, hvis en tabt fader og moder nogensinde kunne erstattes.

Heller ikke må vi forglemme, at hun i den unge Bernard fandt den ømmeste broder, og at disse børn voksede op sammen, uden at bryde sig det mindste om de politiske omvæltninger, der dengang satte hele Frankrig i bevægelse, og som flere gange satte deres forældres materielle velvære på spil.

Napoleon abdicerede i Fontainebleau, vendte året efter tilbage til Paris, styrtede anden gang ved Waterloo, indskibede sig i Rochefort, blev fanget og døde på sin klippe St. Helena, uden at alle disse store katastrofer i deres øjne havde de gigantiske omrids, som historien engang skulle give dem.

Hvad der var det vigtigste for familien, der nu engang var begravet i denne skovens tykning, hvor de mægtiges liv eller død kun fandt et så svagt ekko, det var, at hertugen af Orleans igen var blevet ejer af skoven ved Villers-Cotterêts og havde bekræftet Guillaume Watrin i hans stilling som skovførster. Ja, hans stilling var endda blevet forbedret, for et par andre skovdistrikter var blevet forbundet med hans tidligere, og han havde måttet forlade Fasangården, for at tage bolig i det nye hus på Soissonsvejen. For denne tilvækst i hans forretninger fik han et årligt tilskud af hundrede livres, hvilket var en betydelig forbedring i den gamle skovførsters kår.

Bernard var vokset til, var blevet skovbetjent i en alder af atten år og ansat som underførster med en gage af fem hundrede livres, samme dag som han var blevet myndig. Den brave familie Watrin havde altså nået at få et godt udkomme, og den skønnede på det; alle i huset nød godt af den velstand, der

var kommet i det: Catherine Blum var blevet sat i en pension i Villers-Cotterêts og havde der fået en opdragelse, som fra en bondepige havde forvandlet hende til en købstadsdame. På samme tid udviklede også hendes legemlige skønhed sig, og Catherine Blum var i en alder af seksten år den smukkeste og nydeligste pige i Villers-Cotterêts og omegn.

På samme tid gik de broderlige følelser, som Bernard under opvæksten nærede for Catherine, umærkeligt over til kærlighed.

Imidlertid havde ingen af de to unge mennesker set klart i denne følelse: de vidste begge, at deres kærlighed til hinanden tiltog med årene; men ingen af dem havde gjort sig regnskab for, hvad der rørte sig i deres hjerter, indtil der endelig indtrådte en lille begivenhed, der tydeligt sagde dem, at deres dobbelte tilværelse kun havde én og samme kilde, ligesom to blomster, der vokser på én og samme stilk.

Da Catherine Blum kom ud af sin pensionsanstalt, det vil sige i en alder af tretten eller fjorten år, var hun blevet fat til at lære modehandel hos jomfru Rigolot, den første linnedsyerske og modehandlerinde i Villers-Cotterêts; her havde hun været i to år, i hvilken tid hun havde givet så mange beviser på smag og forstand, at jomfru Rigolot havde erklæret, at hvis Catherine Blum blot kom til at tilbringe et år eller halvandet i Paris, ville hun afstå hende, endog uden nogen kontant udbetaling, hele sin butik for en sum af to tusinde livres årligt i seks år.

Dette forslag var alt for vigtigt til, at det ikke skulle blive alvorligt drøftet af Guillaume Watrin og hans kone.

Det blev da også snart besluttet, at Catherine, med et anbefalingsbrev fra jomfru Rigolot til et hus i Paris, skulle

forlade Villers-Cotterêts og i et år eller halvandet tage ophold i hovedstaden.

Først da Bernard og Catherine skulle skilles ad, mærkede de begge pludselig, hvilken betydning de havde for hinanden. Løfter om at tænke uafladeligt på hinanden, skrive til hinanden i det mindste tre gange om ugen og bevare en ubrødelig troskab udveksledes imellem de to unge mennesker, der tavse, som den sande kærlighed fører det med sig, begravede deres kærligheds hemmelighed i deres hjerter.

Catherine havde allerede været ti måneder borte. I denne lange mellemtid havde Bernard to gange fået permission på fire dage, hvilket han særligt kunne takke inspektøren for, som elskede ham og hans fader som et par udmærket pålidelige folk. Bernard havde naturligvis benyttet denne fritid til to svipture til Paris, der kun havde bidraget til at knytte båndet mellem de to unge mennesker endnu fastere.

Endelig var dagen der til hendes tilbagekomst, og for at højtideligholde denne havde inspektøren tilladt, at der måtte skydes et vildsvin. Af denne grund var det, at François var stået op klokken tre om morgenen, at han havde opsporet dyret, at han havde afgivet sin rapport til papa Watrin, at skytterne fra Chavigny havde samlet sig ved Hjortespringet, og at Bernard i det lykkeligste humør var trådt ind i stuen, da det brev, som Mathieu havde holdt ham hen for øjnene, pludselig fik ham til at trække øjenbrynene sammen og forvandlede hans glæde til uro.

5. Pariseren

I udskriften på dette brev havde Bernard genkendt håndskriften af en ung mand, ved navn Louis Chollet, der var søn af en tømmerhandler i Paris, og som i to år havde opholdt sig hos herr Raisin, den største tømmerhandler i Villers-Cotterêts, der tillige var *maire* der i byen.

Han lærte der den praktiske side af sin bestilling, det vil sige, han forestod udsalget hos herr Raisin, ligesom i Tyskland, og fornemmelig ved bredderne af Rhinen, de største hotelejeres sønner plejer at debutere som "kelnere" hos deres kollegaer.

Chollets fader var hovedrig og gav sin søn fem hundrede francs om måneden i lommepenge.

Med femhundrede francs om måneden kan man i Villers-Cotterêts holde gig, ridehest og kørehest.

Når man dertil kan lade sine klæder sy i Paris og lade sin fader betale regningen, er man den første løve i en provinsby.

Det var også tilfældet med Louis Chollet.

Ung, rig, smuk og vant til pariserlivet, hvor han ved sin omgang med grisetter kun havde fået en højst ensidig og overfladisk anskuelse af kvinder, var han blevet bestyrket i sin overbevisning om, at han var aldeles uimodståelig, og at, hvis kong Danaus' halvtreds døtre levede i Villers-Cotterêts, ville han, som en ny Herkules, besejre dem alle sammen.

Allerede den første søndag efter sin ankomst mødte han på dansepladsen; i tillid til sin moderne frakke, sine lyse pantalons, sin udsyede skjorte og sin glimrende urkæde troede han, at han som en anden Soliman kun behøvede at kaste

tørklædet til sine slavinder. Efter at have mønstret de unge piger med et kenderblik, kastede han tørklædet til Catherine Blum.

Ulykkeligvis hændtes der ham her, hvad der trehundrede år tidligere var hændt den berømte sultan, som vi har gjort ham den ære at sammenligne ham med: tørklædet blev lige så lidt taget op af den moderne Roxelane, som det var blevet optaget af den middelalderlige Roxelane, og Pariseren – det var det tilnavn, man straks havde givet ham – var blevet narret.

Dertil kom, at Catherine, eftersom Pariseren havde været noget påtrængende i sit kurmageri, slet ikke indfandt sig næste søndag på dansepladsen. Og dette gik meget naturligt til, for hun havde læst i Bernards øjne, hvilken bekymring den unge herres opmærksomheder havde voldet ham, og hun havde derfor selv foreslået sin fætter – hvad han naturligvis med jubel havde modtaget, – at hun ville tilbringe den næste søndag i det nye hus, i stedet for at hendes fætter, siden hun var kommet i huset hos jomfru Rigolot, plejede at tilbringe hver søndag i Villers-Cotterêts.

Men Pariseren trak sig ikke tilbage for det første stød: han begyndte med først at bestille skjorter hos jomfru Rigolot, så lommetørklæder og så kraver, hvilket gav ham rigelig anledning til at gentage sine besøg hos Catherine, der bestandig modtog ham med den samme høflighed og kulde.

Disse Pariserens besøg hos jomfru Rigolot, hvis motiver var umiskendelige, havde i høj grad foruroliget Bernard; men hvorledes var det muligt at forhindre disse visitter? – Den tilkommende tømmerhandler var jo den eneste dommer over, hvor mange skjorter, lommetørklæder og kraver han behøvede,

og da han kunne bestille så mange eller så få ad gangen, som han ville, var han en næsten daglig gæst hos jomfru Rigolot. Når vi siger daglig, må vi dog undtage søndagen, for han havde snart bemærket, at jomfru Catherine hver søndag blev afhentet af sin fætter, og fra det øjeblik gjorde han ingen indkøb på den dag. Midt under alt dette var det, at jomfru Rigolot kom med sit forslag om at sende Catherine til Paris, hvilket forslag, som vi allerede har sagt, var blevet gunstigt optaget af ægteparret Watrin, og mod hvilket Bernard ganske vist havde rejst den kraftigste modstand, hvis det ikke havde lagt et så stort antal mil mellem den afskyelige Chollet og den højtelskede Catherine. Tanken om dette var også det eneste, der kunne formilde Bernards smerte over skilsmissen.

Men skønt der dengang endnu ingen jernbaner var, er dog afstanden mellem Villers-Cotterêts og Paris ikke noget, der kan afskrække en elsker, især når denne elsker ikke behøver at bede nogen om permission og har fem hundrede francs i lommepenge om måneden.

Følgen heraf var, at mens Bernard i løbet af halvandet år kun havde kunnet gøre de to omtalte pariserture, havde Louis Chollet gjort hele tolv i det samme tidsrum. Det fortjener også at bemærkes, at siden Catherines afrejse til Paris havde herr Chollet rent hørt op med at forsyne sig med linned hos jomfru Rigolot, og at han siden den tid udelukkende lod det komme fra Paris, fra madame Cretté & Comp., Rue du Bourg-l'Abbé nr. 15.

Naturligvis var Bernard øjeblikkelig blevet underrettet af Catherine om denne forandring, der i høj grad interesserede jomfru Rigolot, men ham endnu mere. Og, det menneskelige hjerte er nu engang således: hvor vis han end var på sin kusines

hengivenhed, blev han dog ikke mindre foruroliget over denne påtrængenhed af Pariseren.

Over tyve gange havde han haft den idé at søge et ordentlig klammeri med Pariseren, der kunne afgøres med kårde eller pistoler, og da Bernard var lige stærk i begge disse øvelser, forekom ham dette ikke så galt; men hvorledes skulle han komme i klammeri med et menneske, der aldrig havde givet ham nogen grund til at beklage sig, og som var høflig imod alle og måske endnu høfligere imod ham end imod alle andre? Det forekom ham en umulighed.

Man måtte altså afvente en eller anden anledning. Bernard havde også ventet på en sådan i atten måneder, men den havde endnu ikke frembudt sig. Nu, samme dag, som Catherine Blum skulle vende tilbage, fik han et brev i hænderne med udskrift til sin kæreste, og dette brev var skrevet af hans rival. Man begriber da, hvilken bevægelse Bernard kom i blot ved synet af dette brev. Han vendte og drejede det i hånden, tog sit lommelørklæde frem og tørrede sveden af sin pande. Langt om længe tog han mod til sig, og, som en mand, der omsider fatter en rask beslutning, åbnede han brevet.

Mathieu så imens på ham, og da han bemærkede, at han blev blegere og blegere, jo længere han læste, sagde han:

"Her ser De, herr Bernard, det er netop det, som jeg sagde til mig selv, da jeg tog dette brev i Pierres lomme. Godt! sagde jeg til mig selv, jeg skal nok oplyse herr Bernard om alle Pariserens rævestreger og på samme tid sørge for, at Pierre bliver jaget på porten! – Det slog heller ikke fejl, for Pierre kom og fortalte, at han havde tabt brevet, det fæ! Skulle han ikke have sagt, at han havde bragt det på posthuset! Det ville for det første have

medført den fordel, at Pariseren, i den tanke at det første brev var afgået, ikke havde skrevet et nyt, og som en følge deraf ville jomfru Catherine ikke have fået det, og når hun ikke havde fået det, ville hun heller ikke have svaret på det."

Bernard, der var i begreb med at læse brevet anden gang igennem, udbrød med en tordnende stemme:

"Hvad siger du, svaret? Tror dit drog, at Catherine har værdiget at svare Pariseren?"

"Uh!" råbte Mathieu og holdt hånden op for kinden, af frygt for at få en ørefigen igen, "det siger jeg jo heller ikke!"

"Hvad siger du da?"

"Jeg siger, at jomfru Catherine kun er et fruentimmer, og at enhver Evadatter bestandig er udsat for fristelse."

"Jeg spørger dig om, hvad Catherine har svaret. Hører du, Mathieu!"

"Måske slet ingenting ... Men for pokker, De ved jo nok, at den, der tier, samtykker."

"Mathieu!" råbte det unge menneske med en truende bevægelse.

"Vist er det, at han ville tage bort i morges tidligt, for at møde hende med giggen."

"Er han taget afsted?"

"Om han er? Hvor ved jeg det, som har ligget i nat ovre i bagerset! Men vil De gerne vide det?"

"Ja det vil jeg."

"Ja så er der ingenting lettere; De behøver blot at spørge den første den bedste, De møder i Villers-Cotterêts, om herr Louis Chollet i morges tidligt er kørt ad Gondreville-vejen i sin gig, og han vil svare Dem Ja!"

"Ja! ... Men så har han jo allerede været der?"

"Ja, det ved jeg ikke ... jeg siger blot, at han *ville* have været der; jeg siger ikke, at han *har* været der."

"Men hvorledes kan du vide det? ... ah, det er sandt. Brevet var lukket op og forseglet igen."

"Ja, måske har Pariseren selv lukket det op, for at skrive et proscriptum, som de jo nok kalder det."

"Så det er ikke dig, der har lukket det op og forseglet det igen?"

"Jeg? Hvor skulle det falde mig ind? ... Desuden ved De jo, at jeg hverken kan læse eller skrive. Jeg er jo et drog, som aldrig har kunnet få så meget som en ABC ind i hovedet."

"Det er sandt," mumlede Bernard, "men hvorledes ved du da, at han ville møde hende?"

"Ih! han har jo selv sagt til mig: 'Mathieu, du må strigle min hest i morgen tidlig, for klokken seks skal jeg bort med giggen for at møde Catherine.'"

"Sagde han Catherine uden videre?"

"Ja, hvad skulle han vel ellers have sagt?" spurgte Mathieu ondskabsfuldt.

"O," mumlede Bernard, "gid jeg blot havde været til stede, gid jeg havde hørt det!"

"Så havde De vel givet ham en ørefigen, ligesom mig ... nej, det havde De nok ikke."

"Hvorfor ikke?"

"Fordi, om også De skyder godt med pistoler, så gør han det samme; det kan man se på træstammerne i herr Raisins skov."

"Så du tror, at det skulle holde mig tilbage?" spurgte Bernard.

"Det vil jeg ikke sige; men De ville måske have betænkt Dem en smule længere på at give Pariseren en ørefigen, end på at give den stakkels Mathieu én, der er lige så forsvarsløs som et barn."

En følelse af medlidenhed og næsten undseelse rørte sig i Bernard, og han rakte Mathieu hånden med ordene:

"Tilgiv mig, jeg har haft uret."

Mathieu rakte ham frygtsomt sin kolde og skælvende hånd.

"Skønt ... skønt," vedblev Bernard, "med alt det elsker du mig ikke, Mathieu."

"Ih du min Gud!" råbte dagdriveren, "hvorledes kan De dog sige det, herr Bernard?"

"For ikke at tale om, at du lyver, hver gang du lukker munden op."

"Så?" svarede Mathieu. "Nå, lad os da antage, at jeg har løjet – hvad fordel skulle jeg så have af det, enten Pariseren er jomfru Catherines elsker eller ikke, og enten han henter hende i sin gig eller ikke, nu da jeg er blevet tjener hos herr Raisin, der føjer Pariseren i alting, i håb om at han skal gifte sig med hans datter. Jeg skulle tro, at jeg er bedst tjent med, at ingen får at vide, at jeg af hengivenhed for Dem har taget brevet ud af lommen på den gamle."

Bernard knugede brevet sammen i hånden og hørte på Mathieu ord, skønt han i syntes slet ikke at høre dem.

På engang vendte han sig om til ham, i stampede med foden og stødte geværkolben imod gulvet, idet han råbte:

"Hør, Mathieu, du er dog ret en ..."

"Nå, kom kun ud med det," sagde Mathieu med et halvt sløvt og halvt ondskabsfuldt smil, "kom kun ud med det! Man skal

altid helst give sig luft."

"Du er dog ret en slyngel!" råbte Bernard, "og skrub nu af!"

Han gjorde et par skridt hen imod vagabonden, for at kaste ham på døren med magt, hvis han ikke skulle have lyst til at gå med det gode; men efter gammel vane gjorde Mathieu ingen modstand; for hvert skridt Bernard kom ham nærmere, trak han sig et par tilbage, idet han stadig holdt øje med døren og råbte:

"De skulle hellere takke mig på en ganske i anden måde; men det er nu Deres manér ... nå, hver har nu sin, som man siger. Farvel herr Bernard, farvel!"

I det samme skyndte han sig ud af døren, sprang hen over en bred grøft, der adskilte landevejen fra skoven, og forsvandt inde imellem træerne.

6. Skinsygen

Men i stedet for at forfølge Mathieu på hans flugt, havde Bernard atter kastet øjnene på brevet.

"Ja," hviskede han; "at han som pariser kan have skrevet dette brev, det kan jeg nok forstå, for han aner jo intet; men at hun just vender tilbage ad den vej, som han har angivet hende, og at hun modtager en plads i hans gig, det kan jeg ikke tro. – Ah, er det dig, François? Velkommen."

Disse ord henvendte han til den unge skovbetjent, som vi allerede tidligere har gjort bekendtskab med.

"Ja, jeg kommer min tro for at se, om du er død eller levende."

"Nej, endnu lever jeg," sagde Bernard med et bittert smil.

"Ja, så lad os da se at komme afsted," vedblev François. "Alle de andre er allerede ved Hjortespringet, og hvis den gamle kommer tilbage og træffer os her, så vil det gå ud over os i stedet for over vildsvinet."

"Kom herhen først!" sagde Bernard.

Disse ord blev udtalt i en kort og befalende tone, der var så usædvanlig hos Bernard, at François så på ham med forundring, men da han lagde mærke til hans blege ansigt, hans fortrukne miner og det brev, han holdt i hånden, og som syntes at være årsag til den forandring, der var foregået med det unge menneskes udvortes og manerer, gik han hen til ham, halvt smilende og halvt urolig, og idet han på militær vis tog hånden til huen, sagde han:

"Jeg melder mig."

Bernard, der så, at François' blik var rettet på brevet, tog dette bag på ryggen med den ene hånd og lagde den anden på François' skulder, idet han spurgte ham:

"Hvad siger du om Pariseren?"

"Om den unge fyr, der er bos tømmerhandleren herr Raisin?"

"Ja."

François nikkede med hovedet, idet han på samme tid smækkede bifaldende med tungen.

"Han er meget godt klædt," svarede han, "og altid efter den nyeste mode."

"Jeg spørger ikke om hans klæder!"

"Ja hvad ansigtet angår, så er det min tro en smuk knøs, det må man lade ham."

"Jeg taler heller ikke om hans udvortes," sagde Bernard utålmodigt; "jeg taler om, hvad han duer til."

"Hvad han duer til?" gentog François med en ganske forandret betoning.

"Ja, en god jæger tror jeg ikke han er."

"Da mener jeg nok, at han er i stand til at opspore en hind og forfølge den, lige til den giver sig tabt, især når denne hind har et skørt og et hovedtøj på."

Ved denne bemærkning antog François' ansigt et meget muntert og leende udtryk.

"Ja," sagde han, "i den forstand tror jeg nok, at han er en meget dygtig jæger!"

"Lad gå!" råbte Bernard, idet han knyttede hånden; "men lad ham ikke vove at jage på min vildtbane, ellers kunne det let komme til at gå ud over vildttyven."

Bernard havde udtalt disse ord med en så truende gestus, at François fo'r op og så ganske forskrækket på ham.

"Hvad er der på færde?" spurgte han.

"Kom nærmere," sagde Bernard.

Det unge menneske adlød.

Bernard slog sin højrearm om sin kammerats hals, og idet han med den venstre hånd holdt ham Pariserens brev for øjnene, spurgte han:

"Hvad siger du til dette brev?"

François så fast på Bernard, derpå på brevet; endelig læste han:

"Kære Catherine! ... Aha!" afbrød han sig selv, "det er vel din kusine?"

"Ja," sagde Bernard.

"Nå, ja! men der er da egentlig ikke noget ondt i at kalde hende "kære Catherine", for det gør jo alle."

"Læs videre."

François begyndte at fatte, hvad talen var om, og fortsatte:

"Kære Catherine, jeg hører, at De nu vender tilbage efter atten måneders fraværelse, i hvilke jeg næppe har set Dem under mine korte besøg i Paris og aldrig ret har kunnet komme til at udtale mig for Dem. Jeg behøver ikke at sige Dem, at Deres fortryllende skikkelse i disse atten måneder bestandig har fulgt mig, og at jeg både dag og nat har tænkt på Dem uafsladelig. Da jeg længes efter mundtligt at gentage for Dem, hvad jeg her har betroet til papiret, så vil jeg komme Dem i møde ved Gondreville; jeg håber, at jeg skal finde Dem

mere fornuftig ved Deres tilbagekomst, end De var ved Deres afrejse, og at luften i Paris har bragt Dem til at glemme denne bondeagtige Bernard Watrin.

Deres trofaste beundrer og tilbeder

Louis Chollet."

"Oho!" råbte François, "så det har han skrevet, den Pariser?"

"Ja vist! ... ser du der: 'den bondeagtige Bernard Watrin'."

"Ja ja! ... men hvad siger jomfru Catherine?"

"Ja, François, hvad siger jomfru Catherine?"

"Tror De, at hun har mødt ham?"

"Ja, hvorfor ikke? Hvorfor skulle hun genere sig for en bonde som mig?"

"Men hvad siger du da?"

"Jeg!"

"Ja for pokker, du må jo dog vide, hvorledes du står dig med jomfru Catherine."

"Det vidste jeg inden hendes afrejse; men hvem ved, hvad der er sket i de atten måneder, hun har tilbragt i Paris?"

"Da har du jo selv besøgt hende der."

"Ja, to gange, og det er otte måneder siden, at jeg så hende sidst ... i otte måneder kan en ung pige forandre sig meget."

"Fy! det var en styg tanke," råbte François; "nej, jeg kender også jomfru Catherine, og jeg svarer for hende."

"François! François! hun er kun et fruentimmer ... og disse atten måneder i Paris ... o!"

"Og jeg siger dig, at hun vil være lige så god og brav, når hun kommer tilbage, som da hun tog bort!"

"O, hvis hun tager plads i hans gig! ..." råbte Bernard med en vild og truende mine.

"Hvad så?" spurgte François forskrækket.

"Ser du disse to," råbte Bernard, idet han tog de to kugler op af lommen, på hvilke han havde indridset et kors med Mathieus kniv, – "disse to kugler, som jeg har markeret for vildsvinets skyld ..."

"Hvad de?"

"De er bestemt for os to, én for ham og én for mig."

Han ladede geværet og kom forladningen i.

"Kom, François," sagde han.

"Hvad er det for noget, Bernard, Bernard!" råbte det unge menneske, der gjorde sig umage for at holde ham tilbage.

"Jeg siger dig, at du skal følge med," råbte François heftigt; "så kom dog!"

Han trak ham med sig; men han standsede pludselig, for henne ved døren mødte han sin moder.

"Moder!" hviskede Bernard.

"Det var godt, at den gamle kom!" sagde François, der gned sig i hænderne ved tanken om, at moderens nærværelse skulle bringe Bernard til at forandre sin beslutning.

Den gode kone trådte smilende ind ad døren, med en kop kaffe i den ene hånd og en tallerken med et par stykker stegt kød i den anden.

Hun behøvede kun at kaste et blik på sin søn, for med en moders instinkt at begribe, at der foregik noget ualmindeligt med ham; imidlertid lod hun sig ikke mærke med noget, men sagde med sit sædvanlige smil:

"Godmorgen, min kære søn!"

"Godmorgen, moder!" svarede Bernard.

Han lavede sig til at gå, men hun holdt ham tilbage, idet hun venligt spurgte:

"Hvorledes har du sovet, min dreng?"

"Fortræffeligt!"

Da hun så, at Bernard igen nærmede sig til døren, tilføjede hun:

"Går du allerede?"

"Ja, de venter mig nede ved Hjortespringet, og de har sendt François herhen for at hente mig."

"Å, det har ikke sådan en hast," sagde François. "Lad dem kun vente! Ti minutter mer eller mindre gør hverken fra eller til."

Bernard stod stadig på spring.

"Så vent dog lidt," råbte moderen, "jeg har jo næppe fået lov til at sige dig godmorgen." Hun vedblev, idet hun kastede et blik ud af vinduet: "Jeg synes, at himlen er forskrækkelig overtrukken i dag "

"Det klarer nok op," sagde Bernard. "Farvel, lille moder."

"Så vent dog lidt og tag dig en mundfuld, inden du går." Hun rakte kaffekoppen hen imod ham.

"Nej tak, lille moder, jeg trænger slet ikke til noget," sagde Bernard.

"Og den er så god i dag, og jeg har selv lavet den," vedblev den gamle; "drik nu en lille smule."

Bernard rystede på hovedet, tog koppen og satte den til læberne, men satte den straks igen fra sig på tallerkenen.

"Jeg synes, at du skælver," sagde den gamle, mere og mere urolig.

"Nej, jeg har tværtimod aldrig haft en sikrere hånd ... se blot!"

Og med dette raske greb, der er jægerne ejendommeligt, kastede han geværet fra højre hånd over i venstre. Derpå afbrød han sig brat og råbte: "Farvel, farvel! Nu kan jeg ikke blive længere."

"Så gå da, siden du vil absolut; men du ved da, at Catherine kommer her i denne morgenstund."

"Ja, det ved jeg," sagde det unge menneske med et udtryk, der ikke lader sig gengive. "Kom, François!"

Bernard styrtede hen til døren; men lige ved udgangen mødte han den gamle Watrin, der var vendt tilbage med piben i munden og med glædestrålende blik. Han så ikke engang Bernard, eller lod, som om han ikke så ham, men råbte til François:

"Bravo, min dreng, bravo! Du ved, at jeg holder ikke af at gøre komplimenter."

"Nej, det ved Gud!" råbte François, der til trods for sin bekymrede stemning havde ondt ved at tilbageholde et smil.

"Har De så fundet alt, som jeg beskrev det?"

"Alt sammen!"

Bernard ville benytte sig af den omstændighed, at faderen ikke syntes at lægge mærke til ham, for at slippe ud af døren; men François holdt ham tilbage.

"Hør dog et øjeblik, Bernard!" sagde han, "det er vildsvinet, der tales om."

"Du mener vildsvinene," rettede den gamle ham.

"Ja."

"De ligger, ganske som du selv sagde, i krattet ved Salmon, side om side, og hunnen er så tyk, at den er nærved at briste. Hannen er meget rigtigt skudt i lænden, og det er en rad på

seks år – man skulle tro, at du har vejet den! Jeg så dem lige så tydeligt, som jeg ser jer begge to i dette øjeblik. Hvis det ikke var for de andres snaks skyld, så havde jeg straks gjort det af med dem!"

"Der er altså ingen tid at spille," sagde Bernard. "Farvel, fader!"

"Min kære søn," sagde moderen, "udsæt dig nu ikke alt for meget."

Den gamle førster så på sin kone med sit sædvanlige satiriske smil og sagde:

"Ja, det har du ret i! Hvis du vil gå hen og skyde vildsvinet i hans sted, så kan han blive herhjemme og passe på køkkenet!"

Bernard var imidlertid trådt nærmere hen til François.

"Hør, François," sagde han til ham, "du undskylder mig nok hos de andre, ikke sandt?"

"Hvorfor?"

"Fordi jeg forlader dig ved den første omdrejning."

"Hvad skal det sige?"

"Du går jo til krattet ved Salmon?"

"Ja."

"Og jeg går til Gondreville. Vi har hver sit stykke vildt!"

"Bernard!" råbte François, idet han greb det unge menneske ved armen.

"Det er nok!" afbrød denne ham. "Jeg er gammel nok til at vide, hvad jeg gør!"

I det samme mærkede han, at en hånd lå på hans skulder, og at denne hånd var hans faders.

"Er din bøsse ladt?" spurgte denne.

"Ja."

"Med rendekugle, som det sømmer sig en brav skytte?"

"Med rendekugle."

"Så husker du nok, at det glippede på lænden?"

"Jeg ved, hvor den skal have det."

Han gav førsteren hånden. "Giv mig et håndtryk, fader!"

Derpå gik han hen til Mariane: "Og du, moder!" føjede han til.

"Omfavn mig, inden jeg går! Farvel!" råbte han, "farvel, begge to!" og med disse ord styrtede han ud af huset, mens Guillaume forundret så på sin kone og sagde til hende med en uro, som han ikke kunne skjule:

"Men hvad går der dog af drengen i dag? Han forekommer mig så underlig."

"Mig også," svarede den gamle kone. "Kald ham endelig tilbage, hører du!"

"Vist ikke!" svarede han; derpå gik han hen til døren og råbte efter ham: "Hoi, Bernard! Glem ikke lænden!"

Bernard havde allerede forladt François, der alene gik hen ad vejen til Hjortespringet. – Ikke desto mindre havde han hørt faderens tilråb, og med en betoning, der fik den gamle til at skælve, lød svaret nede fra krattet:

"Vær du kun rolig! Jeg ved, Gud ske lov, nok, hvor jeg skal sætte min kugle."

"Gud holde sin hånd over drengen!" hviskede Mariane, idet hun korsede sig, uset af de andre.

7. Forældrene

Guillaume og Mariane, der var blevet alene tilbage, så på hinanden. Endelig sagde førsteren hen for sig:

"Men hvad pokker vil han dog ad den vej, der fører til byen?"

"Til byen!" gentog Mariane. "Går han til byen?"

"Ja, han skyder endda en genvej. – I stedet for at følge landevejen, går han tværs igennem skoven."

"Er du vis på det?"

"Om jeg er! Se blot, der går de andre ind i krattet ved Houchard, og Bernard er ikke med dem. Hejda, I derhenne!"

Førsteren gjorde en bevægelse, som om han var uvis med sig selv, om han skulle kalde jægerne til sig, eller selv gå den til dem; men den gamle kone standsede ham.

"Bliv kun," sagde hun, "jeg har noget at sige dig."

Førsteren skævede hen til hende. "Ja, det har du da altid," sagde han, "når man blot ville høre på dig; ... men det lønner ikke umagen."

Han ville igen ud af døren for at få at vide, hvorfor Bernard ikke var med de andre, men Mariane holdt ham atter tilbage.

"Hvad vil du?" råbte han utålmodigt. "Så kom dog frem med det!"

"Nå, nå! Jeg må dog begynde først."

"Ja det er netop ulykken! Når du først begynder, ved man aldrig, hvor du vil ende, for du begynder med Skelevip og ender med stortyrken."

"Ja, ja! denne gang vil jeg dog både begynde og ende med Bernard. Er du så fornøjet?"

"Det kan vi tale om siden!" sagde førsteren, idet han med resignation lagde armene over kors og indtog en lyttende stilling.

"Du siger jo selv, at Bernard er gået hen ad byen til?"

"Ja."

"Og at han har skudt en genvej gennem skoven, for at komme desto hurtigere?"

"Du mener vel til at møde Catherine? Ja vist! Hvis du ikke har andet at fortælle, kan du spare dig ulejligheden."

"Nej, der tager du fejl. Det er slet ikke for at møde Catherine!"

"For hvem er han da gået til byen?"

"For at træffe frøken Euphrosine."

"Hvad siger du! Mairens datter? Ja det kan du bilde dig ind!"

"Ja, men jeg siger dig, at det er den unge pige selv, der først har fortalt mig det."

"Hvornår?" spurgte Guillaume lakonisk.

"I søndags, da vi gik fra messen, – 'Ved De hvad, madame Watrin!' sagde hun til mig. 'Deres søn, Deres Bernard er noget rask på det. Hver gang jeg går forbi ham, ser han på mig med et par øjne, så jeg ikke ved, hvor jeg skulle gøre af mig selv, hvis jeg ikke havde min vifte.'"

"Har hun sagt, at Bernard har talt til hende?" spurgte Guillaume.

"Nej, det just ikke, men hun sagde: 'Madame Watrin, vi kommer en af dagene hen og besøger Dem, min fader og jeg, men sørg endelig for, at Bernard ikke er hjemme; det ville genere mig alt for meget. Han er virkelig meget net, Deres Bernard!'"

"Javist," sagde den gamle og trak på skuldrene. "Og det smigrer nu din forfængelighed, at en frøken inde i byen, en datter af mairén, finder, at din søn er så net."

"Naturligvis."

"Og så har du rent tabt hovedet over det og ser sagtens allerede i tankerne din søn, herr Bernard, som mairéns svigersøn!"

"Ja, hvorfor ikke det? Når jeg nu siger dig, at jeg i går mødte herr Raisin selv, da jeg havde været inde på torvet, og han sagde til mig: 'Madame Watrin, jeg har tit hørt tale om Deres hønsefrikassé, og jeg kommer med det første af mig selv og spiser frikassé hos Dem med Dem og papa Watrin.'"

"Og du ser ikke, hvad der ligger bag ved alt dette?" spurgte den gamle, idet han gav sig til at dampe frygteligt, som han plejede, når han blev hed i hovebet, og ligesom *Jupiter tonans* snart var indhyllet i en røgsky.

"Nej," svarede Mariane, der ikke begreb, at der kunne ligge noget skjult i det.

"Så skal jeg forklare dig det," sagde den gamle og tog piben bag på ryggen. "Herr mairén, ser du, er en stor slyngel, der akkurat er så skikkelig, som det behøves for ikke at blive hængt. Han tror, at når hans datter snakker til dig om din søn, og han selv roser din hønsefrikassé, så kan du nok trække mig nathuen ned over ørene og få mig til at lade, som jeg ikke mærker det, når han engang imellem fælder en bøg eller en eg, som ikke hører ham til. Nej, min gode herr tømmerhandler! Det kan ikke nytte at komme til mig på den måde. De kan slå lige så meget græs, som De vil på kommunens marker, men De får ikke så meget som en pind hos mig, uden De har betalt den!"

Uden at give fortabt gjorde Mariane dog en lille bevægelse med hovedet, som antydede, at der dog nok, når alt kom til alt, kunne være noget i det, den gamle sagde.

"Lad gå! Det er ikke værd at tale mere om det!" sagde hun med et suk; "men det vil du dog vel ikke nægte, at Pariseren er forelsket i Catherine?"

Førsteren rejste sig forbitret.

"Hvad er der på færde? Har du noget imod ham? Det er en meget smuk ung fyr," vedblev den gamle kone med sin sædvanlige stædighed.

"Alt for smuk!" svarede hendes mand.

"Og rig er han også!"

"Alt for rig."

"Og galant!"

"Alt for galant! for pokker, han er så galant, at det let kunne komme til at gå ud over ham."

"Du må dog indrømme, at det ville være et godt parti for den stakkels Catherine."

"For Catherine? Der er intet hverken for godt eller smukt for Catherine, ikke engang din egen søn!"

"Ja, det kan der da ikke være tale om."

"Hvorfor ikke?"

"For religionens skyld," sagde den gamle med et suk.

"Ja vist, fordi Catherine er protestant ligesom sin fader! Altid den gamle snak!"

"Ja, der er vist ikke mange, der skøtter om at have en kætter i deres familie."

"En kætter som Catherine! Ja, så må jeg være af et andet stof end alle andre, for jeg takker min Gud hver dag, at hun tilhører

os."

"Der er slet ingen forskel på kættere," vedblev den gamle med stor halsstarrighed. – "I den sidste prædiken, jeg hørte af herr biskoppen af Soissons, sagde han tydeligt, at alle kættere er fortabte."

"Og jeg bryder mig Fanden om, hvad biskoppen af Soissons siger," råbte papa Watrin. "Har ikke fader Grégoire sagt os, ikke blot i sin sidste tale, men i alle de taler, han har holdt, at det kun er hjertet, det kommer an på, og at det kun er efter hjertet, at vi skal dømmes."

"Ja, men det er da noget, biskoppen må vide bedre, for derfor er han biskop og den anden kun præst! Ja, du må da ikke tro, at jeg derfor holder mindre af Catherine! Jeg holder af hende, som om hun kunne være min egen datter! Hvis jeg ikke holdt af hende, havde jeg såmænd ikke gjort det, som jeg har gjort."

"Og hvad har du da nu gjort?" spurgte førsteren næsten forskrækket.

"Jeg sagde til herr mairén, da han roste min hønsefrikassé, at hvis han og frøken Euphrosine og Pariseren ville spise en hønsefrikassé hos os i morgen, ville det være en stor ære for os alle sammen."

"Og det sagde han Ja til? Ja, naturligvis!" råbte førsteren med undertrykt forbitrelse. "Hun ved, at jeg ikke kan udstå denne herr maire og hans snerpede frøken datter, og at jeg render, hver gang jeg ser den Hanskvast af Pariser, og dog beder hun dem til middag hos mig! Nå, det kan blive en køn festdag i morgen. Jeg ved nok, at jeg ikke får en bid i min mund. – Farvel!" råbte han kort og tog flinten og kasketten.

"Hvor vil du hen?" spurgte den gamle kone lidt forknytt.

"Jeg hørte François' gevær dernede, og jeg vil hen at se, om vildsvinet har fået nok."

"Gamle!" råbte Mariane med en bønfoldende stemme.

"Nej!"

"Hvis jeg har haft uret ..."

Den stakkels kone foldede hænderne.

"Det har du!"

"Så tilgiv! Jeg har gjort alt i den bedste hensigt!"

"Hensigt! Ja, vejen til Helvede er brolagt med gode hensigter."

"Guillaume!" udbrød hun ængstelig, "gå ikke fra mig. Vær ikke vred!" og to store tårer rullede ned ad Marianes kinder.

Guillaume så på hende. Tårer var en sjælden artikel i den gamle førsters hus. Han trak derfor på skuldrene og gjorde et par skridt hen imod hende.

"Nå, så kom da, din gamle sladderhank!" sagde papa Watrin og rakte sin kone hånden. Hun kastede sig i hans arme.

I det samme rullede en vogn rask hen ad vejen og holdt pludselig udenfor døren, og et øjeblik efter hørte man en ung og frisk stemme råbe muntert udenfor huset:

"Papa Guillaume! Mor Mariane! Det er mig – det er mig!"

Med disse ord sprang en smuk ung pige på nitten år ned af vognen og styrtede ind ad døren.

"Catherine! Catherine!" råbte den gamle fyrster og hans hustru, idet de ilede den nysankomne i møde med udbredte arme.

8. Tilbagekomsten

Det var virkelig Catherine Blum, der vendte tilbage fra Paris.

Som vi allerede har sagt, var Catherine en smuk ung pige på nitten år, slank som et rør og frisk som en nys udsprungen blomst. Hun fløj lige i armene på den gamle førster, ligesom om hun instinktivt havde vidst, at det dog var ham, der holdt mest af hende. Derpå kom turen til Mariane.

Mens den unge pige omfavnede mor Mariane, så førsteren utålmodigt ud af vinduet efter Bernard. Ham så han imidlertid ikke noget til; derimod vendte i det samme François og hans kammerater, muntre og højrøstede tilbage igen som sejrherre over dette nye kalydonske vildsvin. De trådte netop ind ad døren med dyret bundet ved alle fire til en ung træstamme. Ved synet af Catherine brød de alle sammen ud i et lystigt, skingrende hurra til ære for den hjemkomne. Kort efter var de alle i en livlig samtale med hinanden.

"Men hvorfor kommer du så tidligt og ad Ferté Milon-vejen?" spurgte førsteren pludselig.

François spidsede øren ved dette spørgsmål, for han hørte altså heraf, at Catherine ikke var kommet ad Gondreville-vejen.

"Ja," spurgte Mariane, "og hvorfor kommer du klokken syv i stedet for klokken ti?"

"Det skal jeg sige jer begge to. Fordi jeg ikke tog med den diligence, der går til Villers-Cotterêts, men med diligencen til Meaux, og den tager klokken fem fra Paris, i stedet for at den anden først kører klokken ti."

"Men hvorfor gjorde du det?" spurgte papa Watrin. "Det er jo en omvej på hele fire mil."

"Naturligvis," sagde Catherine med en let rødmen over sin uskyldige usandhed, "fordi der var ingen plads i diligencen til Villers-Cotterêts."

"Men se dog på hende!" udbrød Mariane pludselig. "Hun er jo blevet et helt hoved højere!"

"Hvorfor ikke to?" råbte hendes mand.

"Ja, det kan man da let overbevise sig om!" råbte Mariane ivrigt, "for dengang hun rejste, målte jeg hende først ... og der står endnu målet henne på dørstolpen ... Jeg har såmænd set på det tit og mange gange. Kom herhen til mig, Catherine!"

"Du har vel ikke rent glemt din gamle?" spurgte papa Watrin, idet han holdt Catherine tilbage og omfavnede hende på ny.

"Hvor kan du spørge således, kære papa!" råbte den unge pige.

"Men så kom dog og se på mærket!" vedblev den gamle.

"Ti dog stille med dine dumheder!" råbte papa Watrin og stampede i gulvet.

"Skulle jeg virkelig være vokset så meget?" spurgte Catherine.

"Kom herhen til døren, så skal du selv se!" sagde mor Mariane.

"Når hun først sætter sig noget i hovedet," råbte Watrin ærgerlig, "så helmer hun da ikke. Gå hen til døren, Catherine! Og føj hende, ellers få vi da ikke fred for hende hele dagen."

Catherine gik hen til dørstolpen og stillede sig op til sit mærke, der forsvandt bag hendes nakke.

"Sagde jeg det ikke nok!" råbte den gamle kone triumferende. "Det er næsten to tommer!"

"Skal det være det samme som et helt hoved? Nå, men det er ikke værd at tale mere om den ting," brummede førsteren. –

"Har du så kørt hele natten, mit kære barn?"

"Ja, hele natten!" svarede den unge pige.

"Men så må du jo være både hungrig og træt, mit søde barn!" råbte mor Mariane bekymret. "Hvad vil du have? Kaffe, vin eller bouillon? Du skal drikke lidt kaffe ... det bekommer dig bedst ... Nu skat jeg selv lave dig en god kop!"

Den gamle kone søgte ivrigt i alle sine lommer.

"Hvor har jeg dog nu lagt mine nøgler? Vent blot et øjeblik, mit barn! Vidste jeg dog blot, hvor jeg har gjort af dem!"

"Bryd dig blot ikke om det, kære mama! Jeg trænger ikke til noget."

"Du trænger ikke til noget efter at have kørt i en diligence en hel nat! Det ved jeg meget bedre! Når man rejser, og i særdeleshed om natten, trænger man altid til noget at styrke sig på om morgenen. Nætterne er desuden så kolde. Se blot, klokken er allerede otte, og du har endnu ikke fået noget varmt i livet. Du skal så din kaffe på øjeblikket. Mit barn, havde jeg blot ... Nå, Gud ske lov, der er mine nøgler!"

Den gamle kone skyndte sig ud af stuen.

"Endelig!" råbte papa Watrin, idet i han stirrede efter hende.

"Ja, mit barn, du ser, hun har endnu den samme kværn som altid!"

"O, min egen, kære lille papa!" råbte Catherine og fløj den gamle om halsen, lige så snart som Mariane var ude af stuen, og hun ikke længere behøvede at frygte for at gøre hende skinsyg. "Du kan tro, at den skammelige postillon har fordærvet

mig hele min fornøjelse ved at køre fod for fod de tre sidste timer i træk!"

"Hvilken fornøjelse, mit kære barn?"

"Jeg havde tænkt, at jeg skulle været her klokken seks, og jeg ville da have listet mig ind i køkkenet uden at lade nogen ane det mindste. Når du så havde råbt på din morgenmad, så ville jeg være kommet bag på dig med den og have sagt: 'Her er den, lille papa!' akkurat ligesom i gamle dage."

"Så det ville du have gjort, dit velsignede barn!" råbte papa Watrin. "Kom og lad mig kysse dig for det! Den hund af en postillon, han skulle da ikke have haft en skilling i drikkepenge."

"Jeg ville heller ikke have givet ham nogen; men da jeg så det kære hvide hus titte frem imellem træerne, glemte jeg alting; jeg tog et femfrancsstykke op af lommen og gav ham det."

"Ja, du er et godt barn!" udbrød papa Watrin.

"Men sig mig dog, papa ..." spurgte Catherine, der lige siden sin ankomst forgæves havde søgt nogen med øjnene og nu ikke kunne holde sig længere. "Det synes mig ..."

"At den, der skulle have været den første til at modtage dig, udebliver ganske!"

"Bernard!"

"Ja, vær du kun rolig! Han var der nylig og kan ikke være langt borte. Jeg vil selv løbe ned til Hjortespringet; derfra kan jeg se mig om i en halv mils omkreds, og hvis jeg ser ham, skal jeg kalde på ham."

Med disse ord ilede papa Watrin, der lige så lidt som Catherine kunne begribe, hvorfor Bernard ikke var der, ud af huset og hen ad vejen til Hjortespringet.

Da Catherine var blevet alene med François, som under hele den foregående scene havde holdt sig næsten ganske tavs, gik hun hen til ham og så på ham, som om hun ville se ham lige ind i hjertet.

"Og du, François," spurgte hun, "ved du heller ikke, hvor han er?"

"Jo," svarede François og nikkede med hovedet.

"Hvor er han da?"

"På vejen til Gondreville," sagde François.

"På vejen til Gondreville?" råbte Catherine. "Hvad er det, du siger?"

"Ja," vedblev François, idet han betonedede enhver stavelse, "han er gået Dem i møde ad den kant."

"Min Gud," råbte Catherine i stedse stigende bevægelse, "jeg takker dig, fordi du gav mig den indskydelse ikke at vende tilbage ad vejen til Villers-Cotterêts."

"Tys, der kommer den gamle," sagde François. "Det er godt! Hun har glemt sukkeret!"

"Så meget desto bedre!" sagde Catherine.

Aldrig så snart havde mor Mariane sat kaffen fra sig på skænken og var gået ud af døren igen efter sukkeret, førend hun gik lige hen til det unge menneske og tog ham i hånden.

"François," sagde hun til ham, "min ven, vil du gøre mig en tjeneste?"

"Hundrede for én, når som helst De befaler det."

"Så søg ham op, kære François, og sig ham, at jeg er kommet ad den anden vej."

"Er det det hele?" spurgte François, og han stod allerede på spring til at ile ud af døren, som førte til landevejen.

Catherine standsede ham smilende: "Nej, ikke ad den vej!" sagde hun.

"Ja, De har altid ret, og jeg er et fæ, jeg ville jo løbe lige i armene på den gamle, som nok snart ville spørge mig, hvor jeg skulle hen."

I stedet for at gå ud af døren, sprang han rask ud af vinduet, der vendte ud imod skoven.

Det var den yderste tid, for Mariane trådte i det samme ind ad døren med sukkerskålen. Hun lavede selv kaffen til, som til et lille barn, og rakte den til Catherine:

"Her er jeg med din kaffe," sagde hun. "Brænd dig nu ikke; vil du ikke have, at jeg skal puste lidt på den?"

"Nej tak, lille moder," sagde Catherine smilende.

Mariane få på hende med en blanding af ømhed og beundring. "Har det kostet dig meget at sige farvel til den store by?" spurgte hun.

"Nej på ingen måde! Jeg kender ikke et menneske der."

"Hvad for noget? Har det ikke gjort dig ondt at forlade alle de fine folk der og komedierne og promenaderne?"

"Ingen af delene."

"Har du da slet ikke sluttet dig til nogen i Paris?"

"Ikke til noget menneske."

"Det er så meget desto bedre!" vedblev den gamle, "for jeg må sige dig, at jeg har allerede lagt en plan for din fremtid."

"For min fremtid?"

"Ja, du ved jo nok, at Bernard ..."

"O, min egen, kære mama!" råbte Catherine jublende, idet hun tog fejl af denne indledning.

"Nå da! Bernard," vedblev den gamle, "kan jeg betro dig, er hemmeligt forelsket i frøken Euphrosine."

Catherine udstødte et skrig og blev så bleg som et lig.
"Bernard," stammede hun med en skælvende stemme, "Bernard er forelsket i frøken Euphrosine! ... min Gud, hvad er dog det, du siger?"

Hun satte kaffekoppen fra sig og sank tilbage på stolen.

"Ja," vedblev mor Mariane, "Bernard elsker frøkenen, og frøkenen er forlobt i ham igen; der mangler ikke andet end vort samtykke, så er den ting både klappet og klar."

Catherine tørrede med sit lommenørklæde sveden af panden.

"Der er kun én ting i vejen," vedblev Mariane, "og det er, at min gamle sætter sig imod det."

"Virkelig?" spurgte Catherine, der ved disse ord begyndte at få lidt mod igen.

"Ja, han påstår, at jeg er så blind som en muldvarp, og han siger, at det er slet ikke sandt, og at Bernard ikke bryder sig det mindste om frøkenen."

"Ah!" udbrød Catherine og begyndte atter at trække vejret.

"Ja, det påstår han, men Gud ske lov, mit barn, nu har vi dig, og nu skal du hjælpe mig til at overbevise ham."

"Jeg?"

"Ja, – og når du selv gifter dig engang," vedblev den gamle i en formanende tone, "så sørg straks for, at det bliver dig, der tager tømmen; ellers går det dig ligesom mig."

"Ligesom dig?"

"Ja, du bliver ikke til andet end et rent nul i huset."

"Kære moder," sagde Catherine med et ubeskriveligt udtryk; "jeg vil lige til min sidste time takke min Gud, hvis min skæbne

må blive ligesom din."

"Å! Å!"

"Beklag dig for Guds skyld ikke! Onkel elsker dig så højt."

"Ja, han elsker mig jo nok," svarede den gamle noget forlegen, "men ..."

"Intet men! Du elsker ham, han elsker dig, og Himlen har forenet jer begge – i disse få ord ligger jo hele livets lykke."

Catherine rejste sig og gik hen imod trappen.

"Hvor vil du den?" spurgte den gamle.

"Jeg vil op på mit værelse," sagde Catherine.

"Ja, det er sandt, her kommer jo også fremmede!"

"Fremmede?"

"Ja ... herr Raisin, frøken Euphrosine og herr Chollet, den unge pariser ... jeg tror nok, at du kender ham." Den gamle ledsagede disse ord med et listigt smil, idet hun tilføjede: "Lad mig se, at du pynter dig til gavns, mit søde barn."

Catherine rystede tavs på hovedet.

"Nej," hviskede hun, "Himlen ved bedst, at jeg ikke går derop af den grund."

"Hvad vil du der da?"

"Jeg går derop, fordi mit vindue vender ud til den kant, som Bernard må komme af, og Bernard er den eneste herhjemme, som endnu ikke har hilst på mig."

Da hun var kommet op på sit værelse, hørte Mariane hende sukke dybt, og i dette øjeblik begyndte det at gå op for hende, at hun dog næppe havde set så meget klart. I det samme hørte hun en stemme bag ved sig, der råbte:

"Hør, mor Mariane!"

Hun vendte sig om og så Mathieu i en gammel frakke, der så ud til engang at have været brugt som liberi.

"Ah, er det dig, døgenigt?" spurgte hun.

"Mange tak!" sagde Mathieu, idet han tog hatten af, som var blevet stadset op med en gammel guldtræse. "Læg bare mærke til, at jeg fra i dag af er i tjeneste hos mairén, og når De fornærmer mig, så fornærmer De min herre."

"Ja det er godt ... og hvad vil du nu?"

"Jeg kommer som kurer, for at lade Dem vide, at frøken Euphrosine og hendes papa kommer om et øjeblik, og at wienervognen allerede er her i nærheden."

"Wienervognen?" råbte den gamle, som det smigrede ubeskriveligt, at hun skulle modtage besøg af folk, der kom i wienervogn. "Min Gud, hvor er de da?" råbte hun.

"Herr mairén og papa Watrin snakker sammen her udenfor om deres affærer."

"Og frøken Euphrosine?"

"Der er hun," sagde Mathieu, og idet han straks satte sig ind i sin tjenerrolle, gav han sig til at melde med høj røst: "Frøken Euphrosine Raisin."

9. Frøken Euphrosine Raisin

Den unge pige, hvis ankomst blev bebudet med så megen pomp, trådte majestætisk ind i førsterens hus; man kunne se på hendes miner, at hun godt følte, at hun viste det fattige hus en stor ære ved at betræde dets ringe tærskel.

Hun var uimodsigeligt smuk, men der var ikke det mindste tiltrækkende eller velgørende i denne skønhed. Den bestod i en blanding af hoffærdighed og simpelhed i forening med ungdom og friskhed, og et menneske af den simplere klasse ville bedst karakterisere hende med de ord, der er virkelig betegnende for en vis slags skønhed: "Hun er *Helvedes køn*!"

Hendes påklædning var meget overlæstet, således som man sædvanlig ser det hos provinsskønheder. Ved sin indtrædelse kastede hun et forskende blik omkring sig, og det var tydeligt, at hun straks savnede to personer: Bernard og Catherine.

Mor Mariane var i den syvende himmel over denne strålende skønhed, der tidligt på morgenen trådte ind til hende så pyntet, som om det havde været aften, og hun lige skulle på bal.

Hun kom på øjeblikket rendende med en stol, idet hun råbte: "Ih se god morgen, min dyrebare, lille frøken."

"Godmorgen, kære madame Watrin," svarede Euphrosine i en nedladende tone og med en afværgende håndbevægelse, der antydede, at hun helst ville blive stående.

"Hvor jeg glæder mig over," vedblev den gamle, "at se Dem i vort fattige lille hus! ... Men så sæt Dem dog ned ... ja, De må undskyldte, vi har rigtignok ikke sådanne polstrede stole, som De har. Men De må endelig tage tiltakke! ... Min Gud, jeg er jo

ikke engang påklædt endnu; men vi ventede Dem rigtignok heller ikke så tidligt."

"Ja, De må virkelig tilgive os, at vi forstyrrer Dem så tidligt på dagen," sagde Euphrosine, "men De ved selv, at man aldrig kan komme tidligt nok til dem, som man holder af."

"Å, De er alt for god, og jeg skammer mig virkelig!"

"Bah!" råbte frøken Euphrosine idet hun kastede sin kåbe af sig og stod der i sin baldragt; "De ved, at jeg holder ikke af ceremonier."

"Jeg ved," sagde mor Mariane, ganske blændet af al denne pragt, "at De er smuk som en engel og pyntet som en dukke; men det er ikke min skyld, at jeg i dag er noget bagefter; det kommer af, at vor lille pige i dette øjeblik er kommet hjem fra Paris."

"De mener vel Deres niece, den lille Catherine," spurgte frøken Euphrosine i en ligegyldig tone.

"Ja, det er netop hende, men det er i grunden ikke rigtigt, at jeg kalder hende *vor lille pige* og De *den lille Catherine*, for hun er en stor pige og et godt hoved højere end jeg selv."

"Ah, så meget desto bedre," sagde frøken Euphrosine, "jeg har altid haft megen godhed for Deres niece!"

"Det er en stor ære for hende, frøken!" svarede madame Watrin med et dybt kniks.

"Hvad det er for et afskyeligt vejr!" udbrød den unge dame, idet hun som en overlegen person gav samtalen en anden vending. "Kan De begribe, at *det* skal være forår?" Derpå henkastede hun i en let tone: "Apropos, hvor er Deres Bernard? Det forekommer mig, at jeg har hørt, at inspektøren har givet

lov til, at der måtte blive skudt et vildsvin i anledning af festen i Corcy?"

"Ja, og i anledning af Catherines hjemkomst."

"Så De tror virkelig, at inspektøren bryder sig noget om det?"

Frøken Euphrosine gjorde med det samme en lille grimasse, der syntes at sige: "Han må sagtens ikke bryde sig meget om sit embede, siden han har tid til at tænke på sådanne narrestreger."

Den gamle følte instinktivt, at hun havde berørt en streng, der var frøkenen ubehagelig, for hun slog straks om og gik over til den del af samtalen, der måtte være hende ulige behageligere.

"De spurgte, hvor Bernard er henne? Jeg ved det virkelig ikke. Han burde være her, siden De er her ... Skulle du vide, hvor han er, Mathieu?"

"Jeg," svarede Mathieu, "hvorledes skulle jeg vide det?"

"Ih, han er sagtens hos sin kusine," sagde frøken Euphrosine med et surt ansigt.

"Nej! nej, det er han bestemt ikke!" svarede den gamle ivrigt.

"Er hun blevet ... meget smuk, Deres lille søsterdatter?" spurgte frøkenen.

"Min søsterdatter?"

"Ja."

"Blevet smuk?"

"Ja, det spørger jeg om."

"Hun er ... net, ganske net," svarede madame Watrin forlegen.

"Det glæder mig, at hun er kommet," vedblev frøken Euphrosine, idet hun påtog sig en beskyttermine. "Blot hun

ikke i Paris har fået moder på sig, der ikke passer sig for hendes stilling i livet."

"Nej, det har ingen nød! De ved, at hun har været i Paris for at lære at sy linned og modepynt."

"Og De tror, at hun ikke har lært andet i Paris? ... Ja, det var så meget bedre! ... Men hvorledes har De det, madame Watrin? De synes mig så urolig!"

"O, bryd Dem blot ikke om det, frøken ... Hvis De imidlertid ikke har noget imod det, så vil jeg kalde på Catherine og lade hende holde Dem med selskab, mens jeg går hen og får noget andet tøj på."

"Som De behager," svarede frøken Euphrosine med nedladende værdighed. "Jeg for min del glæder mig ret til at se hende."

Madame Watrin skyndte sig hen til trappen og råbte: "Catherine, Catherine! Kom hurtigt ned, mit barn! Det er frøken Euphrosine, der er her!"

Catherine kom til syne oppe på trappen.

"Skynd dig, mit gode barn! Skynd dig!" råbte den gamle.

Catherine gik tavs ned ad trappen.

"Tillader De så, at jeg går fra Dem?" spurgte Mariane, idet hun atter kniktede for mairens frøken datter.

"Min Gud, hvor kan De spørge! Brug Deres frihed!"

Hun kastede et hemmeligt sideblik til Catherine, mens den gamle fjernede sig under mange komplimenter.

"Men hun er jo langt mere end net," sagde frøken Euphrosine sagte til sig selv, idet hun trak øjenbrynene sammen. "Hvad mener den gode madame Watrin vel med det?"

Catherine havde imidlertid nærmet sig uden forlegenhed eller affektert beskedenhed og stillede sig nu foran frøken Euphrosine, som så fornemt på hende.

"Om forladelse, frøken," sagde hun med den naturligste tone af verden. "Jeg vidste ikke af, at De var her, ellers ville jeg straks gået ned for at hilse på Dem."

"O!" hviskede frøken Euphrosine, men dog så højt, at Catherine kunne høre hver en stavelse ... "vidste ikke, at De var her ... straks gået ned ... hilse på Dem ... Hun er jo virkelig blevet ganske parisisk og passer for herr Chollet! De to kunne blive et par."

Derpå vendte hun sig om til Catherine og sagde i en hoffærdig tone: "Jomfru, det er mig en glæde at hilse på Dem."

"Har min tante tænkt på at spørge Dem, om De trænger til noget, frøken?" spurgte Catherine, uden i mindste måde at synes stødt over frøkenens mangel på venlighed.

"Jo, jomfru, men jeg trænger ikke til noget." Med en mine, som om hun syntes, at det nu kunne være nok med kammeratskabet, føjede hun til: "Har De bragt nogle ny mønstre med Dem fra Paris?"

"Jeg har søgt i den sidste måned, inden jeg rejste, at samle alt det nyeste, jeg har kunnet opdrive."

"Har De også lært at sy kapper der?"

"Både kapper og hatte."

"Hos hvem var De? Hos madame Baudrand eller hos madame Barenne?"

"Nej, jeg var i et langt mere beskedent etablissement; men jeg håber, at jeg forstår min kunst lige godt af den grund."

"Det skal vi snart få at se," svarede frøken Euphrosine med sin beskyttertermer; "så snart De er flyttet hen på Fontænepladsen, skal jeg sende Dem nogle gamle kapper at sy om og en hat fra forrige år til at omdanne."

"Tak, frøken," sagde Catherine med et forbindtligt buk. Pludselig løftede den unge pige hovedet i vejret, lyttede og begyndte at skælve. Hun syntes, at hun hørte sit eget navn, og straks efter lød også en stemme udenfor, som hendes hjerte kendte alt for godt, og som, idet den kom nærmere, råbte hurtigt og ivrigt: "Catherine, hvor er dog Catherine?"

I samme øjeblik styrtede Bernard ind i værelset, dækket med støv og panden badet med sved.

"Ah!" råbte han, da han fik øje på Catherine. "Ah!" gentog han, som en mand, der i lang tid har været under vandet og endelig kommer op og trækker luft igen – "min Gud! er det virkelig dig! ... Endelig, endelig!"

Han sank ned på en stol, idet han vedblev at holde den unge piges hænder i sine.

"Bernard, kære Bernard!" råbte Catherine, idet hun bød ham kinden til kys.

Ved sønnens skrig var madame Watrin trådt ind i stuen, og da hun i det ene hjørne så frøken Euphrosine stå ene og forladt og med et bittersurt ansigt og i det andet denne gruppe, der havde glemt sig selv og hele verden omkring sig, indså hun til gavn, hvor meget hun havde taget fejl af sin søns følelser for frøken Raisin, og, krænket over at se sin skarpsindighed således kompromitteret, råbte hun:

"Men Bernard! Bernard dog, hvad er det for en levemåde?"

Uden hverken at høre på sin moder eller lægge mærke til frøken Euphrosines nærværelse, råbte han:

"O Catherine, hvis du vidste hvor meget jeg har lidt! ... jeg frygtede ... men nu da jeg ser dig, er det glemt alt sammen! Du er taget hertil over Meaux, ikke sandt? Jeg ved det, François har allerede fortalt mig det; og du har kørt hele natten, min stakkels veninde! O hvor jeg er glad og lykkelig over at se dig igen!"

"Men dreng dog! Dreng!" råbte den gamle opbragt; "du lægger jo slet ikke mærke til frøken Euphrosine."

"Ah, om forladelse!" sagde Bernard, idet han først nu fik øje på den unge pige; "undskyld mig ... jeg så Dem slet ikke ... Deres tjener, min frøken!"

Derpå vendte han sig straks igen til Catherine og sagde:

"Hvor du er blevet stor! og hvor du er blevet smuk! Men se dog på hende, lille moder! Se dog."

"Har De gjort en god jagt i dag, herr Bernard?" spurgte Euphrosine.

"Jeg? nej ... jo ... jeg ved virkelig ikke engang, at der har været nogen jagt ... Undskyld mig, men jeg er så glad, at jeg er nærved at gå fra forstanden. Jeg gik ud for at møde Catherine, det er alt, hvad jeg har foretaget mig."

"Og De mødte hende ikke, som det lader?" svarede Euphrosine.

"Nej, lykkeligvis ikke," råbte Bernard.

"Lykkeligvis?"

"Ja, ja, ja ... denne gang ved jeg, hvad jeg siger!"

"Hvis De ved, hvad De siger, herr Bernard," svarede Euphrosine, idet hun strakte armene ud, ligesom for at søge en

støtte, "så ved jeg ikke, hvorledes jeg har det ... jeg befinder mig slet ikke vel!"

Men Bernard var alt for beskæftiget med Catherine; hun smilede så ømt til ham, hun trykkede ham så kærligt i hånden, at han slet ikke hørte, hvad Euphrosine sagde, og ikke engang lagde mærke til, hvor bleg og medtaget hun så ud.

Desto mere lagde madame Watrin mærke til det, for hun havde ikke et øjeblik tabt frøkenen af sigte.

"Min Gud, min Gud! Bernard! hører du da slet ikke, at frøkenen ikke befinder sig vel?"

"Jo jo, ganske vist," sagde Bernard, "der er vist alt for varmt inde i stuen! ... vil du ikke give frøkenen din arm, moder? Og du, François, sæt du en lænestol udenfor døren."

"Her er lænestolen," råbte François.

"Nej, nej," sagde Euphrosine, "det hjælper mig ikke."

"Jo, såmænd gør det så!" påstod madame Watrin; "De er jo ganske bleg, lille frøken, og De ser jo ud, som om De skulle til at besvime."

"Frøkenen trænger til luft, frisk luft!" råbte Bernard.

"Vil De ikke give mig Deres arm, herr Bernard?" sagde frøkenen i en smægtende tone.

Bernard så, at der ikke var andet for. "Naturligvis, frøken!" sagde han, "med den største fornøjelse!"

I det samme hviskede han til Catherine: "bliv her, jeg kommer på øjeblikket tilbage."

Derpå gav han Euphrosine armen og førte hende bort med sig, langt hurtigere end hendes forstilte ildebefindende syntes at tillade.

"Kom, frøken, kom!" råbte han, mens François fulgte bag efter med lænestolen, og moderen tilbød hende vineddike til at gnide sine tindinger med.

Catherine blev alene tilbage. Den scene, der netop var foregået for hendes øjne, Bernards uforstillede ømhed og Euphrosines fingerede afmagt havde talt langt tydeligere til hendes hjerte end alle mulige eder og forklaringer. "Mor Mariane kan nu sige, hvad hun vil," sagde hun, "jeg er fuldkommen rolig."

Næppe havde hun sagt dette, førend Bernard atter var inde hos hende, og François lukkede døren til efter hum, for at de kunne være alene med deres kærlighed og lykke.

"O Catherine!" råbte Bernard, idet han tog den unge pige i sine arme, "hvor jeg elsker dig! Hvor jeg er lykkelig!"

Catherine slog øjnene ned og støttede sin pande til hans skulder. Fortabt i deres lykke lagde de ikke mærke til Mathieu, der stak sit hadefulde ansigt ind af den halvåbne køkkendør, og de hørte ikke hans skrattende stemme, der mumlede: "Oho, gode herr Bernard! De har givet mig en ørefigen, men det skal komme Dem dyrt at stå ..."

10. Kærlighedsdrømme

En time efter var begge de unge mennesker forsvundet, ligesom to fugle, der begiver sig på flugten med den første morgenvind, med den første solstråle, med den første susen i trætoppene, og i deres sted sad nu to mænd inde i stuen med et kort over skoven ved Villers-Cotterêts foran sig, i færd med at trække en grænselinje, som den ene af dem havde stor tilbøjelighed til at udvide, mens den anden bestandig fik den tilbage igen indenfor de rigtige skranker. Disse to mænd var herr Raisin, mairen i Villers-Cotterêts, og vor gamle ven Guillaume Watrin.

Den grænselinje, som tømmerhandleren bestandig ville udvide, men som førsteren ubarmhjertigt igen bragte tilbage til det rette, var omkredsen af et træparti, som herr Raisin nylig havde tilkøbt sig.

"Ved De vel," sagde papa Watrin til tømmerhandleren; "det er et smukt stykke skov, De har fået der, og det er slet ikke dyrt."

Herr Raisin satte sig tilbage i stolen.

"Hvad siger De? slet ikke dyrt? og jeg har givet tyve tusinde francs for det," råbte han. "Nå, det lader til, at De må have penge som græs, herr Watrin."

"Ja det har jeg nok hørt!" svarede denne. "Med ni hundrede livres om året, fri bolig og brændsel, hver dag to kaniner i gryden og om festdagene et stykke vildsvinekød, med det skal man nok blive millionær?"

"Bah!" sagde tømmerhandleren med dette fine smisk som man kunne kalde et handelsmands-smil, "man bliver altid millionær, når man selv vil – i relativ forstand, naturligvis!"

"Vil De ikke sige mig, hvorledes det går til," svarede den gamle; "det ville på min tro glæde mig meget."

Tømmerhandleren så atter med et stift og listigt smil på den gamle førster; men uden tvivl syntes han, at øjeblikket til at udtale sig ikke var kommet endnu, og han svarede derfor blot:

"Å jo! siden, efter bordet, når vi sidder sammen alene, med glasset foran os, kan vi snakke om den ting og med det samme tale lidt om vore børn, om deres ... mulige fremtid. Det er nok muligt, papa, at vi kan komme til at gøre en lille handel sammen."

Den gamle så på ham igen, idet han spidsede munden og rystede så småt på hovedet, men det var umuligt at sige, hvad han ville svare på denne halve fortrolighed af mairen, da Mariane i det samme trådte ganske forpustet ind og råbte:

"O, herr maire! hvilken en ulykke!"

"Men min Gud, hvad er der, min gode madame Watrin?" spurgte denne ganske urolig; mens papa Watrin, der var mere vant til sin kones manerer, blev siddende ganske ubevægelig.

"Hvad er der på færde?" gentog mairen.

"Det er Deres datter, det er frøken Euphrosine, der siger, at hun pludselig er blevet syg!"

"Å, så har det ingenting at betyde," sagde mairen, der sandsynligvis kendte sin datter lige så godt, som Watrin kendte sin kone.

"Ikke andet end det! den snerpe!" mumlede førsteren, der syntes at bedømme frøken Euphrosine temmelig rigtigt.

"Men," vedblev hans kone, "hun vil absolut straks tilbage til byen."

"Ja ja, godt!" sagde herr Raisin, "er Chollet ikke kommet? Så kan han køre hende hjem."

"Nej, han er ikke kommet endnu."

"Hvor er da min datter?"

"Hun er steget til vogns, og hun venter på Dem."

"Ja så får jeg vel lige så godt ... Farvel så længe, papa! Vi to har meget at snakke med hinanden om; nu kører jeg pigebarnet hjem, og om en time er jeg der igen, for hestene løber som bare Fanden! Hvis vi så kan blive enige ..."

"Blive enige?"

"Nå ja! der er min hånd! Jeg siger ikke mere ... farvel papa! Adieu så længe, madame Watrin, og sørg endelig godt for frikasséen."

Med disse ord gik mairén ud af stuen, og mor Mariane fulgte ham til døren med mangfoldige kniks. Hendes mand rørte sig derimod ikke af stedet. Han rystede kun på hovedet, for det var ham allerede klart nok, at han ikke havde taget fejl af mairén, og at han var ude på, som han selv havde sagt, at trække ham nathuen ned over øjnene.

Da Mariane kom ind igen, var hun endnu ganske ulykkelig over at frøkenen var taget bort.

"Hør, gamle," sagde hun, "jeg vil da håbe, at du skænder ordentligt på Bernard."

"Hvorfor det?" spurgte han barsk.

"Hvorfor! Fordi han ikke har haft øjne for andre end Catherine og næppe engang har villet hilse på frøkenen."

"Ja, hende kan han jo også se hver dag, men Catherine har han ikke set i atten måneder – hørte du forresten, hvad mairén sagde?"

"Om hvad?"

"Om frikasséen, som du skulle sørge for. Det var et godt råd, han der gav dig."

"Men jeg ville blot sige dig ..."

"Der er nok også en tærte, som skulle i bageovnen?"

"Jeg forstår dig meget godt; du vil have, at jeg skal gå, og det skal jeg såmænd også!" og dermed gik hun smækvred ud af døren.

I det samme så papa Watrin gennem vinduet de to unge mennesker arm i arm gå hen imod huset. Han smilede stille hen for sig ved synet af deres glade og lykkelige ansigter og gik op på sit værelse, for ikke at forstyrre dem i deres lykke.

"Vil du bestandig holde af mig?" spurgte Catherine.

"Bestandig!" svarede Bernard.

"Det er besynderligt nok," vedblev Catherine; "jeg burde føle mig glad og let om hjertet ved dette løfte, men det gør mig tvært imod sørgmodig og forstemt."

"Min stakkels, dyrebare Catherine," hviskede Bernard med det ømmeste udtryk, "når jeg gør dig sørgmodig ved at sige, at jeg elsker dig, hvad skal jeg få sige for at gøre dig glad?"

"Bernard," vedblev den unge pige, idet hun syntes mere at svare på sine egne tanker, end på sin elskers kærlige ord; "dine forældre har været gift i seksogtyve år, og, på nogle små tvistigheder nær, er de lige så lykkelige nu, som den første dag, da de blev gift ... Hver gang jeg ser på dem, spørger jeg mig selv, om vi vil blive lige så lykkelige, og om vor lykke vil vare lige så længe."

"Ja hvorfor ikke?" spurgte Bernard.

"Hvis jeg havde en moder, ville hun spørge dig om det i mit sted; men jeg er en stakkels forældreløs pige, og hele min lykke ligger i dine hænder! Hør, Bernard, hvis du tror det muligt, at du engang kunne komme til at elske mig mindre end nu, så lad os hellere bryde nu på øjeblikket! Jeg ved vel, at det ville blive min død; men hvis du engang skulle ophøre at elske mig, o så ville jeg tusinde gange hellere dø nu, mens du elsker mig, end vente på den dag."

"Se på mig, Catherine," svarede Bernard, "og du vil kunne læse svaret i mine øjne."

"Men har du prøvet dig selv, Bernard? Er du vis på, at du ikke blot holder af mig som en broder, men at du virkelig elsker mig?"

"Jeg har ikke prøvet mig selv," svarede det unge menneske; "men du har prøvet mig!"

"Jeg! hvorledes det?" spurgte Catherine.

"Ved din atten-måneders fraværelse! Tror du, at det ikke er en tilstrækkelig prøve? Når jeg undtager mine to korte rejser til Paris, har jeg i al denne tid slet ikke levet; for det er ikke at leve, når man er borte fra sin sjæl, når man ikke har noget at elske, når man hverken har sans eller smag for noget og bestandig er i slet humør! O min Gud! alle de, der kender mig, kan sige dig, at jeg hverken har glædet mig ved min skov, som jeg er født i, eller ved mine susende egetræer, eller mine sølvstammede bøge! Før, når jeg gik ud om morgenen, og når jeg vendte hjem om aftenen, hørte jeg din stemme i hver en fuglerøst og bag hver en stamme syntes jeg at se dig vinke; men siden du tog bort, Catherine, er der ikke gået en morgen, uden at jeg har sagt til de andre: Hvor er dog fuglene henne? jeg synes at jeg aldrig

hører dem synge som før! og der er aldrig gået nogen aften, uden at jeg træt, sørgmodig og udmattet er vendt tilbage til mit hjem."

"Kære Bernard," hviskede Catherine, idet hun rakte det unge menneske sin smukke pande til kys.

"Men siden du er kommet hjem, Catherine," vedblev Bernard med denne begejstring, som kun tilhører ungdommen, "siden du er kommet hjem, er alt igen anderledes! Fuglene synger atter i deres grene, din skikkelse vinker mig atter, og indenfor denne tærskel, det ved jeg, bor min virkelige lykke."

"O min Bernard, hvor jeg elsker dig!" udbrød Catherine.

"Og desuden ... desuden," vedblev Bernard, idet han trak øjenbrynene sammen og lod sin hånd glide hen over panden ... "nej, jeg vil ikke tale til dig om det."

"Tal til mig om alt! Sig mig alt! Du må ikke fordølge noget for mig."

"I morges, Catherine, da den afskyelige Mathieu viste mig brevet fra Pariseren, dette brev, hvori han vover at tale til dig, min skønne majblomst, ligesom til de andre flaner inde i byen, blev jeg grebet af sådan en smerte, at jeg troede, at jeg skulle dø, og af sådan et raseri, at jeg sagde til mig selv: jeg vil dø, men inden jeg dør, vil jeg dræbe ham."

"Ja," sagde Catherine i en øm tone, "og derfor gik du ned ad Gondreville-vejen med dit ladte gevær, i stedet for at vente her roligt på din Catherine! Men du er også blevet straffet for det, for du kom først til at se hende en time efter de andre! Den uskyldige er jo rigtignok blevet straffet tilligemed den skyldige! Fy, hvor kan du være få skinsyg!"

"Ja, ja, skinsyg!" mumlede Bernard mellem tænderne. "Det er det rigtige ord! O, du ved ikke, hvad det vil sige at være skinsyg."

"Jo, jeg har selv et øjeblik været skinsyg," sagde Catherine smilende; "men vær rolig! Jeg er det ikke mere."

"Ved du vel," vedblev Bernard, idet han knugede hånden mod panden, "at hvis ulykken havde villet, at du ikke havde fået dette brev, eller hvis du havde fået det, og du dog ikke var taget en anden vej, kort sagt, hvis du var taget til Villers-Cotterêts, og du undervejs havde mødt denne laps ... hør! alene ved tanken om det kommer jeg uvilkårligt til at gribe efter min bøsse ..."

"Ti!" råbte Catherine forskrækket over det vilde udtryk, der pludselig kom i det unge menneskes miner.

"Hvorfor skal jeg tie?" spurgte han.

"Se derhenne," hviskede Catherine, idet hun lagde sin mund til hans øre; "der er han jo! derhenne ved døren!"

"Han!" råbte Bernard, "hvad vil han her?"

"Tys," sagde Catherine, idet hun lagde sin hånd på hans arm. "Det er din moder selv, der har inviteret ham herhen tilligemed herr mairén og hans frøken datter ... Bernard, han er din gæst."

Et ungt menneske, i en elegant morgenfrakke med et broget halstørklæde og en ridepisk i hånden, kom i det samme ind ad døren; men da han så de to unge mennesker næsten i armene på hinanden, blev han stående, som om han ikke ret vidste, om han skulle komme nærmere eller vende om igen.

I dette øjeblik mødtes deres blikke, og Bernard så lynende på ham. Pariseren begreb straks, at han havde vovet sig ind i tigerens hule.

"Om forladelse, herr Bernard," stammede han, "men jeg søgte ..."

"Ja," svarede denne, "og De fandt sagtens, hvad De ikke søgte."

"Bernard!" hviskede Catherine sagte, "Bernard!"

"Giv slip!" sagde den unge jæger, idet han søgte at rive sig løs fra Catherine; "jeg har et ord at sige herr Chollet. Når jeg får sagt det, vil vi straks være på det rene med hinanden."

"Bernard," gentog Catherine, "vær rolig ..."

"Jeg er rolig! lad mig blot tale! gå din vej!" og med en heftig bevægelse pegede han hen imod døren. Den unge pige indså, at enhver indvending kun ville forøge hans vrede og hans heftighed, og hun gik derfor ud af døren med et bedende blik. De to unge mennesker stod nu alene overfor hinanden. Bernard gik hen til døren for at overbevise sig om, at den var rigtigt lukket; derpå vendte han tilbage til Pariseren.

"Jeg søgte også efter én," sagde han; "men jeg har været heldigere end De, for jeg har netop truffet den, som jeg søgte efter. Jeg søgte netop Dem, herr Chollet."

"Mig?"

"Ja, Dem."

Det unge menneske smilede. "Da er jeg dog ikke vanskelig at finde," sagde han.

"Undtagen når De om morgenen tager bort i gig, for at vente på diligencen på Gondreville-vejen."

Pariseren så stolt på ham og sagde med et foragteligt smil: "Jeg tager ud så tidligt, som jeg har lyst til, og jeg tager hen, hvor det behager mig; det vedkommer ikke andre end mig, herr Bernard."

"Det har De ganske ret i, for enhver er herre over sine egne handlinger! Men der er en anden sandhed, som De vist heller

ikke vil have noget imod."

"Og det er?"

"At enhver er herre over sin ejendom."

"Det nægter jeg slet ikke, herr Bernard."

"Nu indser De nok, herr Chollet, at hvis jeg er bonde, så er min mark min ejendom; hvis jeg lægger kvæg til, så er det min stald; hvis jeg er gårdbruger, så er det min gård. Sæt nu, at et vildsvin kommer ud af skoven og ødelægger min mark, så lægger jeg mig på lur efter det, for at skyde det; kommer der en ulv for at bide mine får, så sender jeg dem en kugle, og kommer der endelig i min avlsgård en ræv ind efter mine høns, så sætter jeg snarer for den og knuser dens hoved med min støvlehæl! Så længe denne mark, disse får og disse høns ikke er mine, er jeg ikke i min ret; men fra det øjeblik af, at de er mine, stiller sagen sig ganske anderledes! I den anledning, herr Chollet, har jeg den ære at meddele Dem, at jeg med mine forældres samtykke om fjorten dage skal have bryllup med Catherine, og at altså Catherine om fjorten dage tilhører mig. Det vil sige med andre ord: tag Dem i agt for vildsvinet, der vil ødelægge min mark! Tag Dem i agt for ulven, der vil spise mine får! Tag Dem i agt for ræven, der sætter efter mine høns! Hvis De forresten har noget at indvende imod dette, herr Chollet, så beder jeg Dem om at komme frem med det straks."

"Ulykkeligvis," svarede Pariseren, der, skønt han ikke fattedes mod, dog ikke havde noget imod at slippe ud af denne ubehagelige situation; "ulykkeligvis er vi ikke alene, for De vil vel ikke have, at jeg skal svare Dem, når en præst og et fruentimmer står og høre på os."

Bernard vendte sig om og så fader Grégoire henne ved døren.

"Nej, De har ret, tys!"

"Altså i morgen?" spurgte herr Chollet.

"I morgen eller i overmorgen, når og hvor De behager, og som De behager!"

"Meget vel."

"Min ven," sagde Catherine, der var glad over, at præstens ankomst gav hende anledning til at afbryde denne sammenkomst, "her er vor kære fader Grégoire, som vi alle holder så meget af, og som jeg ikke har set i halvandet år."

"Goddag, mine børn!" sagde præsten.

De to unge mænd vekslede et blik til afsked, der var lige så skarpt, som om det kunne have været en gensidig udfordring, og mens herr Chollet gik ud af stuen med en hilsen til præsten og Catherine, gik Bernard med et smilende ansigt hen til fader Grégoire og sagde:

"Velkommen som en fredens mand i dette hus, hvor man kun ønsker at leve i fred!"

11. Fader Grégoire

Selv i den ydmygste tilværelse foregår der altid et og andet, der synes at være en tilskikkelse af Forsynet. Præstens ankomst netop i det øjeblik, da de to unge mennesker stod i begreb med at udfordre hinanden, var sådan en begivenhed.

Da det var en dygtig spadseretur for den gode præst fra hans kirke til det nye hus, hvor han ellers aldrig plejede at komme, og da der ikke var nogen ydre anledning forresten til hans komme, spurgte Bernard ham smilende, så snart han havde kysset ham på hånden:

"Men hvad vil De her, fader?"

"Jeg kommer ganske simpelt for at hilse på din fader."

"Har De set ham?" spurgte Bernard.

"Nej, endnu ikke."

"Fader," vedblev Bernard med et ømt øjekast til Catherine, "De er altid velkommen, men i dag mere end sædvanlig!"

"Jeg kan nok begribe det; du mener sagtens, fordi det kære barn der er kommet tilbage?"

"Dels for det, dels også for noget andet."

"Lad mig høre, kære børn, hvad det er," sagde præsten, idet han med øjnene søgte en stol.

Bernard satte hurtigt en lænestol hen til ham og sagde smilende: "Jeg skulle egentlig komme med en lang indledning, men jeg vil sige Dem hele sagen med to ord: Catherine og jeg vil gifte os med hinanden."

"Aha! og du elsker Catherine, min søn?" spurgte præsten.

"Ja, det tror jeg."

"Og du? Holder du af Bernard, mit barn?"

"Ja, af min ganske sjæl."

"Men det skulle jo forældrene først vide."

"Ja vist, fader," sagde Bernard, "men De er min faders ven, min moders skriftefader og vor egen kære præst; tal derfor om det med papa, så siger han det nok igen til mor Mariane! Se at skaffe os deres samtykke, hvilket sagtens ikke vil holde hårdt, så skal De se de to lykkeligste mennesker for Deres øjne! ... Se," tilføjede Bernard, idet han lagde sin hånd på præstens skulder, "der kommer netop gamle papa ud af sit værelse! De ved nu, hvad det er for en fæstning, der skal tages med storm, gå derfor straks løs på den. Imidlertid vil Catherine og jeg gå en lille tur. Kom Catherine!"

Og begge de to unge mennesker, der var lige så lette og muntre som to fugle, fløj hen til døren og tog derfra vejen til skoven.

Imidlertid var papa Watrin kommet ind af døren, og abbeden vendte sig nu om til ham og hilste.

"Jeg så Dem langt borte," begyndte papa Watrin, "og jeg sagde straks til mig selv: Det er præsten, for pokker, det er præsten! Men jeg ville ikke tro mine egne øjne. Hvilket tilfælde! Jeg vædder på, at De kommer ikke for vor skyld, men for Catherines."

"Nej, De tager ganske fejl, for jeg vidste ikke af, at hun var kommet."

"Så er De da sagtens blevet dobbelt glad over at se hende! Hvor hun er blevet køn, hvad? Jeg håber da, at De bliver her til middag? Det siger jeg Dem forud, fader, at enhver, der kommer

ind i mit hus i dag, slipper ikke ud af det igen før klokken to i morgen tidlig."

Papa Watrin rakte præsten begge sine hænder.

"Klokken to i morgen tidlig!" gentog denne, "men det er da endnu ikke hændet mig, at jeg skulle komme i min seng klokken to. Og hvorledes skulle jeg så komme hjem?"

"Herr mairen kører Dem i sin wienervogn."

Præsten rystede på hovedet:

"Herr mairen og jeg står os ikke så meget godt med hinanden."

"Det er Deres skyld," sagde papa Watrin.

"Hvorledes? min skyld?" spurgte præsten forbavset.

"Ja, fordi De har haft det uheld at sige til ham: du skal ikke begære din næstes hus osv."

"Lad gå," vedblev præsten, "så vil jeg da blive, selv om jeg skulle risikere at komme til at gå hjem til fods midt om natten."

"Bravo! Nu sætter De mig igen i godt humør, fader!"

"Så meget desto bedre!" sagde denne, idet han lagde sin arm på førsterens, "for jeg trænger netop til at træffe Dem i godt humør."

"Mig?" spurgte han forundret.

"Ja ... undertiden er De en smule vranten."

"Å hvad!"

"Og netop i dag har jeg to eller tre ting at bede Dem om."

"To eller tre ting?"

"Ja, bliv nu bare ikke forskrækket; De ved jo nok, at hver gang De ser mig, har jeg noget at bede Dem om for en eller anden, og det går da altid ud over Deres pung. Se, der er nu først den gamle Pierre."

"Ak ja, det stakkels skrog! Jeg har allerede hørt, at den døgenigt, den Mathieu, er skyld i, at han er blevet jaget på døren af herr Raisin."

"Han har været hos ham i tyve år, og for et brevs skyld, som han har tabt i forgårs ..."

"Herr Raisin har haft uret," sagde papa Watrin; "det har jeg sagt ham allerede i morges, og jeg skal sige ham det igen, når han kommer tilbage. Man jager ikke et tyende bort, man har haft i tyve år, for et gammelt tyende er en del af vor familie. Jeg ville ikke engang jage en hund bort, som i ti år havde været i min gård."

"Jeg kender Deres gode hjerte, papa Watrin, derfor satte jeg mig også straks i bevægelse, for at få en kollekt i stand til den stakkels fyr ... Jeg har fået ti sous hos nogle og tyve hos andre ... da tænkte jeg også på Dem. Jeg vil gå hen, sagde jeg til mig selv, til det nye hus på Soissonsvejen; det er halvanden mil frem og halvanden tilbage. Jeg vil anslå papa Watrin til tyve sous for milen; det gør akkurat tre francs, og så har jeg tillige den fornøjelse at kunne trykke ham i hånden."

"Gud velsigne Dem, fader, for De er ret en brav mand."

Med disse ord greb førsteren i lommen og fik to femfrancsstykker frem, som han leverede til præsten.

"O," sagde abbeden, "ti francs! Det er alt for meget for Deres små kår, min kære herr Watrin."

"Jeg bør betale noget mere end de andre, eftersom det er mig, der har haft det uheld at finde den ulveunge, denne Mathieu."

"Jeg så hellere," sagde præsten, idet han vendte og drejede pengene imellem fingrene, som om han gjorde sig samvittighed af at berøve ham så meget, "jeg så hellere, at De gav ham tre

francs eller sket ingenting og gav ham lov til at samle sig en smule kvas i Deres distrikt."

Papa Watrin så præsten lige ind i øjnene, derpå sagde han i en ærlig og ligefrem tone: "Brændet tilhører hertugen af Orleans, min kære fader Grégoire, men pengene er mine. Tag derfor pengene og lad Pierre vogte sig vel for at røre ved brændet! Dermed er den sag i orden, og lad os så gå over til den næste. Hvad har De fremdeles at bede mig om?"

"Jeg har påtaget mig at overbringe en petition."

"Til hvem?"

"Til Dem."

"En petition til mig? Kom frem med den."

"Den et mundtligt affattet."

"Fra hvem kommer den?"

"Fra Bernard."

"Hvad vil han?"

"Han vil ..."

"Nå, ... får De ende på det?"

"Han vil gerne gifte sig."

"Oho!" udbrød papa Watrin.

"Hvorfor siger De oho? Er han ikke gammel nok til at gifte sig?" spurgte præsten.

"Å jo! men hvem vil han da have?"

"En god lille pige, som han elsker, og som elsker ham igen."

"Når det blot ikke er frøken Euphrosine, så kan han for mig gifte sig med hvem han vil, om det så var med min bedstemoder."

"Vær kun ganske rolig, min brave ven! det pigebarn, han elsker, er netop Catherine."

"Er det sandt?" råbte papa Watrin lystigt; "Bernard elsker Catherine, og Catherine elsker ham?"

"Tvivl ikke om det."

"Å ja vist! Det måtte jeg jo vide forud!"

"De samtykker altså?"

"Af mit ganske hjerte!" råbte den gamle; derpå holdt han pludselig inde.

"Men ..." sagde han.

"Men hvad?"

"Men han må først tale med den gamle ... Alt, hvad vi i de sidste seksogtyve år have gjort, er sket efter overenskomst. Bernard er hendes søn så vel som min, han må derfor også tale med hende ... Ja, ja," vedblev han, "det er ganske nødvendigt." Han gik derpå hen til køkkendøren og råbte ud af døren: "Hej gamle! kom ind til mig et øjeblik."

Derpå gned han sig i hænderne, hvilket hos ham var et tegn på den allerhøjeste tilfredshed og sagde: "Nej se mig til den knægt, den Bernard! Det er noget af det kløgtigste, han har gjort i sit liv!"

I det samme kom mor Mariane ind i stuen. "Hvad skal jeg?" spurgte hun, idet hun tørrede panden af med sit hvide køkkenforklæde. "Jeg har slet ingen tid, for jeg har lige sat tærten ind i ovnen."

Først nu fik hun øje på sin gæst. "Hvad ser jeg? Fader Grégoire!" udbrød hun. "Tjenerinde! Jeg håber da, at De befinder Dem vel og Deres niece Alexandrine lige så? De ved vel allerede, at her er glæde over den hele gård i anledning af Catherines tilbagekomst."

"Jeg har kaldt på dig," afbrød hendes mand hende, "for at du med to ord skal sige mig din mening i en vigtig sag. Bernard vil gifte sig."

"Bernard! gifte sig? og med hvem?"

"Med sin kusine."

"Med Catherine?"

"Ja, med Catherine ... hvad siger du til det? Hurtigt."

"Catherine," svarede mor Mariane, "er et godt barn, en rar lille pige ..."

"Det er rigtigt! Videre."

"Som ikke vil gøre os nogen skam ..."

"Videre! Videre!"

"Men hun har ingenting."

"Ikke det?"

"Nej, ikke det mindste."

"Kone, du vil da ikke gøre børnene ulykkelige for nogle jammerlige penges skyld!"

"Men, fatter, når krybben er tom, så bides hestene."

"Men når man gifter sig uden at elske hinanden, går det så bedre?"

"Nej, det er også sandt," hviskede mor Mariane.

"Da vi to giftede os," vedblev papa Watrin, "havde vi da penge? Nej, vi var så fattige som to kirkerotter, og endnu den dag i dag er vi ikke synderlig rigere. Men hvad ville du vel have sagt dengang, hvis vore pårørende havde villet skille os ad for et par hundrede lumpne dalers skyld?"

"Ja, alt det er meget rigtigt og smukt; men det er heller ikke det, som jeg har mest imod."

"Og hvad er det da? Må vi høre."

"Å, det ved du meget godt," sagde mor Mariane.

"Lige meget! Lad som jeg ikke ved det."

"Hør, Guillaume," sagde moderen, idet hun rystede på hovedet, "vi kan ikke forsvare dette giftermål for vor samvittighed!"

"Hvorfor ikke?"

"Fordi Catherine er en kætterske."

"Hør, kone, kone!" råbte Guillaume og stampede med foden; "jeg anede nok, at det var anstødsstenen, men jeg ville ikke tro det."

"Ja, jeg forandrer mig ikke! Således som jeg var til sinds, da jeg var tyve år, således er jeg det endnu. Dengang satte jeg mig imod, så meget som jeg kunne, at hendes stakkels moder skulle giftes med Frederik Blum. Ulykkeligvis var det *din* søster: hun var sin egen herre og trængte ikke til mit samtykke; men jeg sagde alligevel til hende: Rosa! husk på, hvad jeg siger dig, det vil bringe dig ulykke, hvis du gifter dig med en kætter. – Hun hørte ikke på mig og giftede sig, men det gik, som jeg sagde ... Faderen er blevet dræbt, moderen er død, og barnet er forældreløst."

"Det vil du måske også bebrejde hende."

"Nej, men jeg bebrejder hende, at hun er en kætterske."

"Men for Fanden!" skreg Watrin, "ved du da, hvad en kætterske er?"

"Det er en skabning, der vil blive evigt fordømt."

"Selv når hun er skikkelig og brav?"

"Ja."

"Selv når hun er en god moder, en god kone og en god datter?"

"Ja."

"Selv når hun har alle mulige dyder?"

"Det gør alt sammen ikke noget, når hun er en kætterske."

Den gamle førster udstødte en frygtelig ed.

"Ja, band du kun, så meget du vil; derfor bliver det dog ikke anderledes."

"Ja, det har du ret i, og derfor vil jeg heller ikke tale mere med dig om det!" sagde Watrin kort, idet han vendte sig om til den værdige præst, der tavs havde hørt på hele denne samtale. "De har nu hørt alt, fader; jeg vil ikke mere blande mig i det, men overlader hende til Dem – o, fruentimmer! fruentimmer! I er kun født til at ødelægge menneskeslægten!" Med disse ord skyndte han sig ud af stuen som en mand, der trænger til at få luft.

Den gamle kone rystede blot på hovedet og sagde hen for sig:

"Ja, lad ham sige, hvad han vil, men min Bernard skal ikke ægte en kætterske. Alt andet, kun ikke det! Så længe mine øjne er åbne, skal det ikke ske!"

12. Fader og søn

Da papa Watrin var gået, blev præsten og madame Watrin stående overfor hinanden.

I de tredive år, han havde været hendes skriftefader, havde han haft lejlighed nok til at lære hende at kende, og da han vidste, at stædighed var hendes hovedfejl, havde han ikke synderligt håb om at være heldigere end førsteren. Det var derfor også med en vis indre tvivl, at han, til trods for sin tilsyneladende tillidsfuldhed, optog dette tema.

"Har De, gode madame Watrin," spurgte han, "slet ikke andet at indvende imod dette parti end religionsforskellen?"

"Nej, fader, slet ikke andet; men jeg synes, at det er mere end nok."

"Da kan jeg sige Dem med en god samvittighed, at De burde sige Ja i stedet for Nej."

"O, fader Grégoire!" råbte Mariane og løftede øjnene mod himlen. "Vil De tilskynde mig til at give mit samtykke til sådan et giftermål? Det er jo netop Deres pligt at sætte Dem imod det af alle kræfter!"

"Det er min pligt, på den smalle sti, jeg følger her i verden, at skænke dem der følger mig, så megen lykke som muligt; det er min pligt at trøste de ulykkelige og at hjælpe dem til at blive lykkelige, der har betingelserne for at blive det."

"Men dette giftermål ville jo gøre min søn evig fortabt!"

"Lad os være fornuftige, kære madame Watrin! Har Catherine, på trods af at hun er protestant, ikke altid elsket og agtet Dem som en moder?"

"Jo, det siger jeg ikke det mindste om! Det har hun, det må jeg lade hende."

"Er hun ikke mild, god, velgørende?"

"Det er hun alt sammen."

"From, oprigtig, beskeden."

"Jo."

"Så kan De, gode madame Watrin, berolige Deres samvittighed. Den religion, der har lært Catherine alle disse dyder, vil ikke bringe Deres søn til fortabelse."

"Nej, nej, fader, det kan ikke ske! Det skal ikke ske!" gentog Mariane, hvis stivsindethed syntes at tiltage.

"Jeg beder Dem, jeg bønfaller Dem om det!" sagde præsten.

"Nej."

Han løftede sit blik imod himlen. "O min Gud, min Gud!" hviskede han, "du, der er så god, så mild og så barmhjertig, du, der kun har ét blik til at dømme dine skabninger! Min Gud! Du ser i hvilken vildfarelse denne moder befinder sig, der tror, at hendes blindhed er fromhed! Oplys du hende om det!"

I dette øjeblik trådte den gamle Watrin, der uden tvivl havde lyttet ved døren, igen ind i stuen.

"Nå, fader," spurgte Watrin, idet han kastede et sideblik til sin kone, "er hun nu blevet fornuftigere?"

"Jeg håber nok," svarede denne, "at madame Watrin vil tænke sig om."

Guillaume rystede på hovedet og knyttede hænderne. Hans kone så godt denne gestus, men i sin halsstarrighed sagde hun: "Ja, gør hvad du vil; jeg ved, at du er herre i huset, men hvis du gifter dem sammen, så er det imod min vilje."

"For Satan! Der kan De selv høre, fader."

"Tålmodighed, min kære Watrin, tålmodighed!" svarede præsten, der så, at han blev hed i hovedet.

"Tålmodighed?" skreg han; "den, der kan bevare sin tålmodighed, når han hører på sligt, er ikke et skud krudt værd."

"Tys!" sagde præsten hviskende, "hun har et godt hjerte; vær De kun rolig, hun kommer nok af sig selv."

"Ja ja, jeg giver hende hele denne dag til at betænke sig i, og hvis hun ikke kommer i aften af sig selv og siger, at børnene skal giftes ..."

Watrin kastede et sideblik til sin kone, men hun rystede blot på hovedet, hvorved førsterens forbitrelse tiltog.

"Hvis hun ikke siger mig det," vedblev han, "så har vi levet seksogtyve år sammen ... ja, førstkommende femtende juni bliver det seksogtyve år ... men jeg vil aldrig være en ærlig mand, om jeg ikke lader mig skille fra hende på øjeblikket!"

"Hvad siger han?" råbte den gamle kone.

"Herr Watrin!" sagde præsten.

"Jeg siger ... jeg siger, hvad der er min mening! Hører du det, kone? Hører du?"

"Ja, jeg hører det nok! ... O, jeg ulykkelige kone!"

Med disse ord skyndte mor Mariane sig ud i køkkenet med forklædet for øjnene.

Førsteren og præsten så på hinanden.

"Min kære ven," sagde den sidste, "fat mod og lad ikke hidsigheden løbe af med Dem."

"Men har man nogensinde hørt noget lignende?" råbte Watrin rasende.

"Jeg har endnu et godt håb," svarede præsten; "lad børnene tale med hende!"

"Hun skal ikke se dem, hun skal ikke tale med dem! Det skal ikke hedde sig, at hun har givet efter af medlidenhed; nej, bliver hun ikke god uden det, vil jeg ikke have mere at gøre med hende. Jeg skulle lade børnene se og tale med hende? Nej, jeg ville skamme mig som en ulykke! Jeg vil ikke have, at de skal vide, at deres moder er sådan et tossehoved."

I dette øjeblik stak Bernard hovedet ind af døren; Watrin så ham og sagde til præsten:

"Tal ikke om, hvad her er forefaldet; det beder jeg Dem indstændigt om."

Bernard havde bemærket sin faders blik og hans tavshed, og dette forøgede endnu mere hans uro.

"Nå, fader?" spurgte han endelig med en frygtsom stemme.

"Hvem har kaldt på dig?" spurgte Watrin.

"Men fader dog!" gentog Bernard i en bønfoldende tone.

Sønnens stemme gik den gamle til hjertet; men han mandede sig op, og med en stemme, der var lige så barsk, som Bernards havde været overtalende, råbte han: "Jeg spørger dig ad, hvem der har kaldt på dig?"

"Ingen, det ved jeg nok ... men jeg håbede ..."

"Gå din vej! Du er en dosmer, når du håber noget."

"Kære fader," sagde Bernard, "sig mig blot et eneste godt ord."

"Pak dig!"

"Jeg besværger dig, fader ..."

"Gå din vej, siger jeg dig," skreg den gamle. "Der er ingen, der har haft bud efter dig!"

Men familien Watrin lignede sig selv deri, at hver havde sin portion af stivhed og halsstarrighed. I stedet for at vente, til faderens mørke pande havde opklaret sig, og komme igen senere, som denne på en noget brutal måde havde opfordret ham til, gik Bernard lige hen til ham og sagde i en bestemt tone:

"Moder græder og vil ikke svare mig; du græder og vil jage mig på døren ..."

"Du tager fejl, jeg græder ikke."

"Vær rolig, Bernard! Vær rolig!" sagde præsten; "alt kan endnu blive godt."

Men Bernard hørte ikke på ham: "O, jeg ulykkelige!" råbte han, i den tanke, at hans moder gav sit samtykke til forbindelsen, og at hans fader satte sig imod den, "o, jeg ulykkelige! i femogtyve år har jeg elsket min fader, og min fader elsker mig ikke!"

"Skam dig!" råbte præsten, "du forsynder dig imod Forsynet."

"Men De ser jo, at min fader elsker mig ikke," sagde Bernard, "siden han afslår mig det eneste, der kan gøre mig lykkelig."

"Hører De!" råbte faderen, "hører De, hvorledes ungdommen dømmer?"

"Men," vedblev Bernard, "der skal ingen sige om mig, at jeg har forladt den stakkels pige for sådan et indfalds skyld."

"Jeg har allerede tre gange sagt dig, at du skal gå, Bernard!" råbte den gamle.

"Jeg går," sagde det unge menneske; "men jeg er femogtyve år gammel og mere; jeg er selv herre over mine handlinger, og hvad man er grusom nok til at nægte mig, det giver loven mig ret til."

"Loven?" råbte hans fader rasende; "jeg tror, Gud forlade mig, at han taler om loven til mig!"

"Er det min skyld?"

"Loven!"

"Du driver mig jo til det yderste."

"Loven! ... ud af min dør! ... du truer din fader med loven! Bort fra mine øjne og lad mig aldrig se dig mere! ... Loven!"

"Jeg går," sagde Bernard, "siden du forstøder mig; men husk på denne time, og følgerne af den vil falde tilbage på dig!"

Bernard greb sit gevær og styrtede som en afsindig ud af huset. Hans fader ville lige til at gribe efter sit, men præsten holdt ham tilbage.

"Hvad gør De, fader?" råbte den gamle. "Har De ikke hørt, hvad han vover at sige til mig?"

"Min gamle ven," hviskede præsten, "De har været alt for hård imod Deres søn."

"Alt for hård?" gentog han; "kommer De nu også? Er det *mig*, der har været hård, eller er det hans moder? Alt for hård, som om jeg ikke havde tårerne i øjnene, da jeg talte med ham, for jeg elsker ham dog, eller rettere sagt, jeg har elsket ham, som man elsker sin eneste søn ... men nu," vedblev han med en stemme, der kvaltes af vrede, "nu kan han gå hen, hvor Fanden han vil, og blive hvad han vil, når jeg blot må være fri for at se ham."

"Den ene uretfærdighed fører til den anden," sagde præsten højtideligt. "Gud har tilgivet Dem Deres hidsighed; han vil ikke tilgive Dem Deres uretfærdighed."

I det samme styrtede Catherine bleg og forstyrret ind i værelset. Hendes smukke blå øjne stod stive i hovedet, og store tårer rullede ned ad hendes kinder. "Hvad er der dog sket? Hvad

er på færde?" spurgte hun, idet hun skiftevis så på præstens sørgmodige miner og den gamle førsters mørke fysiognomi.

"Nå! der har vi én endnu!" råbte førsteren, idet han tog piben af munden og puttede den i sin lomme, hvad der hos ham var noget uhørt.

"Bernard har omfavnet mig med tårer," vedblev Catherine; "han har taget sin hat og sin jagtkniv, og han løb bort som en afsindig!"

Præsten vendte sig om og holdt tørklædet for sine tårefyldte øjne.

"Bernard ... Bernard er en ..." svarede Watrin, "og du ... du ..."

Uden tvivl ville han sige noget rigtig hårdt, men hans opbragte blik mødte den unge piges milde og bedende øjne, og hans vrede smeltede på engang, ligesom sneen for aprilsolens stråler.

"Og du ... du ..." mumlede han bevæget, "du er en god pige! omfavn mig, mit kære barn." Han skød den unge pige sagte fra sig og vendte sig om til præsten. "Ja, De har ret," sagde han, "jeg har været hård; men De ved også, at det er hendes skyld alene ... gå hen og bring den ting på det rene med hende ... jeg vil imidlertid gøre en rundaf ude i skoven. Jeg har altid gjort den erfaring, at skygge og ensomhed bringer mig gode råd."

Han rakte præsten hånden, men uden at se til Catherine gik han ud af huset, skråede tværs henover vejen og var et øjeblik efter forsvundet imellem buskene.

For at undgå enhver forklaring ville præsten gerne have gjort det samme; imidlertid gik han dog henad køkkenet til, hvor han var vis på at træffe madame Watrin. Catherine holdt ham tilbage.

"For Himlens skyld, fader," sagde hun, "hav medlidenhed med mig og fortæl mig, hvad der er foregået her."

"Mit kære barn," svarede den værdige gejstlige, idet han greb begge den unge piges hænder: "Du er så god og så from, at du ikke kan have andet end venner både her og i Himlen. Bliv derfor ved at håbe, anklag ingen og overlad det til Guds godhed og dine pårørendes kærlighed at ordne alt på det bedste."

"Men jeg da? hvad skal jeg gøre?" spurgte Catherine.

"Bed til Gud, at en fader og en søn, der har forladt hinanden i vrede og med tårer, må gense hinanden med forsonlighed og glæde."

Han forlod Catherine en smule mere beroliget og gik ud i køkkenet, hvor han traf mor Mariane, der gik og rystede på hovedet og græd sine modige tårer, imens hun flåede sine kaniner og æltede dejen til sin kage.

Catherine så abbeden bortfjerne sig, uden at forstå, hvad han havde ment med sine sidste ord: "Min Gud! Min Gud!" sagde hun højt, "er der da ingen, der vil sige mig, hvad der foregår her!"

"Jo det vil såmænd jeg, jomfru Catherine," sagde Mathieu, der i det samme lænede sig ind af vinduet.

Synet af Mathieu forårsagede den stakkels Catherine en virkelig glæde. "Ja ja," råbte den unge pige, "sig mig, hvor Bernard er, og hvorfor han er gået sin vej?"

Mathieu gav sig til at opslå en latter, mens Catherine ængsteligt lyttede til hans svar.

"Hvorfor han er gået sin vej! ... skal jeg sige Dem det?"

"Ja, det beder jeg dig om."

"Fordi herr Watrin har jaget ham på porten."

"Jaget ham på porten! Faderen sin søn! Og hvorfor?"

"Hvorfor? Fordi han ville gifte sig med Dem til trods for hele verden, den halsstarrige!"

"Jaget bort! Jaget bort for min skyld! Jaget ud af sin faders hus!"

"Ja, det tror jeg nok! Der faldt nogle slemme ord imellem dem! Ser De, jeg var inde i bagersæt, hvor jeg hørte alt ... De må ikke tro, at jeg lurede, men de skreg så højt, at jeg nok var nødt til at høre det ... Der var endog et øjeblik, at herr Bernard sagde til papa Watrin: Alt det onde som vil hænde, vil falde tilbage på dig! og jeg tror, at den gamle endog sprang hen og snappede efter geværet. Det var godt, at det blev ved det, for De kan tro, at den gamle skyder ikke dårligt."

"O min Gud, min Gud! min stakkels Bernard!"

"Ja, ikke sandt! Efter alt, hvad han har døjet for Deres skyld, kunne han nok fortjene at se Dem engang endnu, om det så ikke var for andet, end for at kunne afholde ham fra at begå dumheder."

"Se mig engang endnu? Ja, det er mit inderligste ønske, men hvorledes?"

"Han vil vente på Dem i aften ... det har han selv bedt mig om at sige Dem."

"Hvor?"

"Ved Prinsekilden."

"Hvad tid?"

"Klokken ni."

"Jeg kommer, Mathieu, jeg kommer!"

"Men bliv nu ikke borte, for det ville gå ud over mig. Herr Bernard, skal jeg sige Dem, er ikke at spørge med, og han gav

mig i morges en ørefigen, der endnu brænder mig på kinden! Men jeg er en skikkelig fyr, og jeg bærer aldrig nag til noget menneske."

"Jeg kommer ganske vist, gode Mathieu," sagde Catherine, idet hun gik op på sit værelse. "Vorherre vil nok belønne dig."

"Det håber jeg nok," sagde Mathieu, idet han fulgte hende med øjnene, lige til døren lukkede sig efter hende. Derpå gik han selv, med et ondskabsfuldt smil over at se det uskyldige barn løbe lige i fælden, over ad skoven til, som han med hurtige skridt ilede ind i, idet han gjorde tegn til en rytter, der holdt noget borte, og som nu skyndte sig efter ham.

"Hvad har du at sige mig?" spurgte han Mathieu, idet han holdt sin hest an tæt ved døgenigten.

"Alt går fortræffeligt! Han har allerede gjort så mange dumheder, at det snart kan være nok; og desuden savner hun Paris, lader det til."

"Hvad skal jeg gøre?"

"Vende tilbage til Villers-Cotterêts og stoppe alle Deres lommer fulde af penge ... Vær så i aften klokken otte ved festen i Corcy, og klokken ni ..."

"Hvad så?"

"Så vil én, der i morges ikke har turdet tale med Dem, og som ikke tog hjem ad Gondreville-vejen, blot for ikke at gøre skandale, denne ene vil da vente Dem ved Prinsekilden."

"Hun samtykker altså i at tage bort med mig?" råbte Pariseren glædesdrukken.

"Hun samtykker i alt!" sagde vagabonden.

"Mathieu," råbte det unge menneske, "hvis du ikke har løjet for mig, får du femogtyve louis'd'orer! ... Altså i aften klokken

ni."

Med disse ord satte han sporerne i siden på hesten og galoperede hen ad vejen til Villers-Cotterêts.

"Femogtyve louisd'orer!" mumlede Mathieu; "det er en ganske smuk lille sum, for ikke at tale om hævn, som jeg får i tilgift! ... Jeg er jo en natugle, og uglen er en ildevarslende fugl! ... Uglen ønsker Dem godnat, gode herr Bernard!"

I det samme satte han begge hænder til munden og udstødte et par skrig, der skuffende efterlignede natuglens hyl.

"Godnat, gode herr Bernard!" råbte han endnu engang, idet han tabte sig i krattet, i retningen mod Corcy.

13. Landsbyfesten

For femogtyve år siden, det vil sige på den tid, da de begivenheder forefaldt, som vi her er i begreb med at fortælle, var de landlige fester i Villers-Cotterêts virkelige højtidsdage, ikke blot for disse landsbyer, men også for den by, om hvilken landsbyerne ligger ligesom drabanter omkring deres planet.

Det var i særdeleshed ved årets begyndelse, når de første fester faldt sammen med de første smukke dage, og den ene af disse landsbyer efter den anden ligesom vågnede op med de første solstråler kvidrende og syngende under det grønne bladtag, – som en rede af drosler og irisker, der netop er blevet bygget – det var i særdeleshed i denne årstid, siger vi, at de landlige fester fik en fordoblet ynde og en fordoblet tilløkkelse.

Fjorten dage i forvejen begyndte man allerede i landsbyen på de kokette forberedelser til festen: i værtshusene bonede man bordene, polerede vinduerne, så tinkrusene efter og satte nye skilte over dørene. Bierfiedlerne lugede, fejede og pyntede dansepladsen. Telte oprejstes under træerne, og de unge knøse og piger efterså deres kisteklæder, ligesom soldaterne i en armé polerer deres våben dagen før en revue.

Dagen til festen var alt i liv og bevægelse, inden solen stod op, og alle de gøglere og tusindkunstnere, der fandtes i mange miles omkreds, havde allerede fra morgenstunden oprejst deres barakker.

Anderledes forholdt det sig med dem, der inde fra byen skulle deltage i festen; de satte sig først i bevægelse om eftermiddagen klokken tre eller fire, og da så man et uendeligt

optog af modeherrer til hest, af aristokrater til vogns og af borgerfolk til fods at bevæge sig hen ad vejen. Skriverne og handelsbetjentene gik med og havde deres smukke kærester under armene, og disse kappedes i skønhed og gode manerer med de fine damer i hatte og sjaler, der hovmodigt rullede forbi dem.

Klokken fem var alle på samlingsstedet, og festen fik da sin virkelige folkelige betydning, for aristokrater, borgere og bønder var her blandet mellem hinanden.

Alle disse dansede på den samme plads, dog uden at give sig af med hinanden. Enhver kaste udgjorde en kvadrille for sig, og, hvis én af disse kvadriller i særdeleshed blev set på med misundelse, så var det grisetternes med deres smukke kapper med de blå og rosenrøde bånd på.

Klokken ni om aftenen var dansen sluttet, og alt, hvad der hørte byen til, vendte atter tilbage, aristokraterne til vogns, og skriverne, handelsbetjentene, håndværksfolkene og grisetterne med apostlenes befordring.

Disse fester var mere eller mindre besøgte efter landsbyernes forskellige betydning eller deres mere eller mindre maleriske beliggenhed. I den henseende indtog Corcy den første rang. Man kan ikke tænke sig noget yndigere end denne lille landsby ved indgangen til dalene ved Nadon og begrænset af de smukke søer ved Randée og Javaye; i særdeleshed var der få hundrede skridt fra vejen til Corcy et punkt, der havde en ganske egen på en gang vild og yndig karakter: det var Prinsekilden.

Vi husker, at det var der ved denne kilde, at Mathieu havde sat Pariseren og Catherine stævne, og vender derpå atter tilbage til Corcy.

Fra klokken fire om eftermiddagen var festen her i fuld gang. Vi fører vore læsere hen, ikke til festens centrum, men til et af disse værtshuse, som vi tidligere har omtalt. – Dette værtshus, der hvert år fristede et kortvarigt tre dages liv, var et gammelt og forladt skovhus, der var lukket hele den øvrige del af året. I løbet af disse tre dage overlod inspektøren huset til en skikkelig gammel kone, ved navn mor Tellier, der var gæstgiverske i Corcy, og som havde beværtning her under festen. Så længe den varede, genlød værtshuset af sang og klang, og man skulle tro, at dette liv aldrig kunne få ende; hele den øvrige del af året lå det så tavst, mørkt og indslumret som en død. Det lå midtvejs imellem Corcy og Prinsekilden, så at det frembød et naturligt hvilepunkt for dem, der valfartede til kilden. Derfor skulle også alverden mellem dansene gøre en eller anden afstikker til kilden og på vejen drikke et glas vin og spise en cremekage inde hos mor Tellier.

Mellem fem og syv var derfor mor Telliers værtshus på sit mest glimrende højdepunkt; derefter blev det stadig tommere og tommere, og hen imod klokken ti om aftenen stod det ganske forladt under opsigt af en ung pige ved navn Babet, der havde mor Telliers uindskrænkede tillid.

Ved et af bordene udenfor dette hus sad to skovbetjente, der om morgenen havde taget del i jagten efter det vildsvin, som vor ven François havde opsporet. Disse to skovbetjente hed Bobineau og La Jeunesse.

Bobineau var en stor firskåren person med et åbent ansigt og spillende øjne. Han var født i Aix og var en lystig fyr, der altid havde et spøgeord på rede hånd, og hvis muntre indfald endnu lever efter ham, skønt han er død for femten år siden. La

Jeunesse var høj, mager og vindtør. Han var blevet døbt 1784 med dette ungdommelige navn af hertugen af Orleans, fordi han på den tid var den yngste af alle skovbetjentene, og han havde bevaret dette tilnavn, selv om han nu var en af de ældste; han var lige så alvorlig og ordknap, som Bobineau var lystig og snaksom.

Noget derfra, i nærheden af en løvhytte, var der en keglebane, hvor Mathieu morede sig med nogle andre fyre af samme slags som han selv.

Længere borte, inde under skovens hemmelighedsfulde løvtag, så man spadserende komme og forsvinde, og fra det fjerne trængte klangen af violiner og klarinetter hen til det lystige værtshus.

"Hejda, Molicart," råbte Bobineau til en person, der i en temmelig beskænket tilstand nærmede sig til dem, "hvad er der blevet af din proces med din nabo, Lafarge?"

"Min proces med parykmageren?" spurgte den nyankomne, der syntes at have ondt ved at knytte to tanker til hinanden.

"Ja."

"Den har jeg tabt."

"Hvad for noget, har du tabt den?"

"Ja, det må jeg jo have gjort, siden jeg er blevet dømt til at betale tre francs i mulkt."

"Hvad havde du da gjort parykmageren?" spurgte La Jeunesse med sin sædvanlige gravitet.

"Hvad jeg havde gjort ham?" svarede Molicart, der slingrede på benene. "Jeg havde slået næsen itu på ham ... men jeg kan sværge på, at det ikke var i nogen ond hensigt! Kender du ikke nok parykmagerens næse, Bobineau?"

"Det er jo ingen næse," svarede denne, "det er et kosteskaft."

"Det er rigtigt! Den satans Bobinet ... Bobineau vil jeg sige ... han kan altid træffe det rigtige."

"Hvad så?" spurgte La Jeunesse.

"Ja, hvad så?" gentog Molicart, der allerede havde tabt tråden.

"Han vil høre historien om parykmagerens næse."

"Det er også sandt ... det er netop i dag fjorten dage siden," vedblev Molicart, der stod og slog efter en flue, som slet ikke eksisterede, "at vi gik hjem sammen fra værtshuset."

"Så var I da lidt på støvlerne?" spurgte Bobineau.

"Nej, vi var pærefulde," sagde Molicart, idet han lo af sin egen vittighed.

"Du forandrer dig da aldrig," sagde La Jeunesse.

"Nej, hvorfor skulle jeg det?"

"Han taler som en fornuftig mand," råbte Bobineau; "du skal have et glas vin, Molicart."

Molicart rystede på hovedet.

"Hvad, du vil ikke?"

"Nej, jeg vil have to, eller slet ingenting."

"Bravo!"

"Hvorfor vil du have to?" spurgte La Jeunesse.

"Fordi hvis jeg kun fik ét, så ville det være det trettende, og det er et tal, der bringer ulykke."

"Godt, du skal have to! Gå så videre."

"Vi gik altså hjem fra værtshuset; klokken kunne være sådan ét eller to, og jeg ville gå lige hjem, som det sømmer sig for en ordentlig mand, der har tre koner og ét barn."

"Tre koner og ét barn! Du er jo en tyrk."

"Nej, én kone og tre børn, mener jeg. Han er jo gal, den Bobineau! Kan man have tre koner? Hvis jeg havde tre koner var jeg ikke gået hjem. Undertiden går jeg ikke hjem, bare fordi jeg har én. Men det var nu ikke det, vi talte om. Nej! Så får jeg det indfald at sige til parykmageren: "Hør du, skal vi ikke følge hinanden hjem? Du følger først mig hjem, og så følger jeg dig; så kommer turen til dig igen, og så kommer den til mig, og så ser vi ind hver gang et øjeblik til mor Moreau og drikker os et glas vin til at stå imod med". – Det var en god idé, sa'e han!"

"Du havde sagtens dengang også drukket tretten glas," bemærkede Bobineau, "og var bange for, at det skulle være et ulykkeligt tal."

"Nej, dengang havde jeg slet ikke talt dem, det var netop ulykken. – Så gik vi da sammen som to gode venner, og da vi kom til jomfru Chapuis' dør ... du ved jo nok postholdersken?"

"Ja."

"Så var der en stor sten, og bælgmørkt var det da, så jeg kunne ikke se det allermindste. Jeg falder da over stenen ... jeg snubler ... jeg tager for mig med hånden, og jeg griber fat i det første det bedste. – Det var parykmagerens næse. Nu ved I jo nok, godtfolk! at når man er nær ved at drukne, så holder man fast ... Det gjorde jeg også, og da min ven, parykmageren, trak næsen til sig, så havde jeg skindet i hånden! Var det nu min skyld? og kan I forstå det, at jeg er blevet dømt til at betale tre francs i skadeserstatning for det?"

"Og har parykmageren været så smålig at tage imod de tre francs?"

"Ja, men så spillede vi kegler om dem bagefter, og så vandt jeg dem igen, og så drak vi dem op sammen. – Lad mig nu få det

fjortende glas, Bobineau."

"Hør, Bobineau," sagde Mathieu, der det samme kom hen til dem, "var det ikke Dem, der før søgte efter inspektøren?"

"Nej," svarede Bobineau.

"Nå, det troede jeg ... for der kommer han henne, og jeg ville bare underrette Dem om det, for at De ikke skulle søge efter ham forgæves."

"Så er det nok bedst, at vi går," sagde La Jeunesse og tog pungen frem. "Ellers tror han, at vi hænger på værtshuset hele dagen. Var det ikke fireogtredive sous, mor Tellier?"

"Jo det var," sagde værtshusholdersken.

"Her er pengene! Farvel."

"De kujoner!" sagde Molicart og satte sig ned ved bordet, som de andre netop havde forladt; han gav sig til at skænke af en flaske, der endnu næsten var urørt, og gentog: "De kujoner! De render bort fra valpladsen, inden fjenden er ekspederet!" Derpå skænkede han to glas i til randen, lod det ene klinke med det andet og sagde: "Din skål, Molicart!"

Hvor travlt de to skovbetjente havde haft for at komme bort, blev de dog stående og betragtede med forbavselse en person, der i det samme kom frem imellem træerne: det var Bernard; men han så bleg og forstyrret ud. Tørklædet hang ham løst omkring halsen, og hans pande var dækket med sved.

14. Slangen

Det unge menneske var så forandret, at begge hans kammerater i det første øjeblik havde ondt ved at kende ham. Endelig dristede La Jeunesse sig til at sige:

"Men det er jo Bernard ... Goddag, Bernard!"

"Goddag," svarede Bernard i en kort tone.

"Er du her?" spurgte Bobineau.

"Ja, hvorfor ikke? Er det forbudt at komme til festen?"

"Nej, men det undrer mig at se dig her alene."

"Alene? Hvem skulle jeg have med mig?"

"Jeg synes, at når man netop har fået sig en ung og smuk kæreste ..."

"Lad os ikke tale om det," sagde Bernard og rynkede panden; derpå slog han i bordet med geværkolben og råbte: "Bring mig vin!"

"Tys," sagde La Jeunesse.

"Hvorfor tysser du på mig?"

"Inspektøren er i nærheden."

"Hvad pokker bryder jeg mig om inspektøren, enten han er her eller ikke."

"Ja, det er en anden sag."

"Der er nok ugler i mosen derhjemme!" sagde Bobineau sagte til La Jeunesse og stødte ham på armen. I det samme slog Bernard anden gang kolben imod bordet og råbte endnu højere end første gang: "Bring mig vin!"

De to skovbetjente så til hinanden. "Lad gå!" sagde Bobineau, "vil han endelig være forrykt, så bliver det hans sag. Kom, La

Jeunesse!"

"Farvel, Bernard!" sagde denne.

"Farvel, farvel!" svarede Bernard kort.

De to skovbetjente gik, lige som inspektøren kom til fra den modsatte side, men han var kortsynet og gik forbi værtshuset, uden at lægge mærke til Bernard.

"Men kommer der da ingen?" skreg denne og hamrede atter løs på bordet, så det var nær ved at flyve i splinter. Mor Tellier kom løbende til med en flaske i hver hånd, og inden hun endnu havde set, hvem det var, der gjorde så megen støj, råbte hun: "Her er jeg, her er jeg! Flaskerne var sluppet op, og jeg måtte ned og tappe af oksehovedet." I det samme så hun, hvem det var, hun havde for sig: "Men er det Dem, kære herr Bernard?" spurgte hun forbavset, "min Gud, hvor ser De dog bleg ud!"

"Synes De, mor?" sagde det unge menneske. "Ja, det er netop derfor, jeg vil drikke; vinen giver kulør."

"Men De er syg!" sagde den gamle kone bekymret.

Bernard trak på skuldrene, rev hende en af flaskerne ud af hånden, satte den til munden og tømte den.

"Ih, Gud fri mig," råbte mor Tellier. "Hvorledes bærer De Dem dog ad! De gør jo Dem selv fortræd, barn."

Den gode kone glemte alle sine andre kunder over det unge menneske og spurgte deltagende: "Hvad er der dog sket Dem, kære herr Bernard?"

"Ingenting! Skaf mig blot blæk og pen."

Mor Tellier skyndte sig efter det forlangte.

Da hun bragte skriveløjet, så Bernard på hende og bemærkede, at hun var sortklædt.

"Hvem bærer De sorg for?" spurgte han.

Den gode kone blev ganske bleg og sagde med en kvalt stemme: "Min Gud, har De da rent glemmt, hvad jeg har haft for en ulykke?"

"Jeg kan ikke huske det mindste," sagde Bernard.

"De ved det jo nok! De var jo selv med til begravelsen. Kan De ikke huske, at jeg mistede min Anton for en måned siden?"

"Stakkels kone!"

"Jeg havde ingen andre end ham, herr Bernard; det var min eneste søn, og nu har Vorherre taget ham. Jeg savner ham fra morgen til aften. Når man kun har én søn, som man i én og tyve år har haft om sig, og man så pludselig mister ham ... ja, hvad så? så græder man, men hvad der er borte, det er borte!"

Den gode kone brast i gråd. Denne pause benyttede Molicart til at i stemme sin yndlingssang:

"Hvis jeg havde i min have
blanke druer på hver busk ..."

"Ti stille!" råbte Bernard.

Molicart så på ham, men begyndte straks igen:

"Hvis jeg havde i min have ..."

"Ti!" råbte Bernard igen, "hører du ikke hvad den gamle kone siger? Det er en moder, der begræder sit eneste barn."

"Ja, så kan jeg synge sagte," sagde Molicart, og han begyndte igen med halv stemme:

"Hvis jeg havde ..."

"Hverken højt eller sagte," råbte Bernard. "Ti stille, og gå din vej."

"Ja ja, så går jeg. Kom, mor Tellier, og lad mig betale."

"Gå blot! Jeg skal betale for dig."

"Det kan jeg nok lide!" sagde Molicart, og han gik ravende bort, idet han sang bestandig højere:

"Hvis jeg havde i min have
blanke druer på hver busk ..."

Bernard vendte sig om til værtshusholdersken, der vedblev at græde.

"Ja, De har ret!" sagde han, "hvad der er borte, det er borte. Jeg ville ønske, at jeg lå der, hvor Deres søn ligger, og at De havde ham endnu."

"Gud bevare Dem for det," sagde den gamle. "De, som har sådanne gode forældre! Hvis De blot vidste, hvad det er for en sorg for forældre at miste deres barn, så ville De aldrig tale således."

Bernard havde imidlertid forsøgt på at skrive, men det var forgæves; hans hånd skælvede så stærkt, at han ikke kunne holde pennen til papiret.

"Jeg kan ikke! Jeg kan ikke!" skreg han og kastede pennen fra sig.

"De ryster jo også, som om De havde feber."

"Hør," sagde Bernard, "vil De gøre mig en tjeneste, mor Tellier?"

"Ja gerne, gode herr Bernard! Hvad ønsker De?"

"Der er jo kun et lille stykke vej herfra til det nye hus, ikke sandt?"

"Ja vist, det er et kvarters vej, når man tager benene med sig."

"Så gør mig den tjeneste at gå derhen og spørge efter Catherine ..."

"Er hun kommet hjem?"

"Ja, i morges ... og sig til hende, at jeg skal snart skrive hende til ... så snart jeg ikke mere ryster på hånden."

"Vil De da rejse bort?"

"Ja, man siger, at vi skal have krig med Algier."

"Hvad kommer krigen Dem ved? De slap jo godt fra det ved sessionen og trak et heldigt nummer!"

"De vil jo nok gøre, som jeg har sagt?"

"Ja, det ved Gud. Men hvad skal jeg sige til Deres forældre?"

"Ingenting."

"Hvad for noget?"

"De kan sige, at jeg kom her forbi, at jeg siger dem farvel, og at de ikke får mig mere at se. Sig også til dem, at de skal beholde Catherine, og at jeg vil være dem taknemmelig for alt det gode, de gør hende. Skulle jeg dø, ligesom Deres stakkels Anton, så beder jeg dem om at gøre Catherine til deres arving."

Det unge menneske skjulte sit hoved i sine hænder. Mor Tellier så på ham med den inderligste medynk.

"Det begynder allerede at blive mørkt," sagde hun, "og der kommer sagtens ikke flere gæster. Babet kan nok passe på huset, mens jeg besørger Deres ærinde."

Idet hun gik ind i huset, hørte man endnu langt borte Molicart synge:

"Hvis jeg havde i min have
blanke druer på hver busk ..."

"Et glas vin endnu, og så afsted!" sagde Bernard.

"Det behøves ikke," løb en stemme bag ved ham, der fik ham til at skælve. "I Deres sted ville jeg ikke rejse således."

Bernard vendte sig om: "Er det dig, Mathieu? Hvad var det, du sagde?"

"Jeg sagde, at jeg i Deres sted ikke ville rejse således."

"Du ville ikke rejse?"

"Nej, i det mindste ikke uden ..."

"Ikke uden? Hvad mener du?"

"Uden at hævne mig først, enten på den ene eller den anden."

"På hvem? ... Hvad mener du? På den ene eller den anden?"

"Ja, enten på ham eller hende."

"Jeg kan da ikke hævne mig på mine forældre," sagde Bernard og trak på skulderen.

"Deres forældre? Hvem taler om dem? Jeg mener Pariseren og jomfru Catherine."

"Catherine og herr Chollet!" råbte Bernard og fo'r op, som han var bidt af en slange.

"Ja vist!"

"Mathieu, Mathieu!"

"Nå, nu skal det vel gå ud over mig, ligesom sidst?"

"Tal! Hvad mener du? Jeg sværger dig til, at jeg ikke skal gøre dig noget."

"Men gætter De det da ikke selv?" spurgte Mathieu. "De må jo være både blind og døv."

"Hvad mener du, Mathieu? Har du hørt eller set noget?"

"Uglen ser klart om natten! Den har sine øjne oppe, når andre lukker deres; den våger, når de andre sover. Ved De da virkelig slet ikke, hvem det er, der er imod Deres giftermål?"

"Min fader!" sagde Bernard, idet den kolde sved badede hans pande.

"Deres fader? Jo vist! Han ønsker intet mere, end at se Dem lykkelig. Han holder alt for meget af Dem til det! Nej, der er andre folk, der lader, som de holder af Dem, og som siger: min

kære Bernard først og min kære Bernard sidst, og som i grunden holder Dem for nar!"

"Hvem mener du? Tal!"

"Ja, for at De kan lade det gå ud over mig, det kender jeg nok."

"Jeg giver dig mit ord!"

Mathieu trak sig forsigtigt noget tilbage. – "Det er ingen anden end jomfru Catherine," sagde han.

Bernard blev så bleg som et lig, men han rørte sig ikke af stedet. "Catherine," gentog han. "Du sagde, at det var én, der ikke elskede mig – tør du påstå, at Catherine ikke elsker mig?"

"Jeg påstår," sagde Mathieu, som Bernards forstilte ro efterhånden gjorde dristigere, "jeg påstår, at der er unge piger, især når de først har fået smag på Paris, der hellere vil leve på polsk med en rig mand i Paris, end være ordentligt gift med en fattig mand i en landsby."

"Du mener da ikke Pariseren og Catherine, vil jeg håbe?" råbte Bernard.

"Ja, hvem kan vide det!" sagde Mathieu.

"Din skurk!" råbte Bernard, og med et spring var han inde på livet af Mathieu og greb ham med begge hænder i struben.

"Sagde jeg det ikke nok!" skreg Mathieu, idet han snappede efter vejret og forgæves prøvede at rive sig løs fra ham. "De kvæler mig jo, herr Bernard ... for Guds skyld, herr Bernard! ... De skal aldrig få noget at vide af mig, herr Bernard."

Bernard ville vide alt. Den, der først engang har sat skinsygens beske drik til sine læber, vil tømme den ud lige til bærmnen.

Bernard gav slip på Mathieu. "Jeg beder dig om forladelse, Mathieu," sagde han; "tal, tal! men hvis du lyver ..." og hans

hænder knyttede sig atter.

"Hvis jeg lyver," sagde Mathieu, "så er det altid tidsnok at blive vred. Men De begynder straks med at blive vred, og derfor vil jeg ingenting sige."

"Jeg har haft uret," svarede Bernard, idet han tvang sig selv til at synes rolig, skønt alle skinsygens øgler stak ham i hjertet.

"Nå, det kan jeg lide," sagde Mathieu, "nu begynder De dog at blive fornuftig. Men det er lige meget! Jeg vil helst have, at De skal se med Deres egne øjne og få troen i hænderne, for De er og bliver dog en vantro Thomas."

"Jeg ønsker intet andet!"

"Ja, men det er på ét vilkår: De skal give mig Deres æresord på, at De vil blive, til komedien er ude."

"Og hvornår er den ude?"

"Ih, for pokker! når De har set jomfru Catherine og herr Chollet sammen ved Prinsekilden."

"Catherine og herr Chollet sammen ved Prinsekilden!" råbte Bernard.

"Ja."

"Og hvornår skal jeg se det, Mathieu?"

"Nu er klokken vel otte og hvor meget? Se på Deres ur, herr Bernard."

Bernard tog uret frem med en hånd, der ikke rystede mere. Da kampens øjeblik nærmede sig, havde atleten fået sine kræfter tilbage.

"Kvart i ni!" sagde han.

"Godt, om et kvarter! Så længe kan De da nok vente."

"Klokken ni altså!" sagde Bernard og tørrede sveden af panden.

"Ja, klokken ni"

"Catherine og Pariseren ved Prinsekilden!" hviskede Bernard, der efterhånden igen begyndte at blive vantro; "hvad skulle de gøre der?"

"Ja, hvad ved jeg om det?" sagde Mathieu, der havde sit øje henvendt på enhver af Bernards bevægelser, "måske træffe aftale om afrejsen."

"Afrejsen?" spurgte Bernard, idet han knugede sit hoved mellem sine hænder, som om han frygtede for, at det skulle springe.

"Ja," vedblev Mathieu. "I aften har Pariseren skrabt alt det guld sammen i Villers-Cotterêt, som han har kunnet opdrive."

"Mathieu," mumlede Bernard, "du skænker mig lidelsernes kalk temmelig fuld; hvis det blot er for at have den fornøjelse at se mig lide, så vogt dig!"

"Tys!" sagde Mathieu.

"Jeg hører lyden af hestetrav," mumlede Bernard.

Mathieu lagde den ene af sine hænder på Bernards arm og sagde, idet han strakte den ud i den retning, hvorfra lyden kom: "Se derhen."

Bernard så mellem træerne, til trods for mørket, en rytter nærme sig, i hvem han straks genkendte sin rival. Han skjulte sig instinktivt bag ved det træ, der stod ham nærmest.

15. Lejlighed gør tyv

Det unge menneske standsede et halvt hundrede skridt fra mor Telliers værtshus, så sig omkring, og da han ikke så noget, der kunne forurolige ham, sprang han ned af hesten og bandt den til et træ.

Efter på ny at have kastet et spejdende blik til alle sider, nærmede han sig til værtshuset.

"Ah, der er han! Han kommer!" mumlede Bernard, idet han gjorde en bevægelse, som om han ville styrte ind på ham; men Mathieu holdt ham tilbage.

"Tag Dem i agt!" sagde han. "Hvis han ser Dem, får De ingen ting at se!"

"Ja, du har ret!" svarede Bernard. Han stillede sig atter bagved træet, mens Mathieu ligesom en slange krøb hen til løvhytten. Pariseren var endnu på vej hen til huset, der syntes aldeles forladt. Herr Chollet måtte derfor tro sig fuldkommen alene.

"Her ligger mor Telliers værtshus, det kan jeg nok se," sagde denne; "men hvor pokker er så Prinsekilden?"

Bernard stod så nær, at han kunne høre hvert et ord. "Prinsekilden!" gentog han og så sig omkring efter Mathieu, men denne var forsvundet.

"Hej, mor Tellier!" råbte herr Chollet. "Mor Tellier!"

Den unge pige, som vi før har talt om, kom ud af huset. "Er det mor Tellier, De vil tale med, herr Chollet?" spurgte hun.

"Ja, mit barn!" svarede Pariseren.

"Hun er desværre ikke hjemme; hun er gået ned til det nye hus på Soissonsvejen, til familien Watrin."

"For pokker! Bare hun ikke møder Catherine og forhindrer hende i at komme!"

"Møder Catherine og forhindrer hende i at komme!" gentog Bernard, der ikke tabte et ord af, hvad Pariseren sagde.

Denne kaldte atter på Babet:

"Kom hen til mig, mit barn! Kunne du give mig en lille underretning? Sig mig, er Prinsekilden langt herfra?"

"Nej, der ligger den henne – næppe hundrede skridt borte!" Den unge pige pegede hen for sig. "Dér, ser De nok! Ved foden af den store eg derhenne! Nu kommer der netop ligesom en blank sølvtråd frem, der skinner i månelysen – det er Prinsekilden!"

"Tak, mit barn!"

"Intet at takke for!"

"Jo vist, og der har du lidt for din ulejlighed!" Pariseren tog en pengepung frem, der bugnede af guld, for at tage et pengestykke ud af den; men den tunge pung faldt ham ud af hånden, og, idet den faldt klingende til jorden, spredte den sit gyldne indhold omkring til alle sider.

"Nå, der tabte jeg min pung!" råbte Chollet.

"Nu skal jeg hente et lys!" sagde Babet. "Det er såmænd ikke værd at få noget her – det kommer dog ikke frem," lo hun.

"O," hviskede Bernard, der fo'r sammen ved klangen, da pungen faldt til jorden, "så var det dog sandt!"

I dette øjeblik kom Babet tilbage med lyset, og da hun bøjede det ned imod jorden, skinnede guldstykkerne hende i møde fra alle sider. Chollet bukkede sig ned for at samle dem op igen.

Hvis han havde været mindre ivrigt beskæftiget med dette, ville han kunne have set Mathieu, der stak hovedet frem henne under løvhytten og fæstede sine forslugne blikke på skatten. "Det er guld, alt sammen guld!" mumlede han. "At der er folk, der skal have så meget guld, mens så mange andre ..."

Chollet gjorde i det samme en bevægelse, og Mathieu trak hurtigt hovedet til sig. Det unge menneske var færdig med sin gyldne indsamling; han tog det sidste tyvefrancstykke op, men i stedet for at putte det i pungen til de andre, rakte han det til Babet. "Tak, du lille," sagde han, "det er til dig!"

"Et tyvefrancstykke!" råbte den unge pige glad. "Nej, De tager vist fejl! Det er nok næppe til mig."

"Jo vist så! Det kan du lægge hen til din medgift!"

Klokken slog i det samme nede i landsbyen. "Hvad er det, den slår?" spurgte Pariseren.

"Ni!" svarede barnet.

"Det er godt! Jeg var bange for, at jeg kom for sent." Med disse ord hilste han, gik op på den lille bakke, hvorpå den kæmpemæssige eg stod, og steg derpå igen ned i dalen og forsvandt på vejen til Prinsekilden.

"Gud!" sagde den lille pige, idet hun lod sit guldstykke glimre i lyset. "Hvor dog sådanne rige folk er rare og gode!"

Hun gik ind i huset, og da der ikke var udsigt til, at der skulle komme flere kunder så sent, lukkede hun begge vinduesskodderne til og straks efter hørte man hende smælde døren i og slå låsen for den. Bernard blev alene tilbage i mørket; i alt fald troede han, at han var alene, for han tænkte ikke på Mathieu; han stod lænet op til bogen, med den ene hånd knuget ind imod sit hjerte og den anden krampagtigt knyttet om

geværpiiben. – Mathieu holdt øje med ham gennem en åbning i løvværket. Man skulle tro, at Bernard var forvandlet til en statue, så stum og ubevægelig stod han.

Pludselig syntes han at live op, og han ilede et par skridt frem i samme retning som sin rival, men pludselig stod han igen stille: "Hvem siger mig, om Mathieu ikke har taget fejl," sagde han til sig selv. – "Når alt kommer til alt, er det måske slet ikke *min* Catherine, som Pariseren søger, men en eller anden ung pige fra naboegnen. – Mod, Bernard, mod! Jeg må have lys i denne sag. – O Catherine!" vedblev han, idet han gik op ad bakken til den store eg, "hvis du har bedraget mig i den grad, hvis du i den grad er troløs og falsk, så er der intet i verden, som jeg mere vil tro på! O min Gud! min Gud! og jeg, som elskede hende så inderligt og så oprigtigt! Jeg, som ville have givet mit liv for hende, hvis hun havde forlangt det! – Lykkeligvis," føjede han til med en truende armbevægelse, "lykkeligvis er der ingen i nærheden, og hvis her sker noget, så har jeg ingen anden medvider end natten og mig selv."

Så sagte som en ulv, der nærmer sig en fåreflok, sneg han sig hen til egetræet. Først nu trak han vejret. Pariseren var endnu alene. Med geværet parat, som en skytte i anlæg, holdt Bernard øje med enhver af sin rivals bevægelser. "Hun må jo komme fra Soissonsvejen!" sagde han til sig selv. "Hvad om jeg gik hende i møde og foreholdt hende hendes brøde? Nej, jeg havde jo intet bevis, og hun ville kun lyve for mig!" I det samme trængte en lyd hen til ham. "Jeg kan skimte en skikkelse hist mellem træerne!" vedblev han. "Nej! ... Jo! ... Det er en kvinde! Hun betænker sig ... nu iler hun atter fremad! ... Om et øjeblik vil jeg kunne se hende! Det er hende! ... Det er Catherine! ... Nu ser han

hende! ... Han rejser sig! ... Nu går han hende i møde ... O, han skal ikke nå så langt!" Med disse ord lagde Bernard sig ned på det ene knæ og løftede bøssen.

"Catherine! Catherine!" mumlede han. "Det blod, der nu bliver udgydt, skal komme over dit hoved!" Han lagde geværet til skulderen. Tre gange satte han kinden til kolben, tre gange rørte han ved aftrækkeren; men hver gang trak han fingeren igen tilbage. Hans pande var dækket med sved, hans bryst stønnede: "Nej!" sagde han, "Nej! Jeg er ingen morder! Jeg er Bernard Watrin, det er det samme som et skikkeligt menneske. Hjælp mig, min Gud, hjælp mig!"

Han kastede geværet langt fra sig og flygtede ind i skoven uden at vide, hvor han ville hen.

Derpå fulgte et øjeblik stilhed. I det samme listede Mathieu sig ud af løvhytten, og med tilbageholdt åndedræt krøb han lige hen til egetræet; han så spejdende henimod Prinsekilden og rakte sagte hånden ud efter det gevær, som Bernard havde kastet fra sig.

"Det er værst for ham selv!" mumlede han. "Hvorfor har han alt det guld hos sig? Lejlighed gør tyv!"

Han lagde an på den unge Pariser; det glimtede i den mørke nat, et knald fulgte hurtigt efter, og Pariseren styrtede til jorden med et gennemtrængende skrig.

Et andet skrig svarede; det kom fra Catherine, som havde fundet Pariseren dér, hvor hun ventede at træffe sin kæreste, og som flygtede forfærdet, da hun så Bernards rival styrtede til jorden.

16. Hos fader Watrin

Mens dette natlige drama opførtes ved Prinsekilden – synligt for Guds øje alene –, nærmede det middagsmåltid, hvori madame Watrin skulle glimre for mairén med sin kogekunst, sig sin ende. Det var blevet ikke så lidt forstyrret ved Bernards fraværelse, og så snart det lod sig gøre, rejste fader Grégoire sig og gjorde mine til at tage afsked. Men den gamle Watrin ville ikke lade sine gæster slippe så let. "Nej, nej, min gode fader Grégoire!" sagde han. "Vi har en skål endnu, skulle jeg tro!"

"Ja," sagde moderen uroligt, "når vi blot havde François og Catherine her!"

Hun vovede ikke at tale om Bernard, skønt det var ham, hun egentlig mente.

"Ja, hvor er de henne?" spurgte papa Watrin. "Jeg så dem jo netop lige føre. Catherine kan ikke være langt borte; kald på hende, kone!"

Mor Mariane rystede på hovedet. "Jeg har allerede kaldt på hende," sagde hun, "men hun svarer mig ikke."

"Det er omtrent ti minutter siden, at hun gik," sagde præsten.

"Har du set efter i hendes værelse?" spurgte Watrin.

"Ja, men der er hun ikke."

"Men François da?"

"François finder vi nok," sagde mairén; "han hjælper med at spænde for wienervognen."

Præsten begyndte at tage afsked.

"Kone," sagde Watrin, "skænk endnu engang for herr mairén, og lad os alle klynke med vor kære fader Grégoire."

Præsten løftede sit glas i vejret, og med denne gode og milde stemme, hvormed han talte til Gud og til de fattige, sagde han:

"Jeg udbringer en skål for den huslige fred, for enighed mellem fader og moder, mellem mand og kone, for den enighed, hvorfra børnenes lykke alene er i stand til at fremgå!"

"Bravo, fader!" udbrød mairén.

"Jeg takker Dem!" sagde papa Watrin, "og gid det hjerte, som De har til hensigt at røre, ikke må være lukket for Deres røst." Han kastede et blik hen til Mariane, hvilket noksom antydede, hvem det var, han mente.

"Og nu, min kære ven," sagde præsten, "vil De ikke tage mig det ilde op, at jeg ser efter min kappe, min hat og min stok, og at jeg beder herr mairén om at køre mig tilbage til byen, for klokken er straks ni."

"Ja, gør Dem kun færdig, fader," sagde mairén; "imens har jeg et par ord at tale med herr Watrin."

"Kom, fader," sagde Mariane, som præstens skål havde gjort eftertænksom; "jeg tror, at alt Deres tøj ligger herinde i den næste stue."

"Jeg følger Dem, madame Watrin," sagde præsten.

I dette øjeblik slog klokken ni, og papa Watrin og mairén stod ene tilbage. Der opstod et øjeblikks tavshed, og de syntes begge to at vente på, at en af dem skulle begynde. Endelig tog Watrin ordet.

"Nå, herr maire," sagde han, "det var recepten på, hvorledes man bliver millionær, som vi skulle høre!"

"Ræk mig først Deres hånd til tegn på, at vi er gode venner, min kære herr Watrin."

"Med fornøjelse."

De to mænd, der sad overfor hinanden ved bordet, rakte hænderne over til hinanden, og de mødtes netop over levningerne af den tærte, som havde skaffet mor Mariane så meget at bestille.

"Jeg venter på, hvad De har at sige mig," sagde Guillaume. Mairen hostede.

"De har jo syvhundrede og halvtreds livres i årlig gage, ikke sandt?"

"Ja, og hundrede og halvtreds livres i gratiale, alt i alt ni hundrede livres."

"De behøver altså ti år for at hæve ni tusinde francs."

"Den regning er rigtig, herr Raisin."

"Vel! Og jeg, papa Watrin vil påtage mig at skaffe Dem på ét år det samme, som De træller for i ti."

"Det gad jeg dog nok høre!" sagde papa Watrin, idet han lagde begge albuerne på bordet og støttede sit hoved til sine hænder.

"Hele sagen er den," vedblev mairen med et polisk smil, "at De øver Dem i at lukke snart det højre og snart det venstre øje, når De går forbi visse træer, der skød op til højre eller til venstre side af mit terræn. Sagen er ganske simpel; se! De behøver blot at gøre således."

Og med en overordentlig lethed gav tømmerhandleren sig til at lukke øjnene skiftevis op og i.

"Så?" sagde papa Watrin, idet han så stift på ham, "det er nu Deres måde?"

"Ja," svarede tømmerhandleren, "og den, synes mig, er lige så god som enhver anden."

"Og det vil De give mig ni tusinde francs for?"

"Ja, fire og et halvt tusinde francs for det højre øje og fire og et halvt tusinde for det venstre."

"Og imens så vil De ..."

Papa Watrin gjorde en bevægelse som en mand, der fælder et træ.

"Og imens så vil jeg ..." svarede tømmerhandleren, idet han gentog den samme bevægelse.

"Imens så vil De bestjæle hertugen af Orleans!"

"Å! bestjæle, bestjæle!" gentog herr Raisin, idet han uvilkårligt trak sig et par skridt tilbage; "der er så mange træer i skoven, at der er ingen, der kan tælle dem."

"Ja," sagde papa Watrin med en vis truende højtidelighed, "undtagen han, der ikke blot tæller træerne; undtagen han, der hører og ser alt, og som ved, at vi to er alene nu, og at De har vovet at stille mig et nederdrægtigt forslag."

"Herr Watrin!" råbte mairen, der troede at kunne imponere den gamle fyrster ved at løfte stemmen.

Men Watrin rejste sig op, støttede sig med den ene hånd til bordet og pegede med den anden på vinduet, idet han sagde:

"Ser De det vindue der?"

"Hvad mener De?" spurgte mairen, idet han blegnede af vrede og frygt.

"Hvis dette hus ikke var mit, og hvis vi ikke netop havde spist ved det samme bord, så havde De allerede været ude af dette vindue."

"Herr Watrin!"

"Vent lidt!" sagde førsteren, "ser De den dør der?"

"Ja."

"Godt! Jo hurtigere De kan komme ud af den, desto bedre er det for Dem."

"Herr Watrin!"

"Og husk på, når De kommer udenfor, at De aldrig vover Dem indenfor den igen."

"De vover ...?"

"Tys! der kommer nogen! der er ingen, der behøver at vide, at jeg har haft en skælm ved mit bord."

Med disse ord vendte den gamle mairén ryggen og gav sig til at fløjte en vise; præsten og mor Mariane trådte igen ind i stuen.

"Her er jeg igen," sagde præsten. "Er De færdig, herr mairé?"

"Han er allerede udenfor!" sagde papa Watrin.

"God nat da, gode herr Watrin," sagde præsten, der ikke anede, hvad der var forefaldet, "god nat! Og gid Himlens fred må hvile over Deres hus!"

"Tjenerinde, fader! Tjenerinde, herr mairé!" råbte mor Mariane, der fulgte sine gæster ud af døren med mangfoldige kniks.

Den gamle førster fulgte dem med øjnene, så længe han kunne se dem.

"Så!" sagde han, idet han stoppede piben, "nu har jeg da fået mig en fjende mere på halsen! Men det får ikke hjælpe; enten er man en skikkelig mand, eller man er det ikke! Der kommer Mariane igen – hold nu ørene stive, Guillaume!" Han gav sig til at slå ild og uddampe den ene røgsky efter den anden, som et symbol på den forbitrelse, der endnu rasede inden i ham.

Mor Mariane behøvede kun at kaste et blik på sin mand, for at se at der var foregået noget usædvanligt.

Hun gjorde sig det ene ærinde efter det andet; hun vimsede omkring i stuen, snart til højre og snart til venstre, snart foran ham og snart bagved ham; men han lod hele tiden, som om han ikke så hende og blev ved med at dampe. Endelig besluttede hun sig til at bryde tavsheden.

"Hvorledes har du det? Hvad er der i vejen?" spurgte hun.

"Ingenting."

"Hvorfor taler du da ikke?"

"Fordi jeg har ingenting at sige."

Den gamle kone gik fra ham, men kom straks efter tilbage igen.

"Hør!" sagde hun.

"Hvad er der?"

"Hvornår skal så brylluppet være?" spurgte hun.

"Hvad for et bryllup?"

"Ih, Bernards og Catherines."

Watrin følte sig lettet for en stor byrde, men han lod sig ikke mærke med noget.

"Aha," sagde han, idet han satte hænderne i siden og så stift på hende, "det lader til, at du er blevet fornuftig."

"Synes du ikke," blev hun ved, "at det skulle være snarest muligt?"

"Jo, hvorfor ikke?"

"Hvad mener du om næste uge?"

"Skal der da ikke lyses fra prædikestolen?"

"Det kan vi gå til Soissons og blive fri for."

"Hvor du pludselig har fået hastværk!" udbrød Watrin.

"Ja, det kommer af, ser du," sagde Mariane; "det kommer af ..."

"Af hvad?"

"At jeg aldrig har haft sådan en dag i mit liv som denne."

"Så!"

"Vi to skulle skilles ad, efter at have været gift i seksogtyve år!"
Hun begyndte atter at hulke lydeligt.

"Giv mig din hånd mor," sagde Watrin.

"Der er den."

Han trak hende hen til sig og tog hende i sine arme.

"Hør," sagde han, "du er dog en god kone – altså når du vil!"

"O!" svarede hun, "fra i dag af lover jeg dig, at det skal være altid."

"Amen!" sagde Watrin.

I det samme øjeblik trådte François ind ad døren; det var let at se på ham, at der var noget i vejen.

Papa Watrin vendte sig om. "Har du fået dem vel pakket på vognen?" spurgte han.

I det samme rullede vognen ned ad landevejen. "Der kan De selv høre! Nu tager de bort."

Mens Watrin lyttede efter vognen, hvis rumlen fjernede sig stadig mere, gik François hen og tog sit gevær, der stod ved kaminen.

Watrin bemærkede det. "Hvor vil du nu hen?" spurgte han.

"Jeg vil ... det er det samme ... jeg kan gerne sige Dem det, når vi er alene."

Papa Watrin vinkede ad sin kone, og hun fjernede sig på øjeblikket.

"Hvad er der så på færde?" spurgte han.

François gik tæt hen til ham og sagde med dæmpet stemme:
"Der er det, at mens jeg stod og spændte for mairens vogn, hørte jeg, at der faldt et skud."

"I hvilken retning?"

"Hen ad Corcy til, i nærheden af Prinsekilden."

"Det er vel en eller anden krybskytte, mener du sagtens?"

François rystede på hovedet.

"Ikke?"

"Nej!" svarede François.

"Hvad kan det da være?"

"Papa Watrin," vedblev François, med en endnu sagtere stemme; "jeg kunne godt kende, at det var Bernards bøsse."

"Er du vis på det?" spurgte Watrin med en kendelig uro, for han kunne ikke begribe, hvorfor Bernard havde afskudt sit gevær på den tid.

"Jeg kan kende det imellem hundrede," udbrød François. "De ved, at han bruger altid filt til sin forladning, og det klinger ganske anderledes end papir."

"Men hvad skal det da sige?" spurgte den gamle, hvis uro syntes at tiltage.

"Ja, det har jeg også spurgt mig selv om."

"Hør!" sagde papa Watrin skælvende, "jeg synes, jeg hører larm."

François lyttede. "Det er en kvindes skridt," sagde han.

"Måske det er Catherine."

François rystede på hovedet.

"Det er en gammel kone," sagde han. "Jomfru Catherine har en langt lettere gang."

I det samme blev der banket to gange stærkt ude på porten.

17. Mor Tellier

Begge mændene så på hinanden; det var, som om de begge anede en eller anden ulykke.

Midt under denne tavshed og uro blev der et par gange kaldt på den gamle Watrin. Hans kone kom igen ind i stuen.

"Hvad er der på færde? Hvorfor kalder man på dig?" spurgte hun.

"Det er mor Telliers stemme," sagde hendes mand. "Luk op, kone."

Mariane skyndte sig hen til døren, og et øjeblik efter trådte mor Tellier ganske åndeløs og forpustet ind i stuen.

"Godaften, alle sammen!" sagde hun. "Å, lad mig få en stol, for jeg har løbet i ét væk lige fra Prinsekilden."

Papa Watrin og François så på hinanden, da de hørte Prinsekilden nævne.

Endelig spurgte den gamle med en noget usikker stemme: "Hvorfor har vi den fornøjelse at se Dem, mor Tellier, på denne tid af dagen?"

I stedet for at svare tog mor Tellier hånden op til halsen: "giv mig en dråbe vand for Guds skyld – jeg er nærved at kvæles."

Mor Watrin skyndte sig at bringe det forlangte. Hun drak det begærligt. "Så, nu skal jeg fortælle Dem, hvad der har ført mig hid!"

"Lad høre, mor, lad høre!" sagde papa Watrin og Mariane ivrigt, mens François holdt sig hovedrystende tilbage.

"Nå, jeg kommer da fra Deres søn."

"Fra vor søn!" sagde begge de gamle på en gang.

"Hvad er der dog foregået med ham, det stakkels unge menneske?" blev hun ved. "Han kom ind til mig for en times tid siden og så ud som et lig."

"Kone!" sagde Guillaume og så hen på Mariane.

"Ti, ti!" hviskede denne, som om hun godt forstod alt, hvad der lå i dette blik.

"Der drak han flere glas vin ... Når jeg siger flere glas, tager jeg forresten fejl, for han drak en hel flaske og drak den ud på én gang."

Dette var mere end nok til at forskrække Guillaume alvorligt, for at tømme en flaske ud på én gang var noget så usædvanligt for Bernard, at det absolut måtte tyde hen på en mærkværdig forstyrrelse af hans åndsevner.

"Bernard drak flasken ud på én gang!" gentog Guillaume, "det er jo umuligt!"

"Og uden at sige et eneste ord?" spurgte Mariane.

"Ja vist," svarede den gode kone; "tværtimod sagde han til mig: 'Gør mig den fornøjelse at gå hen til det nye hus og sig der til Catherine, at jeg nok skal skrive hende til ...'"

"Hvad for noget – det har han sagt?" råbte mor Mariane.

"Skrive til Catherine? Hvorfor vil han skrive?" stammede Watrin.

"Geværskuddet," mumlede François, "geværskuddet."

"Det har han sagt, og slet intet andet?" spurgte Mariane.

"Ih, jovist har han det. Vent bare lidt!"

Aldrig havde en fortæller haft et mere opmærksomt auditorium.

Mor Tellier vedblev: "Så spurgte jeg ham, har De da intet bud til Deres fader eller til Deres moder?"

"Det var vel gjort!" råbte begge de gamle.

"Derpå svarede han mig: Sig til min fader og moder, at jeg kom forbi Dem og bad Dem at sige dem farvel."

"Farvel?" gentog de begge; derpå tilføjede papa Watrin: "Har han pålagt Dem at sige os farvel?" Han vendte sig til sin kone og sagde med en bebrejdende stemme: "O kone, kone!" idet han holdt hånden for sine øjne.

"Ja, jeg er ikke færdig endnu," vedblev mor Tellier. "Han sagde også: Sig til dem, at de skal beholde Catherine hos sig, at jeg vil være dem taknemmelig for alt det gode, de vil gøre imod hende, og hvis jeg skulle dø ligesom Deres stakkels Anton ..."

"Dø?" afbrød begge de gamle hende blegnende.

"Så sig dem," vedblev hun, "at de skal gøre Catherine til deres arving."

"Kone! Kone! Kone!" råbte papa Watrin og vred sine hænder.

"Og så det ulykkelige skud!" hviskede François.

Mariane havde kastet sig hulkende på en stol. Hun følte, stakkels kone, at hun var den egentlige årsag til alt dette, og jo mere bekymret hendes mand blev, desto mere vågnede hendes samvittighedsnag.

I dette øjeblik lød der et smerteligt skrig udenfor, og en halvkvalt stemme råbte: "Hjælp! Hjælp!"

Hvor svag denne stemme end var, kendte de den dog alle, og Guillaume, Mariane, François og mor Tellier råbte på engang: "Catherine!"

Guillaume var den første henne ved døren. Den åbnede sig, og foran dem stod Catherine, bleg som et lig, med stift stirrende blik, og håret hængende vildt og uordentligt ned ad hendes skuldre.

"Han er myrdet!" råbte hun, "myrdet!"

"Myrdet!" gentog de øvrige med stigende forfærdelse.

"Ja, myrdet!" råbte Catherine, idet hun åndeløs kastede sig i
papa Watrins arme.

"Hvem?"

"Herr Chollet ..."

"Pariseren?" skreg François og blev lige så bleg som
Catherine.

"Hvad er det, du siger? Tal tydeligt, barn!" sagde den gamle
Watrin.

"Hvor er han myrdet, kære jomfru Catherine?" spurgte
François.

"Ved Prinsekilden," hviskede hun.

Guillaume, der holdt hende oprejst, havde nær givet slip på
hende.

"Og hvem er morderen?" spurgte på engang mor Tellier og
Mariane.

"Hvem? Ja, det ved jeg ikke!" svarede Catherine.

"Hvorledes er det gået til?" spurgte Guillaume, "og hvad ville
du der?"

"Jeg troede, at jeg skulle træffe Bernard ved Prinsekilden."

"Træffe Bernard?"

"Ja, Mathieu havde sagt mig, at jeg skulle møde ham der."

"Hvis Mathieu er med i spillet," mumlede François, "så er der
endnu håb."

"Du var altså ved Prinsekilden?" spurgte Guillaume.

"Ja, jeg troede, at Bernard ventede mig der og ville sige mig
farvel. Det var ikke sandt, det var ikke ham!"

"Det var ikke ham!" råbte Guillaume og åndede lettere.

"Det var en anden."

"Pariseren?" spurgte François.

"Ja. Da han så mig, kom han hen imod mig, for i det klare måneskin kunne han kende mig langt borte. Da jeg var omtrent ti skridt fra ham, kendte jeg ham, og jeg mærkede nu nok, at jeg var gået i en fælde. Jeg ville lige til at råbe om hjælp, da det på engang glimtede henne fra den gamle eg, der står ved mor Telliers værtshus. Et skud faldt; herr Chollet udstødte et skrig og greb sig til brystet, idet han segnede til jorden. Jeg flygtede derfra som en besat, og jeg har ikke standset, før jeg kom hertil ... Hvis huset havde ligget tyve skridt længere borte, havde jeg opgivet ånden midt på landevejen!"

"Et skud!" gentog papa Watrin.

"Det var det, jeg hørte!" mumlede François.

Pludselig var det, som om en frygtelig tanke med fornyet styrke vågnede hos Catherine. Hun så omkring sig med stedse voksende forfærdelse, og da hun mærkede, at den, hun søgte, ikke var der, råbte hun:

"Hvor er Bernard? For Himlens skyld, hvor er han? Hvem har set ham?"

En dødsstilhed ville have været svaret på disse spørgsmål, hvis ikke en klynkende stemme havde gentaget igennem den halvåbne dør:

"Hvor den stakkels Bernard er, hvor han er? Det skal jeg sige jer ... han er arresteret." – Det var Mathieu.

"Arresteret?" stammede Guillaume.

"Arresteret! Bernard, mit barn?" skreg moderen.

"O Bernard, Bernard! Det frygtede jeg nok for," hviskede Catherine, og i det samme sank hendes hoved afmægtigt ned på

hendes skulder.

"O min Gud, hvilken ulykke!" råbte mor Tellier og foldede hænderne.

Kun François blev stående tavs og fæstede sine øjne skarpt på vagabonden, som om han havde villet læse i hans sjæl, hvad der var sandhed i hans forklaring.

"Arresteret!" gentog Guillaume, "men hvorledes? Hvorfor?"

"Ja, jeg skal ikke kunne sige jer det ganske bestemt," svarede Mathieu, idet han langsomt og haltende gik hen over gulvet for at sætte sig ved kaminen, hans sædvanlige plads. "Det lader til, at der er blevet skudt på Pariseren. Gendarmene fra Villers-Cotterêt, der kom tilbage fra festen i Corcy, havde set Bernard flygte; derpå satte de efter ham, greb ham, bandt ham og tog ham med sig."

"Hvor har de ført ham hen?" spurgte Guillaume.

"Ja, det ved jeg ikke, men hvor fører man folk hen, der har slået andre ihjel? Jeg ved blot, at jeg sagde til mig selv som så: jeg holder af herr Bernard, af herr Guillaume og af hele det Watrinske hus, der har ernæret mig og gjort mig godt; jeg må sige dem, hvad for en ulykke der er hændet den stakkels herr Bernard, for at de, hvis der skulle være noget middel til at frelse ham ..."

"Min Gud, min Gud!" råbte moderen, "at min halsstarrighed, min afskyelige halsstarrighed skulle være skyld i alle disse ulykker!"

Papa Watrin syntes mere rolig og stærk; men måske led han i virkeligheden mere end hans kone.

"Og du siger, François," spurgte han med halv stemme, "at du kunne kende, det var Bernards bøsse?"

"Ja, det kan jeg indestå for."

"Bernard skulle være en morder?" mumlede Guillaume, "det er umuligt!"

"Hør," sagde François, der blev grebet af en pludselig idé, "jeg må bort en times tid."

"Hvorfor?"

"For at kunne sige med bestemthed, om Bernard har myrdet Pariseren eller ikke."

Og uden at bryde sig hverken om hat eller gevær, styrtede François ud af huset og forsvandt et øjeblik efter inde i skoven.

18. En brav mands blik

Den gamle Watrin var så beskæftiget med tanken om, hvad François egentlig ville, at han slet ikke havde lagt mærke til to ting: den ene var, at hans kone var faldet i afmagt, den anden, at fader Grégoire var trådt ind i stuen.

Det var Catherine, der først lagde mærke til den værdige gejstlige. "O," råbte hun og ilede hen til ham, "er det Dem, fader, er det Dem?"

"Ja," sagde han, "jeg havde nok en anelse om, at jeg kunne være nødvendig her, og derfor vendte jeg tilbage."

"O, min Gud, min Gud! Det er min skyld!" råbte mor Mariane og kastede sig på sine knæ; "det er min skyld, det er min skyld!" og den stakkels synderinde slog sig fortvivlet for brystet.

"Ak, min kære Guillaume," sagde præsten, "han sagde nok, da han forlod Dem, at de ulykkelige følger skulle komme over Dem – og det er vist, at det er Dem, det nu går ud over."

"O, fader," råbte den gamle førster, "tror De også, ligesom de andre, at han er skyldig?"

"Det vil snart vise sig," sagde præsten.

"Ja, det vil snart vise sig," gentog Guillaume. "Bernard er hidsig og ilsindet, men han lyver ikke."

Den gamle tog sin hat.

"Hvor går De hen?"

"Til fængslet."

"Det behøves ikke; jeg mødte ham på landevejen med sine to gendarmer; herr mairén har befalet, at han skal bringes hertil, for at underkastes det første forhør i Deres nærværelse; han

håber, at den magt, De har over Bernard, skal formå denne til at sige sandheden."

I det samme trådte mairén ind ad døren. Ved at se på ham fo'r papa Watrin instinktivt sammen; det var ham klart, at han havde en fjende overfor sig.

"Min gode herr Watrin," sagde mairén med et onskabsfuldt smil, "De har rigtignok forbudt mig at sætte min fod over Deres dørtærskel, men De vil indrømme, at der gives omstændigheder ..."

"Og De, herr maire, De er ikke misfornøjet med disse omstændigheder," sagde Guillaume, der havde lagt mærke til hans smil.

I dette øjeblik hørtes der hestetrav udenfor; denne larm hjalp mairén ud af hans forlegenhed og befriede ham for at svare. Han vendte Guillaume ryggen og råbte til gendarmerne udenfor: "Bring arrestanten ind og hold vagt her ved døren."

Næppe var denne befaling givet, før man så Bernard i den åbne dør; han var dødbleg, men fuldkommen rolig; hans pande var badet i sved, og tommelfingrene var bundet til hinanden. Aldrig så snart så mor Mariane ham, før hun kastede sig i hans arme med det udråb: "Mit barn, mit kære barn!" og på samme tid skjulte Catherine sit ansigt i sine hænder.

Men Guillaume holdt hende tilbage. "Bliv et øjeblik," sagde han. "Hvad vi først må vide er, om vi taler med vort barn eller med en morder."

Han vendte sig om til mairén, mens gendarmerne førte Bernard hen i baggrunden af værelset.

"Herr maire," sagde han, "jeg ønsker blot at tale et par ord med Bernard; så skal jeg derefter sige Dem, om han er skyldig

eller ikke."

Denne tilladelse kunne mairén ikke godt lade være at give; han mumlede noget, der kunne anses for et samtykke.

Den gamle Watrin gik derpå hen imod Bernard, om hvem der straks dannede sig en halvkreds af alle de tilstedeværende; den gamle udstrakte hånden, og i en tone, der ikke var uden en vis højtidelighed, sagde han:

"Alle I, der er her til stede, skal være vidner til det spørgsmål, jeg forelægger min søn, og til det svar, han giver mig. I nærværelse af denne kone, der er din moder, af denne pige, der er din brud, af denne præst, der har gjort dig til en kristen, spørger jeg dig, Bernard, ligesom Gud vil spørge dig på Dommens dag: er du skyldig eller uskyldig?"

Han fæstede et blik på det unge menneske, der syntes at trænge ham lige ind i sjælen.

"Min fader ..." svarede denne i en blid og rolig tone.

Den gamle afbrød ham: "Giv dig tid, Bernard! Forhast dig ikke med at svare, for at du ikke hovedkulds skal styrte i afgrunden. Se mig lige ind i øjnene, Bernard, – og alle I, vær opmærksomme og hør efter – svar mig nu, Bernard!"

"Jeg er uskyldig, fader!" sagde Bernard med en stemme, der var så rolig, som om det gjaldt den ligegyldigste ting af verden.

Et glædesskrik afbrød ham fra alle sider.

Guillaume strakte hånden ud og lagde den på Bernards skulder. "På knæ, min søn," sagde han.

Bernard adlød.

Derpå tilføjede han med et udtryk, som kun vanskeligt lader sig gengive: "Jeg velsigner dig, mit barn! Du er uskyldig, det er det eneste, jeg bryder mig om. Hvad beviset på din uskyldighed

angår, så vil det nok komme frem, når Gud vil – det er en sag imellem menneskene og ham! Omfavn mig og lad retfærdigheden have sin gang."

Bernard rejste sig hurtigt og kastede sig i faderens arme.

"Nu er turen til dig, gamle!" sagde denne, idet han trådte til side.

"O, mit barn, mit kære barn!" råbte mor Mariane og slog armene omkring hans hals.

"Min egen, dyrebare moder!" råbte Bernard.

Catherine ventede; men da hun ville ile hen til Bernard, holdt denne hende tilbage med en afværgende bevægelse.

"Siden," sagde han, "siden ... jeg har også et spørgsmål at stille dig, Catherine."

Catherine trak sig tilbage med et blidt smil, for også hun var nu lige så sikker på Bernards uskyldighed som på sin egen.

Hvad Catherine tænkte ved sig selv, det sagde mor Mariane højt, for hun råbte: "O, nu vil jeg stå inde for, at han er uskyldig."

"Ja vist!" sagde mairén i en spottende tone, "nu tror I vel, at han selv skulle gå hen og fortælle uden videre, at det var ham der havde skudt herr Chollet! Nej, så dum er han ikke."

Bernard så på mairén med et skarpt og næsten bydende blik; derpå sagde han med stor simpelhed:

"Ikke for Deres skyld, herr maire, men for deres skyld, som elsker mig, erklærer jeg da – og Gud, der hører mig, skal vidne om jeg taler sandhed eller løgn: ja, min første tanke var at dræbe herr Chollet, da jeg så Catherine komme og ham rejse sig for at gå hende i møde; jeg ville også have udført denne tanke, og kolben af mit gevær lå allerede ved min skulder ... men da kom Gud mig til hjælp og gav mig kraft til at modstå fristelsen;

jeg kastede mit gevær langt fra mig og flygtede. På denne min flugt blev jeg arresteret; kun flygtede jeg ikke, fordi jeg havde begået en forbrydelse, men jeg flygtede for ikke at komme til at begå den."

På et givet tegn af mairen kom en gendarm frem med en bøsse.

"Kender De dette gevær?" spurgte han Bernard.

"Ja, det er mit," svarede denne i en ligefrem tone.

"Det højre løb er affyret, som De selv ser."

"Ja, det er sandt."

"Og man har fundet det ved den store eg i nærheden af Prinsekilden."

"Der kastede jeg det også fra mig," sagde Bernard.

I dette øjeblik kom Mathieu frem og sagde med en sød og indsmigrende stemme: "Jeg beder om forladelse, herr maire, men jeg kan måske fremkomme med noget, der kunne tjene til forsvar for den stakkels herr Bernard. Når man søger rigtigt efter, vil man måske kunne finde forladningen; herr Bernard bruger nemlig aldrig, som de andre skytter, papir til sin forladning, men derimod filt."

En bifaldsmumlen modtog denne uventede meddelelse.

"Gendarmer," sagde mairen, "I har vel forstået, at en af jer i morgen har at begive sig hen til det sted, hvor mordet er begået, for at forsøge at finde forladningen."

"I morgen ved daggry skal jeg være der," svarede en af dem.

Bernard kastede et frimodigt blik på Mathieu, men mødte kun lumskehed og tilbageholdenhed hos denne; han syntes at se ligesom et slangeblik skinne i mørket og vendte sig bort med misfornøjelse.

Derved fik denne ligesom mod igen, og han vedblev:
"Desuden er der endnu én ting, som taler meget stærkt for herr Bernards uskyldighed."

"Og det er?" spurgte mairen.

"Jeg var her i morges," sagde Mathieu, "da herr Bernard ladede sit gevær, for at gå på jagt efter vildsvinet; for at han ret kunne kende sine kugler, mærkede han dem alle med et kors."

"Ah! ah!" udbrød mairen, "han mærkede dem med et kors?"

"Ja, det er jeg vis på," sagde Mathieu; "for det var mig, der lånte ham min kniv til at skære korsene ... er det ikke sandt, herr Bernard?"

Under denne tilsyneladende velvilje sporede Bernard så tydeligt slangens smertelige bid, at han ikke engang ville svare.

Mairen ventede et øjeblik, men da han mærkede, at Bernard tav hårdnakket, henvendte han følgende spørgsmål til den anklagede: "Forholder det her anførte sig rigtigt?"

"Ja," sagde Bernard, "således forholder det sig."

"De begriber nu nok, herr maire, at hvis man nu kunne finde kuglen, og den ikke havde noget kors, så ville jeg nok svare for, at det ikke var herr Bernards skud; hvis derimod kuglen havde dette mærke, og forladningen var af filt, så ved jeg ikke, hvad jeg skulle sige."

En gendarm gik hen til mairen med hånden til hatten.

"Om forladelse, herr maire," sagde han, "den knøs der har talt sandhed!" Han pegede på Mathieu.

"Hvoraft ved De det, gendarm?" spurgte mairen.

"Jo, for mens han afgav sin forklaring, har jeg taget ladningen ud af det venstre løb; kuglen er meget rigtigt mærket med et kors, og forladningen er af filt ... her er begge dele."

Mairen vendte sig til Mathieu: "Min ven," sagde han til ham, "alt, hvad du har sagt i den bedste hensigt til forsvar for herr Bernard, vender sig ulykkeligvis imod ham, siden det er hans gevær her, og det ene løb er affyret."

"Ja," svarede Mathieu, "at løbet er affyret, beviser dog ingen ting, herr maire, for hr. Bernard kunne jo have affyret det andetsteds; men hvis man finder kuglen og forladningen, ja så ville det rigtignok være sørgeligt, meget sørgeligt!"

Mairen vendte sig om til den anklagede og spurgte:

"Har De intet andet at sige til Deres forsvar?"

"Intet," svarede Bernard, "uden at skinnet er imod mig, men jeg er uskyldig,"

"Jeg havde håbet," sagde mairen med salvelse, "at synet af Deres forældre, Deres brud og denne værdige gejstlige" – han pegede på fader Grégoire – "skulle bevæge Dem til at tale sandhed; derfor har jeg ladet Dem føre herhen, men jeg ser, at jeg har bedraget mig."

"Jeg kan ikke sige andet, end hvad jeg ved: jeg har vel næret en ond tanke, men jeg har ikke begået nogen slet handling."

"Er det det hele, De har at sige mig?"

"Jeg ville ikke lyve for at frelse mig; jeg kan heller ikke lyve for at skade mig."

"Gendarmer!" råbte mairen. "Afsted!" Disse tog Bernard imellem sig og sagde: "March!"

Mor Mariane styrtede hen imod sin søn. "Hvad er Deres hensigt, herr maire?" råbte hun. "De fører ham bort?"

"Ja, naturligvis."

"Hvorhen?"

"Til fængslet."

"Til fængslet! Men har De da ikke hørt, at han siger, at han er uskyldig, og at hans fader siger, at han er uskyldig?"

"Ja, og jeg," råbte Catherine, "jeg påstår også, at han er uskyldig!"

"Min kære madame Watrin, og De, min gode jomfru," sagde mairén, "det er en meget ubehagelig pligt, der påhviler mig; men De må huske på, at jeg er øvrighedsperson. En forbrydelse er blevet begået; jeg vil ikke tale om, i hvilken grad jeg selv er blevet berørt ved den, idet ulykken har ramt et ungt menneske, der af sine forældre var betroet til mig, et ungt menneske, der var mig dyrebart, og som jeg var sat til at våge over; nej, Chollet er nu kun en fremmed i mine øjne, lige så vel som Deres søn. Men et drab har fundet sted, sagen er altså alvorlig, og retfærdigheden må have sin gang. Afsted, gendarmer."

Gendarmerne førte Bernard hen imod udgangen.

"Farvel, fader! Farvel, moder!" sagde det unge menneske og gjorde nogle skridt hen imod døren.

"Har du da intet at sige mig?" spurgte Catherine.

"Catherine!" svarede han med en halvkvalt stemme; "i min dødsstund vil jeg måske kunne tilgive dig, men i dette øjeblik har jeg ingen kraft til det."

"O, den utaknemmelige!" råbte Catherine, idet hun vendte sig fra ham, "jeg tror ham uskyldig, og han tror mig strafværdig."

"Bernard, Bernard!" sagde mor Mariane, "førend du forlader mig, mit barn, så sig mig, at du ikke er vred på mig."

"Kære moder," sagde Bernard med en mild stemme, "hvis jeg skal dø, så vil jeg dø som en god og taknemmelig søn og takke

Gud, fordi han har skænket mig sådanne gode og kærlige forældre."

Derpå vendte han sig om til gendarmerne og sagde til dem: "Afsted! Jeg er færdig."

Og midt imellem halvkvalte skrig, hulken og gråd, vinkede han med hånden til farvel og gik rask hen til døren.

Men på tærsklen mødte han François, der ganske åndeløs, drivende af sved og med trøjen på armen, spærrede ham vejen.

19. Mathieu

Ved synet af det unge menneske, der med en bydende mine gav gendarmerne tegn til at blive, var det tydeligt for alle, at François måtte bringe en eller anden vigtig nyhed.

Med undtagelse af Bernard trak derfor alle sig tilbage. François lod sin trøje falde til jorden og støttede sig til dørkarmen som et menneske, der er nær ved at segne.

"Hvad er der på færde?" spurgte mairén. "Får det en ende? Afsted!"

Men fader Grégoire anede, at der kom en uventet hjælp, for han trådte hen til mairén og sagde: "Det lader til, at dette unge menneske har noget vigtigt at meddele os; lad os høre ham. – Ikke sandt, François, du har noget på hjertet?"

Mor Tellier, Catherine, præsten og Bernards forældre flokkedes omkring ham som skibbrudne, der, omtumlede på det vilde hav, ser i horisonten det skib, der skal bringe dem frelse.

"François, François!" råbte mor Mariane, "de fører min søn bort, min stakkels Bernard! De slæber ham i fængsel!"

"Å," sagde François, "så vidt er vi da ikke endnu! Og der er desuden gode halvanden mil herfra og til fængslet."

"Ah!" råbte den gamle Watrin og begyndte at ånde friere, for han kunne på François' tone mærke, at der ikke var nogen fare.

Mathieu listede sig ganske hemmeligt fra kaminen hen til vinduet og satte sig op i karmen.

"Hvad skal det sige!" råbte mairén, "det lader til, at herr François vil kommandere her ... afsted, gendarmen! afsted!"

"Om forladelse, herr maire," sagde François, "det er jeg ikke ganske enig med Dem i."

"I hvad?"

"I den ordre, som De der gav."

"Har du da noget at sige, der er værd at høre?" spurgte mairén.

"Det kan De snart dømme om ... men det er nok muligt, at det, jeg har at forebringe, ikke er så kort."

"Så kan det vente til i morgen!" råbte mairén utålmodigt. "Jeg kan kun indlade mig i en kriminalsag på oplysninger, der er aldeles bestemte. Før fangen bort, gendarmer!"

"Men de oplysninger, jeg bringer, *er* meget bestemte."

"Herr maire!" råbte præsten, "i religionens og menneskelighedens navn besværger jeg Dem at høre dette unge menneske."

"Og jeg," sagde papa Watrin, "jeg befaler Dem i retfærdighedens navn at blive."

"Min herre," sagde mairén, "hvor der er tale om en morder og en myrdet ..."

"Om forladelse, herr maire," afbrød François ham, "en morder er der nok, men der er ingen myrdet."

"Hvad for noget, ingen myrdet?" råbte mairén.

"Ingen myrdet!" gentog alle de omstående.

"Hvad er det, han siger?" spurgte Mathieu.

"Himlen være lovet!" råbte præsten.

"Der ser De!" sagde François, "selv om jeg ikke havde andet at forebringe end det, så var det dog ikke så galt!"

"Forklar Dem, unge menneske," afbrød mairén ham, der i grunden var glad over at kunne gribe dette påskud til at

tilbagekalde sin befaling.

"Herr Chollet styrtede vel til jorden ved skuddet; men kuglen slog imod en pung fuld af guld, som han havde i sin lomme, og han besvimede kun ved stødet."

"O, o!" udbrød mairén; "hvad er det, De siger, min ven? Kuglen har kun ramt hans pung!"

"Ja, herr maire; der kan man sige, at de penge var vel anbragt, ikke sandt?" lo François.

"Lige meget! Enten han er død eller ikke, så har der dog fundet et mordattentat sted."

"Ja, hvem har vel benægtet det?" spurgte François.

"Ih, men gå så videre," råbte øvrighedspersonen.

"Det vil jeg jo også, men De afbryder mig hele tiden. Nu skal jeg fortælle Dem, hvorledes det hele er gået til."

"Apropos, hvorledes kan du vide, hvordan det hele er gået til? Du har jo været sammen med os i det samme værelse og ved det samme bord, mens historien gik for sig en halv mil herfra."

"Det har jeg også; men da jeg i morges fortalte, hvad det var for et vildsvin, vi skulle have fingre i, og beskrev det til punkt og prikke, havde jeg da set vildsvinet? Nej, jeg havde kun set dets spor, og mere behøver jeg ikke heller."

François havde ikke engang set hen til Mathieu, men alligevel fo'r der en gysen igennem denne.

"Nu skal jeg altså fortælle Dem, hvorledes det hele er gået til," vedblev François. "Bernard er først kommet til mor Telliers værtshus – er det ikke sandt, mor Tellier?"

"Jo, det er ganske vist," sagde den gode kone; "hvad så?"

"Han var i en stor bevægelse."

"Ja," sagde hun, "det er også sandt."

"Ti stille," afbrød mairén hende.

"Han gik ligesom jeg nu," vedblev François og tog nogle lange skridt hen ad gulvet; "og to eller tre gange stampede han med foden af utålmodighed tæt ved det bord, der er lige foran døren ..."

"Idet han råbte på vin, ja, det er ganske sandt!" skreg mor Tellier og løftede armene imod Himlen, for at udtrykke sin beundring over François' mirakuløse skarpsindighed.

Mathieu tørrede med sit ærme sveden af panden.

"Ja!" råbte François, "det var såmænd let nok at se: der er i sandet nogle spor af hans sko, som er adskilligt dybere end de andre."

"Hvorledes har du kunnet se det om natten?"

"Nå! var der måske ingen måne på himlen? Tror De da, at den sidder der alene for at hundene kan gø af den? ... Endelig kommer da herr Chollet til hest fra Villers-Cotterêts; han står af en tredive skridt fra mor Telliers værtshus og binder hesten til et træ; derpå passerer han forbi herr Bernard – jeg skulle næsten tro, at han ved den lejlighed har tabt noget, enten penge eller sligt, for der var tælle på jorden, hvilket tyder hen på, at man har søgt efter med et lys – i denne mellemtid har herr Bernard været skjult bag det store træ, der er lige overfor huset, og han har været rasende vred, for der er to eller tre steder, hvor mosset er revet af stammen i højde med hånden. Efter at Pariseren havde fundet, hvad han søgte efter, har han fjernet sig noget hen imod Prinsekilden; derpå har han sat sig få skridt fra kilden; så har han rejst sig igen; så har han gået toogtyve skridt hen ad Soissonsvejen til; der har han fået skuddet, og der er han faldet til jorden."

"Ja, således er det! Således er det!" råbte Catherine.

"I morgen," sagde mairén, "skal det blive undersøgt, hvem der har affyret geværet; man skal nok finde forladningen, og man skal søge efter kuglen."

"O, det er ikke nødvendigt at vente til i morgen med det; jeg har allerede begge dele."

En stråle af glæde opklarede Mathieus sammentrukne pande.

"Hvad siger du!" råbte mairén, "bringer du os virkelig både forladning og kugle?"

"Ja ... Forladningen var let nok at finde, den lå i samme retning som skuddet; men med kuglen faldt det noget sværere; omsider fandt jeg den dog: den sad i en gammel eg ... her er den!"

Med disse ord rakte François mairén såvel begge forladningerne som den fladtrykte kugle.

"Alt har sin rigtighed!" sagde mairén. "Forladningen er af filt, og skønt kuglen er trykket flad, bærer den endnu mærket af et kors."

"Ja, det er nok temmelig rimeligt," sagde François, "eftersom det er Bernards forladning, og han selv har skåret mærket i kuglen i denne morgenstund."

"Min Gud! hvad er det, han siger?" mumlede papa Watrin skælvende.

"Han styrter ham jo i ulykke!" skreg Catherine.

"Ja, det var nok det, jeg frygtede for," sagde Mathieu med forstilt medlidenhed. – "Stakkels herr Bernard!"

"De indrømmer altså, at han er blevet skudt med Bernards gevær?"

"Ja, naturligvis indrømmer jeg det," sagde François; "det er herr Bernards gevær, kugle og forladning; men deraf følger dog endnu ikke, at det er herr Bernard, der har skudt ham."

"Skulle han have mærket uråd?" mumlede Mathieu.

"Bernard var altså, som jeg sagde Dem, meget opbragt; han stampede i jorden og rev mosset af stammen; da herr Chollet fjernede sig, fulgte han efter ham lige til foden af egetræet; der tog han sigte på ham, men pludselig forandrede han sine tanker; han gik nogle skridt baglæns og kastede geværet fra sig; jorden bar tydeligt spor af, at hanen endnu var spændt – derpå er han løbet sin vej."

"O min herre og frelser!" råbte mor Mariane, "det er jo et helt mirakel."

"Hvad har jeg sagt jer?" spurgte Bernard.

"Ti stille, Bernard!" afbrød hans fader ham, "og lad François tale! Ser du ikke, at han har en fin næse og er på det rette spor."

"O," mumlede Mathieu, "det begynder at blive foruroligende."

"Nu," vedblev François, "er en anden kommet til ..."

"Hvad for en anden?" spurgte mairén.

"Ja, det ved jeg ikke," sagde François, idet han blinkede med øjnene til Bernard; "men det var en anden, det kunne jeg se tydeligt."

"Jeg ånder atter," sagde Mathieu lavmælt.

"Han har taget geværet op, lagt sig ned på det ene knæ og trykket af; og i det samme øjeblik er herr Chollet styrtet til jorden."

"Men hvilken fordel kunne denne nyankomne have af at dræbe herr Chollet?"

"Ja, det ved jeg ikke; måske for at bestjæle ham."

"Hvorledes vidste han da, at han havde penge hos sig?"

"Har jeg da ikke sagt jer, at Pariseren uden tvivl må have tabt sin pung i nærheden af den løvhytte, hvor mor Tellier plejer at køle sin vin? Jeg bilder mig ind, at morderen har været skjult der i dette øjeblik, for jeg har tydelig kunnet se sporet af et menneske, der har ligget på maven og rodet jorden op med sine hænder."

"Men man må altså have bestjålet herr Chollet?" spurgte den gamle Watrin.

"Ja, det tror jeg! Man har ikke taget mindre end to hundrede og tredive louisd'orer fra ham."

"O tilgiv mig, min stakkels Bernard!" råbte papa Watrin; "jeg vidste ikke, at Pariseren var blevet bestjålet, dengang jeg spurgte dig, om du var hans morder."

"Tak, fader!" sagde Bernard.

"Men hvem er da tyven?" spurgte mairen.

"Jeg har jo sagt jer, at jeg ved det ikke ... Kun så meget kan jeg sige, at han, ved at løbe hen fra det sted, hvor skuddet faldt, til det sted, hvor herr Chollet lå, er kommet til at træde fejl i en rævehule og har forvredet den venstre fod."

"O, den satan!" mumlede Mathieu, der følte, at hans røde hår rejste sig som børster.

"Det er dog temmelig stærkt," råbte mairen; "hvorledes kan du vide, at han har forvredet foden?"

"Det er meget simpelt," svarede François, "under de første tredive skridt har begge fødderne sat det samme spor; men på det sidste stykke er det kun den højre, der bærer hele vægten, og den venstre kan man næppe se spor af; det er altså på denne, han har stødt sig, og det er også grunden til, at han ikke har

taget flugten. Nej, hvis han havde gjort det, så ville han nu være seks mil herfra; men i stedet for det har han begravet de to hundrede og tredive louis d'or'er en snes skridt fra vejen imellem to store buske ved foden af et birketræ."

Mathieu stak det ene ben ud af det åbne vindue, idet han tørrede angstsveden af sig.

"Og hvor er han så selv gået hen?" spurgte mairén.

"Ud på landevejen, og der kender man ikke sporene længere!"

"Men pengene, har du bragt dem med dig for at bestyrke dit udsagn?" spurgte mairén.

"Nej, det har jeg nok vogtet mig for! Stjålne penge brænder én i hænderne," og han slog med fingrene som en, der virkelig har brændt sig. "Jeg tænkte også ved mig selv: det er meget bedre at gå derhen med rettens folk, og da gavtyven ikke aner, at jeg kender hans skjulested, kan vi måske få fat på ham med det samme."

"Du tager fejl!" sagde Mathieu sagte, idet han sprang ud af vinduet og kastede et hadefuldt blik til François og Bernard. "I skal ikke så let få fat på ham!"

"Det er godt. Retfærdigheden vil tage skyldigt hensyn til denne din forklaring. Men da du ikke har kunnet navngive nogen, og det hele kun er bygget på formodninger, bliver Bernard endnu stadig den, anklagen tynger på."

"Ja, det har jeg intet at sige til!" sagde François.

"Det gør mig derfor meget ondt, mine gode venner!" sagde mairén til papa Watrin og hans kone, "men Bernard må nødvendigvis følge med gendarmerne og begive sig i fængsel."

"Lad gå, herr maire!" sagde den gamle Watrin, "det må De selv om. Send mig blot noget linned derhen, kone, for jeg følger

med Bernard."

"Og jeg med, jeg med!" råbte moderen. "Jeg vil også følge med min søn, hvor han så skal bringes hen."

Mairen gav igen gendarmerne tegn til at føre Bernard bort, men François holdt endnu engang mairen tilbage.

"Hvis du ikke har andet at tilføje end det, du allerede har sagt ..." råbte mairen heftigt.

"Nej, det har jeg ikke; men lad os blot antage ..."

"Hvad skal vi antage?" spurgte mairen.

"At jeg kender den skyldige!"

Der opstod en lydelig tummel.

"Lad os antage," vedblev François med en sagtere stemme, "at han har været her til stede ganske nylig."

"Her?" spurgte mairen.

"Lad os antage, at han, i den tanke at hans skat var blevet opdaget, netop har skyndt sig herfra, for at bringe den i sikkerhed snarest muligt."

"Men," råbte mairen, "så får vi jo ikke beviset i hænderne, og vi kommer da til at svæve i den samme uvished som tidligere."

"Ja, det er meget sandt; men lad os så til syvende og sidst antage, at jeg har ladet Bobineau skjule sig i busken til højre og La Jeunesse i busken til venstre, og at de slår en klo i ham, når han kommer derhen for at slå en klo i sin skat – hvad siger De så?"

I samme øjeblik hørte man en støj ude på vejen.

"Og se nu der!" råbte François med en skoggerlatter, "der har de ham allerede! Han vil ikke afsted med det gode, og de er nødt til at drive ham med magt."

"Mathieu!" råbte alle de tilstedeværende som med én mund, for ham var det, der blev puffet haltende ind i stuen af de to skovbetjente.

"Ja, der har De ham, herr maire! og ser De, hvorledes han halter på det venstre ben."

Mathieu så, at det ikke kunne nytte at fragå det længere, og at han var fanget i sin egen snare. "Ja," sagde han, "det er mig, der har affyret det skud, det vil jeg ikke nægte; men jeg ville alene have sat splid mellem jomfru Catherine og herr Bernard, fordi han havde givet mig en ørefigen. Men da jeg så fik øje på guldet, så løb det rundt for mig! Herr Bernard havde kastet sit gevær fra sig, Fanden fristede mig, jeg tog det op, og så gik det af for mig! Men jeg har ikke gjort det med overlæg."

Alle udbredte armene imod Bernard; men den første, der kastede sig om det unge menneskes hals, var Catherine. Bernard gjorde en bevægelse for at trykke hende til sit hjerte, men hans hænder var endnu stadig bundet.

Fader Grégoire bemærkede det smertelige smil, der gik hen over det unge menneskes læber. "Herr maire," sagde han, "jeg håber, at De giver befaling til, at Bernard på øjeblikket sættes i frihed."

"Gendarmer," sagde mairen, "den unge mand er fri! Løs hænderne på ham."

Gendarmerne adlød.

Der opstod et øjeblikks jubel, under hvilket fader, moder, søn og brud dannede en forvirret gruppe, og man hørte ikke andet end glædesskrig fra alle kanter. Alle de tilstedeværende græd. Selv mairen tørrede en tåre af øjet.

"Bring dette menneske," sagde han, idet han pegede på Mathieu, "til fængslet i Villers-Cotterêt, og lad ham blive bundet forsvarligt!"

Mathieu lod sig ikke gå på. Han rev hænderne løs fra gendarmerne, der allerede ville til at lægge bøjler om håndleddene, satte dem for munden og udstødte for sidste gang sit natugleskrig. Derpå lod han sig roligt binde og gik bort med gendarmerne.

20. Slutning

Mathieu blev altså ført til fængslet i Villers-Cotterêt og lagt i lænker der i stedet for Bernard Watrin.

Da den virkelige skyldige var blevet arresteret og slæbt bort, da mairén var gået med et angrende blik til familien Watrin, og da de brave beboere af det nye hus endelig havde lov til at være alene, var der intet, der forstyrrede familiens lykke.

Fader og søn vekslede et varmt håndtryk med hinanden; sønnens syntes at sige: Du ser, at jeg har ikke løjet! og faderens at svare: Har jeg nogensinde troet det om dig!

Derpå fulgte en lang omfavnelsesscene mellem moder og søn, under hvilken moderen sagte hviskede: "Og alt dette har jeg været skyld i."

"Tys! Lad os ikke tale om det," svarede Bernard.

"Kan du tilgive mig, min kære søn?"

"O ja vist, min ejegode moder."

"Men jeg er da også blevet ordentligt straffet for det!"

"Og nu håber jeg, at du skal blive ordentligt belønnet."

Bernard greb begge præstens hænder, og, idet han så den gode præst ind i ansigtet, sagde han til ham:

"De har da heller ikke tvivlet om min uskyldighed?"

"Nej min søn, jeg kender dig bedre end både din fader og din moder."

"Ja, det er meget sandt," sagde faderen.

"Jovist!" råbte mor Mariane, der altid var parat til at diskutere, "jeg gad dog nok vide, om der er nogen, der kan kende sin søn bedre end moderen."

"Jo, den, der har dannet ånden, efter at moderen har givet ham legemet," sagde den gamle Watrin. "Forresten, når jeg ikke har noget at indvende, så kan du også gerne tie stille."

"Nej, det gør jeg ikke! Jeg tier ikke, når nogen kommer og siger, at han kender min søn bedre end jeg."

Bernard vendte sig til Catherine.

"Catherine!" råbte han, "kære Catherine!"

"Bernard, min gode Bernard," hviskede hun med tårer i øjnene.

"O kom, kom!" råbte Bernard og drog den unge pige med sig ud af døren, der var blevet stående åben.

"Men hvor går de dog hen?" råbte mor Mariane med en heftighed, der øjensynlig ikke var fri for jalousi.

Hendes mand trak på skulderen: "Lad du dem om det, kone," sagde han, idet han stoppede sin pibe.

"Men ..."

"Har vi to, dengang vi var i deres alder, ikke også haft et og andet at sige hinanden?"

"Hm!" sagde moderen og skottede til døren.

Men de unge mennesker var allerede langt borte og gik netop arm i arm med hinanden ind i det tykkeste af skoven.

Imidlertid havde Bobineau, La Jeunesse, François og papa Watrin sat sig hen til spisebordet og taget fat på flaskerne, som endnu stod der fra middagsmåltidet. Fader Grégoire benyttede sig af denne mellemakt til ganske sagte at tage sin hat og sin stok og liste sig ud af døren og hen ad vejen til Villers-Cotterêt.

Først imod dagbrækningen vendte Bernard og Catherine tilbage til hjemmet, ligesom to trækfugle, der er fløjet bort sammen og kommet tilbage med hinanden. Catherine så

smilende og lykkelig ud; hun gik hen til papa Watrin og Mariane, kyssede dem begge og ville derpå gå op på sit værelse; men hun blev standset af Bernard, der i en mild, bebrejdende tone sagde til hende: "Nå da! Hvad glemmer du nu?"

Catherine forstod ham straks, gik lige hen til François og rakte ham sin kind.

"Hvad er det?" spurgte François ganske forbavset.

"Kan du ikke forstå, at hun kommer for at takke dig!" sagde Bernard. "Det synes mig dog, at du nok kan have fortjent det."

"Ih nej," råbte François, "ih nej, jomfru Catherine! Er det sandt?" Han tørrede munden af med sin serviet og trykkede et forsvarligt kys på hver af den unge piges rødmende kinder.

Derpå gav Catherine endnu engang Bernard hånden og gik op på sit værelse.

"Nå, kammerater!" sagde denne, "det er nok på høje tid, at vi tager fat på vor gerning. Det er godt nok, at vi er glade, men hertugen af Orleans' tjeneste skal heller ikke forsømmes."

Og med et ubeskriveligt blik greb han sin bøsse, som gendarmerne havde givet ham tilbage. Da han kom udenfor, stod Catherine i vinduet og smilede mildt til ham, idet hun plukkede en nellike og kastede den ned til ham. Han greb blomsten, trykkede et kys på den, gemte den ved sit bryst og gik derpå ind i skoven, fulgt af sine kammerater.

Mor Tellier gik tilbage til sin hytte med stof til faddersladder for mange dage: Bernard frikendt! Mathieu strafskyldig! Catherines og Bernards bryllup fastsat til om fjorten dage! Det var længe siden, at kvindfolkene i landsbyen havde haft så meget at tale om.

Der opstod nu en ædel strid imellem Watrin og hans kone om, hvem af dem der skulle gå i seng, og hvem der skulle blive oppe og passe på huset. Da denne ædle væddestrid ved mor Marianes sædvanlige halsstarrighed allerede begyndte at udarte til klammeri, satte gamle Watrin sin hat på, stak hænderne i lommerne og gav sig på vej til Villers-Cotterêt.

Han havde netop nået Hjortespringet, da han fik øje på herr Raisin, der i sin lille gig vendte tilbage med sin forrige tjener Pierre. Ved synet af mairen gjorde Watrin en bevægelse for at slippe ind i skoven, men han var allerede blevet set.

Herr Raisin standsede sin gig, sprang ud af den og løb hen til ham, idet han råbte: "Hejda, herr Watrin, min kære herr Watrin!"

Guillaume standsede. Hvad der bragte ham til at ville undfly mairen, var den undseelsesfølelse, som findes hos enhver brav mand, og som strækker sig fra ham til alle andre og bringer ham til at rødme på deres vegne, når de foretager sig ting, der ikke er videre smukke.

Læseren erindrer sagtens, at de forslag, som tømmerhandleren for nylig havde stillet papa Watrin, ikke var videre smukke.

Idet papa Watrin standsede, spurgte han sig selv, hvad mairen kunne ville ham.

Han vendte ryggen til ham og blev stående; først da mairen var lige ved ham, gjorde han front.

"Nå da?" spurgte han i en barsk tone, "hvad er der videre?"

"Der er det, herr Watrin," sagde mairen forlegen og med hatten i hånden, mens førsteren beholdt sin på, "der er det, at jeg har anstillet en hel del betragtninger, siden jeg forlod Dem."

"Virkelig," spurgte papa Watrin, "og over hvad da?"

"I særdeleshed over den ting, at det hverken er godt eller smukt at bemægtige sig sin nabos gods, selv om denne nabo er en prins."

"Hvorfor siger De det til mig, herr maire, og hvis gods har jeg nogensinde villet bemægtige mig?" spurgte den gamle.

"Der er kun tale om mig selv og de skammelige forslag, jeg stillede Dem i går."

"Er det ikke andet, De kommer her tilbage for?"

"Nej, jeg har følt, jeg har haft uret, og jeg skylder en brav mand at bede ham om forladelse, fordi jeg har fornærmet ham, for man fornærmer en brav mand, når man foreslår ham noget, som han ikke kan gå ind på, uden at plette hele sit foregående liv."

"Å, det er ikke værd at gøre sig ulejlighed for så lidt, herr Raisin."

"Kalder De det så lidt, at man er nødt til at rødme for et af sine medmennesker, og at man ikke længere kan give ham hånden, når man møder ham? Det kalder jeg meget, og derfor beder jeg Dem at tilgive mig, herr Watrin."

"Jeg er ikke fader Grégoire, der skal give Dem absolution," sagde den gamle halvt rørt og halvt leende.

"Nej, men De er Watrin, og alle brave folk hører til samme familie. Jeg har for et øjeblik forladt denne familie – giv mig derfor hånden, herr Watrin, at jeg kan blive optaget i den igen."

Mairen udtalte disse ord med en sådan følelse, at den gamle fik tårer i øjnene. Han tog sin hat af med den venstre hånd og rakte mairen den højre. Denne greb den og trykkede den heftigt.

"Herr Watrin," sagde han, "jeg er endnu ikke færdig. Jeg har i denne nat ikke blot haft uret overfor Dem."

"Å, De tænker vel sagtens på Bernard! ... Ja nu ser De, herr maire, at man skal ikke være alt for rask til at anklage."

"Jeg ser, at min vrede mod Dem nær havde gjort mig uretfærdig mod ham og fået mig til at begå en handling, som jeg ville bebrejde mig hele mit liv, hvis herr Bernard ikke tilgiver mig."

"Vær De kun rolig for det, herr maire; Bernard er så lykkelig, at han allerede har glemt det hele."

"Ja, min kære herr Watrin, men der er dog øjeblikke, da han kan erindre sig det, og hvor han vil ryste på hovedet og sige til sig selv: Det er nu lige meget, men herr Raisin er og bliver dog en dårlig makker!"

"Ja," sagde papa Watrin leende, "det kan jeg rigtignok ikke indestå Dem for, at han ikke engang imellem i ondt lune kunne falde på at sige sådan noget."

"Der er dog ét middel til at omstemme ham."

"Hvilket?"

"At han tilgiver mig ærligt og oprigtigt, ligesom De netop har gjort."

"O, hvad det angår, så kan jeg svare for ham. Der er ikke mere galde i Bernard end i et duebryst. Den sag kan De gerne betragte som afgjort. Og da han er den yngste, skal han nok komme til Dem først."

"Det håber jeg, og at han så vil slå sig til ro der tillige med Dem og Deres kone, Catherine, François og alle Deres skovbetjente, og at jeg så må få lov til at holde hans bryllup."

"Nej, herr Raisin, nej mange tak."

"Sig ikke nej, herr Watrin, med mindre at De og Deres søn på ingen måde vil forsone Dem med mig. Jeg har lovet mig selv, at jeg vil holde hans bryllup, og jeg skal lade komme en god champagne direkte fra Epernay til den dag."

"Men, herr Raisin ..."

"Ingen indvendinger, papa Watrin, ellers er jeg nødt til at sige til mig selv: Du må dog være et slet menneske, Raisin, siden de braveste folk på jorden er dine uforsonlige fjender."

Papa Watrin ville måske endnu gøre nogen modstand, da han i det samme følte en trække sig i skøderne. Han vendte sig om.

Det var den gamle Pierre.

"Ak, herr Watrin," sagde han, "afslå ikke herr mairen det, som han beder Dem om. Han har dog altid været så god imod mig, og det var kun hans fruentimmer ..."

"Lad gå," udbrød Watrin, "den ting er afgjort. Vi spiser hos Dem på bryllupsdagen."

"Og bryllupsdagen kommer snarere, end De selv aner," råbte herr Raisin.

"Hvorledes det?" spurgte førsteren.

"Gæt, hvor jeg nu tager hen."

"De?"

"Ja, jeg. Jeg tager til Soissons for at udvirke tilladelsen hos Hans Højærværdighed biskoppen."

Mairen steg igen op i sin gig sammen med den gamle Pierre.

"Ja, det er godt!" sagde den gamle leende, "så kan jeg sagtens indestå Dem for Bernard! De kunne gerne have været ti gange værre imod ham, og han ville dog have tilgivet Dem."

Herr Raisin piskede på sin hest, og papa Watrin mumlede, idet han så efter ham: "For pokker, han er dog ikke så gal, som jeg havde troet."

Fjorten dage efter spillede orglet lystigt i den lille kirke i Villers-Cotterêt, mens Bernard og Catherine – takket være den tilladelse, som hr. Raisin havde forskaffet hos biskoppen i Soissons – knælede foran fader Grégoire og modtog hans velsignelse.

Madame Raisin og hendes datter, frøken Euphrosine, knælede på fløjlskamler et lille stykke borte fra de andre indbudte, og frøken Euphrosine skottede jævnlgt hen til den kønne Pariser, der endnu var lidt bleg efter den sidste historie. Det var imidlertid tydeligt nok, at han for sit vedkommende havde langt mere øje for den smukke brud, der rødmede under sin orangekrans, end for frøken Euphrosine.

Selv inspektøren overværede brylluppet, omringet af tredive eller fyrre unge skovbetjente som af en æresvagt.

Fader Grégoire holdt en tale, der kun varede i ti minutter, men som fik alle til at svømme i tårer. Ved udgangen af kirken faldt der en sten ned imellem brudeskaren, dog lykkeligvis uden at såre nogen. Stenen kom hende fra fængslet, der kun ved en smal gyde er adskilt fra kirken, og man så tydeligt Mathieu bagved jernstængerne. Det var ham, der havde kastet stenen. Da han så, at alles blikke vendte sig hen imod ham, satte han hænderne for munden og udstødte sit natugleskrig.

"Oho, herr Bernard!" råbte han, "De ved, at ugleskriget bringer ulykke."

"Ja," svarede François; "men når profeten er slet, duer spådommen ikke heller!"

Den følgende morgen blev Mathieu transporteret fra fængslet i Villers-Cotterêt til fængslet i Laon, der er sædet for departementets jurisdiktion.

Som han selv havde forudset, blev han dømt til ti år på galejerne.

Atten måneder efter læste man i de offentlige tidender følgende:

"Der skrives i *Sémaphore de Marseille*:

Et forsøg på at undvige fra bagnoet i Toulon har fået et uheldigt udfald for forbryderen selv. Efter at have forskaffet sig, man ved ikke hvorledes, en fil, havde denne været så heldig at oversave ringen i sin lænke og at skjule sig under en brændestabel på den tømmerplads, hvor galejsslaverne arbejder.

Om aftenen havde han krybende nået strandbredden uden at opdages af skildvagten; men ved den larm, som han gjorde, da han sprang ud, fik skildvagten øje på ham og lagde an for at skyde på ham, så snart han igen kom op på overfladen for at trække vejret. Nogle sekunder efter dukkede han virkelig op, og soldaten skød øjeblikkelig.

Flygtningen dukkede ned, men denne gang kom han ikke op igen.

Knaldet af skuddet kaldte øjeblikkelig en hel del af bagnoets soldater og betjente ned til stedet, og man satte straks et par både ud i søen; men man

søgte forgæves efter flygtningen, og hans lig var ikke til at finde.

Den følgende dag henimod kl. 10 flød der et lig på vandfladen: det var galejslavens, der havde forsøgt på at undslippe.

Den ulykkelige, som var dømt til ti års straffearbejde for et mordattentat, der imidlertid var ledsaget af formildende omstændigheder, var indskrevet i bagnoet under navnet Mathieu."

Om "Catherine Blum"

Forfatter: Alexandre Dumas (1802-1870).

Org.udgave: *Catherine Blum, souvenir de jeunesse par Alexandre Dumas*. Føljeton i *Le Pays, Journal de l'Empire* 21.12.1854-27.01.1854; bogudgave Alexandre Cadot, Paris 1854.

Denne udgave efter: *Cathrine Blum*. Efter Alexander Dumas. Ved H. P. Holst. Chr. Steen og Søns Forlag, København 1854.

Oversætter: H. P. Holst (1811-1893).

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Efter illustration af Jean-Antoine-Valentin Foulquier (1822-1896) fra udgaven "*Alexandre Dumas Illustré*", A. Le Vasseur et Cie, Paris s.d (udkom ca. 1900)

ISBN 978-87-7628-436-7

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-665-2 (Ølstykke 2020).

© 2026 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk

Note 1:

Villers-Cotterêts: Forfatterens fødeby. *Overs. anm.*

Note 2:

Hvem der hænger der i vore dage ...: Forfatteren opholdt sig på det tidspunkt, bogen er skrevet, i "eksil" uden for Frankrig.

Note 3:

Krøbling for livstid: Forfatteren har på dette sted lagt sine anatomiske kundskaber for dagen ved at give en vidtløftig skildring af den syges tilstand, som jeg tror, at læseren gerne vil skænke ham. *Overs.anm.*